

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de
Banden- en Wielenbranche

Jaarverslag 2024

1 INHOUD

1	INHOUD	2
2	BESTUURSVERSLAG.....	4
2.1	VOORWOORD	4
2.2	KERNCIJFERS	5
2.3	HET PENSIOENFONDS	7
2.4	ORGANISATIE PENSIOENFONDS	9
2.5	VERANTWOORDINGSORGAAN	12
2.6	UITBESTEDE WERKZAAMHEDEN	13
2.7	FINANCIËLE POSITIE	15
2.8	PENSIOENREGELING	19
2.9	COMMUNICATIE	22
2.10	BELEGGINGEN	26
2.11	SAMENVATTING ACTUARIEEL RAPPORT	34
2.12	UITVOERINGSKOSTEN	39
2.13	GOVERNANCE	42
2.14	UITBESTEDINGSBELEID	52
2.15	RISICOMANAGEMENT	54
2.16	VOORUITBLIK 2025.....	57
2.17	VERSLAG VAN HET INTERN TOEZICHT	58
2.18	VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN.....	65
	REACTIE VAN BESTUUR OP HET VERSLAG VAN HET VO.....	70
3	JAARREKENING	73
3.1	BALANS.....	73
3.2	STAAT VAN BATEN EN LASTEN.....	75
3.3	BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN.....	76
3.4	KASSTROOMOVERZICHT	77
3.5	GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	78
3.5.1	<i>Inleiding.....</i>	<i>78</i>
3.5.2	<i>Overeenstemmingsverklaring.....</i>	<i>78</i>
3.5.3	<i>Algemene gronddslagen.....</i>	<i>78</i>
3.5.4	<i>Specifieke gronddslagen</i>	<i>80</i>
3.5.5	<i>Gronddslagen voor de resultaatbepaling</i>	<i>85</i>
3.5.6	<i>Gronddslagen kasstroomoverzicht</i>	<i>87</i>
3.5.7	<i>Toelichting op de balans.....</i>	<i>87</i>
3.5.8	<i>Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.....</i>	<i>92</i>
3.5.9	<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	<i>93</i>
3.5.10	<i>Risicobeheer en derivaten.....</i>	<i>93</i>
3.5.11	<i>Verbonden partijen</i>	<i>100</i>
3.5.12	<i>Toelichting op de staat van baten en lasten.....</i>	<i>100</i>
3.5.13	<i>Belastingen</i>	<i>104</i>
3.5.14	<i>Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten</i>	<i>104</i>
4	OVERIGE GEGEVENS	105
4.1	ACTUARIËLE VERKLARING	105
4.2	CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	108

4.3	PERIODIEKE SFDR-RAPPORTAGE.....	116
-----	---------------------------------	-----

2 BESTUURSVERSLAG

2.1 Voorwoord

In een rumoerige wereld met voortgaande conflicten, verdere oorlogsdreigingen en in diverse landen nieuwe regeringen, opereerde ons pensioenfonds in een positieve economische omgeving met gunstige ontwikkelingen op de financiële markten. De lange rente daalde per saldo heel licht, terwijl aandelenmarkten en andere zakelijke waarden positieve rendementen lieten zien, met uitzondering van beursgenoteerd vastgoed. Met een rendement van 8,5% tegen een stijging van de waarde van de verplichtingen van 6,4%, groeide de actuele dekkingsgraad van 104,1% ultimo 2023 naar 105,9% ultimo 2024.

Voor het fonds en het bestuur stond 2024 nog nadrukkelijker in het teken van het nieuwe pensioenstelsel vanwege een geplande overgang naar de nieuwe solidaire premieregeling (SPR) per 1 januari 2026. Het transitieplan van de sociale partners is in september opgeleverd en in december, na de achterbanraadplegingen, volledig ondertekend. Het bestuur is binnen de kaders van het transitieplan het beleid aan het ontwikkelen. Daarbij vormt de risicohouding een belangrijke basis. Hiervoor is in het voorjaar een risicopreferentieonderzoek (RPO) uitgevoerd en in september is deze risicohouding vastgesteld. Hieraan voorafgaand is overleg met verantwoordingsorgaan (VO) geweest. De risicohouding is in oktober vooruitlopend op de definitieve inwaarmelding partieel ingediend bij DNB.

Om de verder opgelopen dekkingsgraad nog meer te stabiliseren richting het invaren is de renteafdekking in september nog een stap verhoogd van 70% naar 80%.

In de uitvoering van de pensioenregeling wordt in een stabiele opzet gewerkt met een goed ingeregelde pensioenuitvoering bij de uitvoerder die het tweede volle jaar achter de rug heeft en langdurige en stabiele samenwerking in het vermogensbeheer met de fiduciair beheerder en de custodian. Vooral bij de pensioenuitvoeringsorganisatie komt er heel veel extra werk in de voorbereiding naar het administreren van de nieuwe regeling. Een belangrijk onderdeel vormt het project datakwaliteit dat tot doel heeft om de juistheid en volledigheid van de datakwaliteit vóór het invaren aan te tonen, waardoor het verdelen van de aanspraken naar de individuele deelnemers en reserves goed kan verlopen. In de tweede helft van het jaar is daar ook de voorbereiding voor DORA (Digital operational resilience act vanuit de EU) bijgekomen. Ook het voorbereiden van het nieuwe beleggingsbeleid voor de SPR vraagt de nodige extra inspanningen van de fiduciair beheerder.

Helaas zijn we het jaar 2025 ingegaan met vele onzekerheden op het geopolitieke vlak en daarmee voor de stabiliteit op de financiële markten. Het laatste voorbereidingsjaar voor de overgang naar de nieuwe regeling zal daarnaast wederom veel inspanning vragen van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de sociale partners. Daarom danken we allen, tezamen met de uitbestedingspartijen, voor de inspanningen en goede samenwerking in het jaar 2024.

2.2 Kerncijfers

	2024	2023	2022	2021	2020
Deelnemers en aspiranten					
Actieve deelnemers ¹	7.136	6.623	6.320	6.097	6.003
Aspiranten < 18 jaar ²	172	176	149		
Aspiranten 18-21 jaar ²	-	591	398		
Gewezen deelnemers	12.734	11.513	13.001	12.564	12.075
Pensioengerechtigden	<u>1.870</u>	<u>1.789</u>	<u>1.705</u>	<u>1.629</u>	<u>1.517</u>
Totaal aantal deelnemers en aspiranten	21.912	20.692	21.573	20.290	19.595
Ouderdomspensioen	1.333	1.277	1.220	1.170	1.103
Nabestaanden- en wezenpensioen	<u>537</u>	<u>512</u>	<u>485</u>	<u>459</u>	<u>414</u>
Totaal pensioengerechtigden	1.870	1.789	1.705	1.629	1.517
Totaal aangesloten ondernemingen	1.285	1.277	1.262	1.240	1.217
<i>Bedragen in €*1.000</i>					
Toeslagen					
Indexatie actieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Indexatie inactieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
 Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Belegd vermogen ³	874.462	768.208	701.764	980.841	984.259
Beleggingsopbrengsten	67.189	53.798	-315.729	-25.399	110.849
Rendement	8,52%	7,01%	-31,40%	-2,70%	12,90%
Benchmarkrendement	9,02%	6,85%	-31,00%	-2,90%	10,80%
Z-score	-0,05	0,22	-0,01	0,35	0,62
Performancetoets	0,50	0,55	0,53	0,65	1,72
 Reserves					
Algemene reserve	48.805	30.944	7.232	-35.157	-89.190
Bestemde premiereserve	<u>16.410</u>	<u>4.068</u>	<u>2.570</u>	<u>2.066</u>	<u>1.347</u>
Totaal reserves	65.215	35.012	9.802	-33.091	-87.843
Voorziening pensioenverplichtingen	831.745	762.780	712.930	1.038.300	1.089.216
Langlopende schulden	0	0	0	0	0
 Premiebijdragen werkgevers en werknemers					
Premies	48.656	43.850	40.528	37.605	44.369
Waarvan premie overgangsregeling 55	0	0	0	0	2.108
% pensioengrondslag	28,30%	28,30%	28,30%	27,40%	26,50%
Pensioenuitkeringen	11.605	10.656	9.764	8.919	7.945

	2024	2023	2022	2021	2020
Dekkingsgraad					
Actuele dekkingsgraad	105,9%	104,1%	101,0%	96,6%	91,8%
Beleidsdekkingsgraad	107,3%	104,7%	98,6%	93,9%	87,8%
Reële dekkingsgraad	78,3%	75,3%	73,2%	73,7%	71,1%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,4%	104,3%	104,2%	104,3%
Vereiste dekkingsgraad	115,2%	115,3%	117,4%	114,9%	114,7%
Kostenratio's					
Pensioenuitvoeringskosten	2.972	2.555	3.360	2.775	2.741
Per deelnemer in euro	330	304	419	359	364
Per deelnemer excl. incidenteel in euro	250	245			
Kosten vermogensbeheer	3.083	2.213	3.089	3.658	3.245
Transactiekosten	<u>461</u>	<u>501</u>	<u>393</u>	<u>319</u>	<u>793</u>
Totale kosten vermogensbeheer	3.544	2.714	3.482	3.977	4.038
% tov gemiddeld belegd vermogen					
Kosten vermogensbeheer	0,41%	0,43%	0,40%	0,38%	0,35%
Transactiekosten	<u>0,06%</u>	<u>0,07%</u>	<u>0,04%</u>	<u>0,03%</u>	<u>0,09%</u>
Totaal	0,47%	0,50%	0,44%	0,41%	0,44%

¹Inclusief de (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte deelnemers.

²In verband met het verlagen van de toetredingsleeftijd naar 18 jaar per 1 januari 2024 is ervoor gekozen om de aspiranten weer te geven, in 2022 en 2023 uitgesplitst naar 18 tot 21 jaar en onder 18 jaar omdat de 18-21 jarigen in 2024 actieve deelnemers zijn geworden.

³Inclusief negatieve derivaten.

Het doel van het meerjarenoverzicht is inzicht te geven in de belangrijkste kengetallen en kerncijfers over de afgelopen vijf jaar.

De actuele dekkingsgraad is het quotiënt van het pensioenvermogen en de voorziening pensioenverplichtingen. De portefeuillerendementen zijn vóór aftrek custodian- en overige kosten.

Ale bedragen in dit verslag zijn in EUR x 1000 tenzij anders wordt vermeld.

2.3 Het pensioenfonds

Statutaire doelstelling

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche is de statutaire naam voor het BPF Banden en Wielen. BPF Banden en Wielen voert de pensioenregeling uit van de werkgevers, werknemers, gewezen werknemers en pensioengerechtigden en hun nabestaanden in de bedrijfstak. De pensioenaanspraken worden gefinancierd met bijdragen van werkgevers en werknemers. Voor alle deelnemers kent het fonds een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen.

In het afgelopen jaar heeft het pensioenfonds zich intensief beziggehouden met het vastleggen en uitvoeren van zijn doelstellingen. Deze doelstellingen zijn onder andere vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn), het risicomanagementbeleid, het uitbestedingsbeleid, het beleggingsbeleid en het beleid voor Maatschappelijk Verantwoord beleggen (MVB). In dit jaarverslag legt het verantwoording af over het gevoerde beleid, de behaalde resultaten en de beleidskeuzes voor de toekomst.

Verplichtstelling

BPF Banden en Wielen is een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds. Werkgevers die onder de verplichtstelling vallen, moeten zich aanmelden bij het fonds. De verplichtstelling geldt voor de werknemers vanaf 18 jaar in de volgende sectoren:

- Het bandenimportbedrijf;
- Het bandengroothandelsbedrijf;
- Het bandenservicebedrijf;
- Het bandensnelsevicebedrijf;
- Het bandeninzamelingsbedrijf;
- Het bandenproductie- en vernieuwingsbedrijf
- Het banden be- en verwerkingsbedrijf.

Het fonds controleert of alle werkgevers die onder deze verplichtstelling vallen, ook daadwerkelijk aangesloten zijn. In totaal waren eind 2024 1.285 ondernemingen aangesloten. Van deze ondernemingen zijn 7 ondernemingen vrijwillig bij het fonds.

Met ingang van 1 januari 2024 is de verplichtstelling gewijzigd. Deelname aan de pensioenregeling is vanaf dat moment verplicht voor werknemers vanaf 18 jaar in plaats van 21 jaar.

Missie

Het fonds voert de pensioenovereenkomst uit die de Cao-partijen in de banden- en wielenbranche hebben afgesloten. De eerste prioriteit daarbij is het behalen van de ambitie rondom het pensioenresultaat, binnen de kaders van de risicohouding. Daarnaast stelt het pensioenfonds klantbewustzijn centraal: waarde toevoegen voor werkgevers en

werknemers door branche specifieke communicatie, sterke solidariteit en een nauwe band tussen het pensioenfonds en de sector. Het fonds zet zich dan ook actief in voor het vergroten van 'pensioenbewustzijn' bij alle stakeholders in de banden- en wielenbranche. Dit alles binnen de kaders van marktconforme kosten en een kwalitatief goede pensioenuitvoering.

Het pensioenfonds had het afgelopen jaar als primaire doelstelling het zorg dragen voor een goede uitvoering van de pensioenregeling van de deelnemers. Dit betekent dat het fonds niet alleen op korte termijn, maar ook op lange termijn aan de pensioenverplichtingen moet kunnen voldoen. Daarnaast streeft het fonds ernaar om de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen, waar mogelijk, aan te passen aan de loon- en prijsontwikkeling.

Visie

Het fonds verwacht dat de trend naar verdere individualisering en maatwerk voortzet. Daarom streeft het fonds naar een moderne, eigentijdse regeling en uitvoering, waarbij de belangen van alle stakeholders worden gediend. We zien onszelf als een professionele organisatie, die in staat is te anticiperen op (toekomstige) ontwikkelingen. Daardoor kan het fonds concurrerende pensioenproposities bieden, die daarmee kunnen bijdragen aan schaalvergroting. We streven een organisatievorm na die deze veranderingen ondersteunt. Op deze wijze wordt continuïteit geborgd.

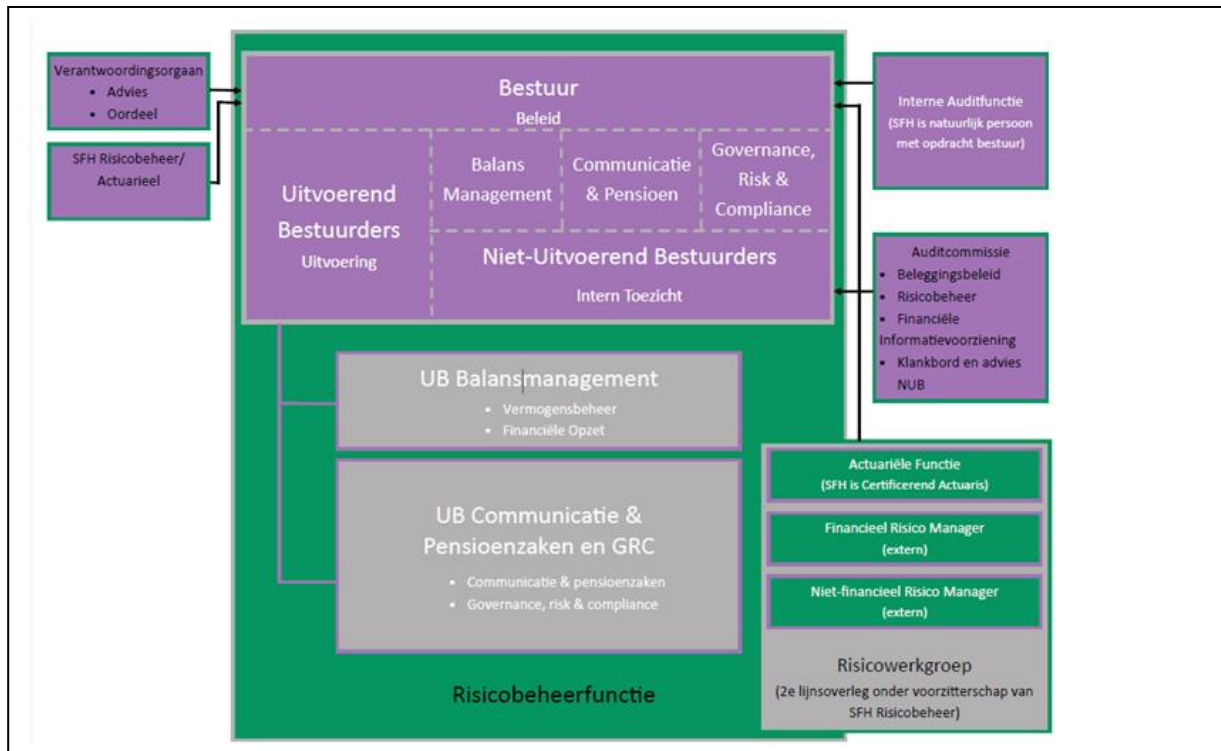
Strategie

Het fonds zet in op het toevoegen van zoveel mogelijk waarde voor deelnemers en werkgevers. Op gebied van kosten en pensioenuitvoering is het lastig deze waarde toe te voegen. Daarom zet het pensioenfonds zich in voor communicatie die past bij haar deelnemers, sterke solidariteit en een goede connectie met de branche. Het fonds wenst het beleid dat het pensioenfonds formuleert alsook de regeling zoals die door sociale partners wordt vastgesteld zo goed als mogelijk aan te sluiten bij de wensen van de populatie.

In het verslagjaar is de strategie niet gewijzigd. Het fonds hanteert deze strategie sinds 2021.

2.4 Organisatie pensioenfonds

Organogram

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de pensioenregeling. Het bestuur bestaat uit twee uitvoerende bestuursleden en zeven niet-uitvoerende bestuursleden; 1 onafhankelijke voorzitter, drie namens de werkgevers, twee namens de werknemers en één namens de pensioengerechtigden.

De niet-uitvoerende bestuursleden zijn voorgedragen door de werkgevers- of werknemersorganisaties, met uitzondering van de voorzitter en het niet-uitvoerend bestuurslid namens pensioengerechtigden. De werkgeversorganisatie is Vereniging VACO, Bedrijfstakorganisatie voor de Banden- en Wielbranche. De werknemersorganisaties zijn CNV, FNV en de Unie. Het niet-uitvoerend bestuurslid namens pensioengerechtigden is gekozen door pensioengerechtigden.

Het bestuursmodel kent drie portefeuilles:

- Balansmanagement (vermogensbeheer & financiële opzet),
- Communicatie & Pensioen,
- Governance, Risk & Compliance.

De portefeuillevverdeling onder de bestuursleden zorgt voor een verdeling van de werklust en aandachtsgelieden. Portefeuilhehouders focussen zich in de beleidsvorbereiding op hun specifieke portefeuille. Dit geeft ruimte voor focus en kwaliteit. Het verantwoordingsorgaan wordt bij de beeldsvorming als vertegenwoordiging van de belanghebbenden betrokken bij het proces. Dit model zorgt ervoor dat het bestuur een breed scala aan perspectieven meeneemt in zijn besluitvorming, wat leidt tot meer gebalanceerde en weloverwogen beslissingen.

Uitvoerend deel van het bestuur

De uitvoerende bestuursleden zijn, binnen het verstrekte mandaat, belast met de dagelijkse uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid. Daarnaast bereiden de uitvoerende bestuursleden beleid voor. De uitvoerende bestuursleden worden benoemd op voordracht van de niet-uitvoerende bestuursleden. De uitvoerende bestuursleden leggen verantwoording af aan het bestuur.

Niet-uitvoerend deel van het bestuur

De niet-uitvoerende bestuursleden houden toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene zaken in het pensioenfonds en zijn ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Daarnaast houden de niet-uitvoerende bestuursleden vanuit hun bestuurlijke verantwoordelijkheid toezicht op de uitvoering van werkzaamheden door de uitvoerende bestuursleden conform het verstrekte mandaat door het bestuur. Dit toezicht is kaderstellend van aard. Er is geen sprake van directe aansturing of instructiebevoegdheid over de uitvoerende bestuursleden in hun dagelijkse werkzaamheden. De niet-uitvoerende bestuursleden leggen verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en in het bestuursverslag. Voor hun verslag wordt verwezen naar paragraaf 2.18 van dit verslag. Ieder niet-uitvoerend bestuurslid is belast met een specifieke portefeuille in het kader van de klankbordfunctie bij de beleidsvorbereiding.

Onafhankelijke voorzitter

Tot de taken van de onafhankelijke voorzitter behoren in elk geval:

- het bepalen van de agenda van de overleggen van het bestuur, na overleg met de uitvoerende bestuursleden en het bepalen van de agenda van de vergaderingen van de niet-uitvoerende bestuursleden;
- het toezien op een goede samenstelling en het functioneren van het bestuur, waaronder begrepen het waarborgen van de onafhankelijkheid van het intern toezicht door de niet-uitvoerende bestuursleden;
- het zijn van het eerste aanspreekpunt voor het verantwoordingsorgaan over het functioneren van het bestuur;
- het voorzitten van zowel de vergadering van het bestuur als die van de niet-uitvoerende bestuursleden.

Samenstelling en wijziging

Begin 2024 had het bestuur 8 leden, en een vacature. Zowel op 1 maart als op 1 juli is een aspirant bestuurslid benoemd. Enerzijds ter invulling van de bestaande vacature en anderzijds vanuit het oogpunt van successieplanning. Twee bestuursleden hebben in 2024 hun bestuurslidmaatschap opgezegd, waarvan voor één zetel een nieuw bestuurslid benoemd is. Voor de andere zetel is na afloop van het verslagjaar een bestuurslid benoemd onder voorbehoud van goedkeuring door DNB. Na afloop van het verslagjaar is de kandidatuur van één van de aspirant bestuursleden ingetrokken. Het fonds heeft dit besluit geaccepteerd en kijkt uit naar verdere ontwikkelingen voor wat betreft de invulling van de vacature. Eind 2024 had het bestuur 7 leden, een vacature en een aspirant bestuurslid.

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2024 is als volgt:

Naam	Nevenfunctie
Mevr. J. Meijerink-Heuver	STAK bestuurder Heuver Group bv Gemeenteraadslid Gemeente Hardenberg
Dhr. M. Simon	Partner Xudoo Voorzitter RvT pF Vopak Bestuur BPF Woning Coöperaties Aandeelhouder Tilia Beheer BV
Dhr. P.W. de Geus	Uitvoerend bestuurder Oak Pensioenfonds Voorzitter RvT Pensioenfonds Slagers Aandeelhouder Syllion Ventures Management B.V.
Mevr. L. Seegers	Directeur van Mentorschap Nederland
Dhr. W. van den Brink	Voorzitter van 2 (paritaire) stichtingen in de slagersbranche
Dhr S. Altintas	Directeur Financiën & Bedrijfsvoering VACO
Dhr. M.W. van Straten	Bestuurslid en SFH interne audit bij BPF Bakkers Bestuurslid bij BPF Waterbouw Bestuurslid bij RVU-stichting SUCON II Pensioenfondsbestuurder bij CNV

Bestuursondersteuning

Het bestuur maakt gebruik van externe zelfstandig opererende professionals ter ondersteuning van zijn werk. Sinds 1 juni 2024 bestaat de ondersteuning uit drie bestuursadviseurs en een secretaresse.

Auditcommissie

De niet-uitvoerende bestuurders hebben een auditcommissie ingesteld. Deze commissie ondersteunt en adviseert hen bij het uitoefenen van het intern toezicht over:

- Risicobeheersing,
- Beleggingsbeleid,
- Financiële informatieverschaffing door het fonds.

Samenstelling per 31 december 2024

De onafhankelijke auditcommissie (AC) bestaat uit twee onafhankelijke externe deskundigen. Dit zijn:

- de heer R. Caenen,
- de heer D.J Smit

Sleutelfuncties

Het bestuur heeft sleutelfuncties ingericht (artikel 143a PW). De sleutelfuncties zijn verantwoordelijk voor het inrichten van het risicobeheersysteem, waaronder het opstellen en onderhouden van strategieën, processen, procedures, methodieken, modellen en interne controlemechanismen en voor het beoordelen van de strategie en het beleid van het pensioenfonds vanuit een risicobeheerperspectief, de effectiviteit van mitigerende maatregelen en de aanvaardbaarheid van restrisico's. De sleutelfuncties betreffen de risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie.

Tot de sleutelfunctie behoren zowel de houder van de sleutelfunctie als de vervuller(s) van de sleutelfunctie. Onafhankelijkheid en objectiviteit zijn essentieel voor de effectiviteit van de sleutelfuncties. Dit wordt bepaald door een combinatie van de positionering in de organisatie (opzet), de feitelijke invulling (bestaan) en de wijze van acteren (werking) van de sleutelfuncties, één en ander met inachtneming van de wettelijke vereisten.

De werking blijkt uit de rapportages van de sleutelfuncties aan het bestuur, waarvan de auditcommissie desgewenst kennis kan nemen. Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor de effectiviteit van de sleutelfuncties.

Risicowerkgroep

De sleutelfunctiehouder van de risicobeheerfunctie, de financieel risicomanager en niet-financieel risicomanager vormen samen de risicowerkgroep. De sleutelfunctiehouder van de actuariële functie wordt geïnformeerd en neemt op verzoek van de werkgroep deel aan dit overleg. De risicowerkgroep beoordeelt het risicoprofiel van het pensioenfonds en rapporteert hierover aan het bestuur. De risicowerkgroep adviseert het bestuur over te nemen (aanvullende) maatregelen.

Sleutelfuncties per 31 december 2024

Interne Audit	Actuariel	Risicobeheer
<i>Houder</i> Dhr. D. Brouwer	<i>Houder en vervuller</i> Dhr. H. Stofbergen (WTW)	<i>Houder</i> Dhr. M. Simon
<i>Vervuller</i> Wordt per audit bepaald		<i>Vervuller</i> Dhr. G. Cremers (Sprenkels) Dhr. P. de Koning (Trivu)

2.5 Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over 2024 is opgenomen in paragraaf 2.18 van dit verslag. Daarnaast is de medezeggenschap in het verantwoordingsorgaan belegd, waarbij via dit orgaan belanghebbenden worden geraadpleegd en gehoord.

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden deelnemers	Leden pensioengerechtigden	Leden werkgevers
Dhr. C. Verweij	Dhr. P. Niemantsverdriet	Mevr. C. Bulten
Vacature		

2.6 Uitbestede werkzaamheden

Het fonds heeft mede aan de hand van actuele wet- en regelgeving vastgesteld aan welke eisen uitbestedingen moeten voldoen. Deze eisen zijn vastgelegd in het uitbestedingsbeleid. Uitbestedingspartijen moeten voldoen aan de criteria van dit beleid. Het fonds evalueert periodiek de dienstverlening door de uitbestedingspartijen. Bij de uitbesteding van werkzaamheden aan derden wordt door het bestuur zorgvuldig gekeken naar onder andere het trackrecord van partijen en de kosten. Het bestuur bepaalt welk kostenniveau aanvaardbaar is. In het kader van de beheersbaarheid van de kosten, worden zo veel mogelijk afspraken met vaste kosten gecontracteerd.

Administrateur

Appel Pensioenuitvoering B.V.

Vermogensbeheer

Van Lanschot Kempen Investment Management N.V.

Custodian

Northern Trust.

Adviserend actuaris

Mevrouw drs. E.C.P. Op het Veld AAG, verbonden aan Sprenkels B.V.

Certificerend actuaris

De heer drs. H.L.N. Stofbergen AAG, verbonden aan WillisTowersWatson Netherlands B.V.

Onafhankelijke accountant

De heer drs. C.A. Harteveld, verbonden aan Forvis Mazars Accountants N.V.

Compliance officer

De heer P.R.F. de Koning, verbonden aan TriVu.

Herverzekeringsmaatschappijen

– NN Re (Netherlands) N.V. (premienvrijstelling bij arbeidsongeschiktheidsverzekering, Anw-haatsverzekering en overlijdensrisicoverzekering),

2.7 Financiële positie

Dekkingsgraad

Het fonds rapporteert elke maand de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden. Door een gemiddelde te nemen is deze dekkingsgraad minder afhankelijk van de bewegelijkheid van de rente. In 2024 is de beleidsdekkingsgraad gestegen van 104,7% naar 107,3%. De actuele dekkingsgraad steeg in het verslagjaar van 104,1% naar 105,9%. De ontwikkeling van deze dekkingsgraad is als volgt te verklaren:

(* € 1.000)	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Dekkings- graad
Stand per 1 januari 2024	793.724	762.780	104,1%
Beleggingsresultaten	67.189	26.958	5,0%
Premiebijdragen	45.975	33.131	1,4%
Uitkeringen	-11.605	-10.900	0,1%
Wijziging RTS	-	23.557	-3,1%
Waardeoverdrachten	-640	-455	-0,1%
Toeslagverlening	-	-	0,0%
Overige	-1.752	-2.579	0,1%
Stand per 31 december 2024	892.891	832.492	107,5%
Dotatie aan premiereserve	-11.095	-	-1,3%
Rendement premiereserve	-1.247	-	-0,3%
Ultimo 2024 (t.b.v. dekkingsgraad)	880.549	832.492	105,9%

Reële dekkingsgraad

Een andere graadmeter voor de financiële positie van het pensioenfonds is de reële dekkingsgraad. De reële dekkingsgraad laat zien in hoeverre het aanwezige vermogen voldoende is om de pensioenen met volledig koopkrachtbehoud uit te keren.

De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan. Ultimo 2024 bedroeg de reële dekkingsgraad 78,3% (eind 2023 was dit 75,3%).

Premiedekkingsgraad

Om inzicht te geven in het effect van de opbouw op de dekkingsgraad kan gekeken worden naar de premiedekkingsgraad. De premiedekkingsgraad is de verhouding tussen de feitelijke premie (exclusief de opslag voor directe uitvoeringskosten en de dotatie aan de premiereserve) en de actuarieel benodigde koopsom voor de opbouw van nieuwe aanspraken. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van het fonds, indien de premiedekkingsgraad hoger is dan de primo dekkingsgraad. Als de premiedekkingsgraad lager is dan de primo dekkingsgraad dan geldt het omgekeerde. De

premiedekkingsgraad primo 2023 was 139,3% en primo 2024 was deze 138,9%. Ultimo 2024 was deze 104,8%.

Vereist eigen vermogen en herstelplan

Het (strategisch) vereist eigen vermogen is het vermogen dat volgens het rekenmodel van DNB nodig is om de financiële risico's op te kunnen opvangen. Het vereist eigen vermogen was eind 2023 15,3%. Dat betekent dat de vereiste dekkingsgraad 115,3% was. De minimaal vereiste dekkingsgraad was eind 2023 104,4%. Omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2023 (104,7%) lager was dan de vereiste dekkingsgraad, had het fonds ultimo 2023 een tekort.

Het herstelplan is vormgegeven op basis van de wettelijke eisen. Op basis van het reguliere beleid is de beleidsdekkingsgraad naar verwachting over tien jaar niet hoger dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds heeft daarom besloten met ingang van 2023 gebruik te maken van de vrijstellingsregeling van art. 8 van de Pensioenwet om een termijn van twaalf jaar te hanteren, waarbinnen het VEV wel behaald kan worden.

Op basis van het herstelplan is daarom geen langetermijn korting nodig.

Het vereist eigen vermogen eind 2024 is 15,2%. Dat betekent dat de vereiste dekkingsgraad 115,2% is. De minimaal vereiste dekkingsgraad is 104,3%. Omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2024 (107,3%) lager is dan de vereiste dekkingsgraad, heeft het fonds een tekort. In 2025 heeft geen update van het herstelplan plaatsgevonden omdat het fonds inmiddels deelneemt aan het transitie-FTK. Bij het gebruikmaken van het transitie-FTK moet het fonds kunnen aantonen dat, op basis van de DNB-voorschriften, de dekkingsgraad naar verwachting op de transitiedatum minimaal gelijk is aan de invaardekkingsgraad. De beoogde minimale omvang van het eigen vermogen is daarmee gelijk aan het vermogen dat benodigd is om aan bovengenoemde eis te voldoen. De omvang van het minimaal eigen vermogen is in het overbruggingsplan vastgesteld.

Transitie-FTK en Overbruggingsplan

Op grond van de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) is er tijdens de transitiefase tot de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel (onder voorwaarden) een keuze om gebruik te maken van het transitie-FTK. Het doel van het transitie-FTK is om onevenwichtige handelingen tijdens de transitiefase naar het nieuwe pensioenstelsel te voorkomen en een geleidelijke overgang naar het nieuwe stelsel plaats te laten vinden.

Mede omdat gedurende het jaar niet voorzien kon worden of de beleidsdekkingsgraad aan het einde van het jaar voor minstens het zesde achtereenvolgende meetmoment onder de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,3%) uit zou komen heeft het fonds besloten deel te nemen aan het transitie-FTK om een kortetermijn korting te voorkomen. Daartoe is voor 1 september een overbruggingsplan ingediend bij DNB. In het overbruggingsplan wordt met het overbruggingsplansjabloon (op basis van een deterministisch scenario conform de herstelplanmethodiek) aangetoond dat op het invaarmoment (beoogd 1 januari 2026) de actuele dekkingsgraad van het fonds minimaal gelijk is aan de invaardekkingsgraad. De invaardekkingsgraad was destijds voorlopig vastgesteld op 102,0%*. Op basis van het reguliere fondsbeleid wordt in het overbruggingsplan verwacht dat de actuele

dekkingsgraad van het pensioenfonds vanaf eind 2023 minstens gelijk is aan de invaardekkingsgraad. Dit is binnen de gekozen invaartermijn van 3 jaar (1 januari 2023 tot 1 januari 2026). Dit betekent dat op dit moment geen kortingsmaatregelen volgens de regels van het transitie-FTK benodigd zijn, omdat van het transitie-FTK gebruik gemaakt wordt.

*De definitieve invaardekkingsgraad is in 2025 vastgesteld op 102,23%.

Financieel crisisplan en beëindiging crisissituatie per 31 december 2024

Het fonds heeft een financieel crisisplan. Dit plan beschrijft de maatregelen die het fonds kan inzetten in de situatie dat het herstelplan naar verwachting niet gehaald gaat worden. Het fonds bevond zich sinds september 2018 in een crisissituatie. In overleg met sociale partners heeft het bestuur toen besloten om de volgende crisismaatregelen vanaf 1 januari 2019 door te voeren:

1. Het pensioen dat na overlijden van de deelnemer aan de partner wordt betaald, werd in 2019 voor 70% opgebouwd in plaats van voor 100%. De resterende 30% was op risicobasis verzekerd.
2. In 2019 werd een groter deel van de premie (23,9% i.p.v. 22,9%) gebruikt voor ouderdomspensioenen, partnerpensioenen en wezenpensioenen en een kleiner deel (1,6% i.p.v. 2,6%) voor de overgangsregeling (VPL).

Deze maatregelen, aanvankelijk geldend voor één jaar, werden ook in 2020 en 2021 voortgezet. In 2020 hield de VPL-regeling op. In 2022 was de premie 28,3% met een opbouw van 1,6%, en het partnerpensioen werd voor 50% op opbouwbasis en 50% op risicobasis bepaald.

In juni 2023 werd de crisissituatie geëvalueerd: de situatie was formeel nog steeds een crisis, maar er waren geen verdere acties nodig.

Eind 2024 heeft opnieuw een evaluatie van de crisissituatie plaatsgevonden. Omdat het fonds in 2024 gebruik maakt van het transitieFTK en een Overbruggingsplan heeft ingediend, is de definitie van een financiële crisis daarop aangesloten. Deze definitie bepaalt dat een dekkingsgraad waarbij het onvermijdelijk is om op de beoogde invaardatum (1-1-2026) een korting door te voeren om een actuele dekkingsgraad van ten minste de invaardekkingsgraad (destijds voorlopig vastgesteld op 102%) te behalen, een crisissituatie is. Een dekkingsgraad onder de ondergrens van 90% geldt ook als een crisissituatie. Omdat de dekkingsgraad in de loop van 2023 en in 2024 aanzienlijk is gestegen, is bij deze evaluatie bepaald dat er geen sprake meer is van een crisissituatie.

In 2024 zijn er geen veranderingen in het premiepercentage en het opbouwpercentage van de pensioenregeling.

Haalbaarheidstoets

Elk jaar bekijkt het bestuur de financiële opzet van het fonds en wordt onder meer het verwachte pensioenresultaat berekend. Het bestuur beoordeelt dan hoe de financiële opzet en het verwachte pensioenresultaat passen bij het risico dat het fonds neemt met de

beleggingen. Dat is de haalbaarheidstoets.

In 2024 is geen haalbaarheidstoets uitgevoerd omdat het fonds de intentie heeft om de pensioenen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. DNB heeft bevestigd dat pensioenfondsen die van plan zijn volledig in te varen, onder de uitzondering op de verplichting van een jaarlijkse haalbaarheidstoets in 2024 vallen.

Z-score 2024 en performancetoets

Elk jaar meet het fonds het resultaat van de beleggingen ten opzichte van de benchmark, uitgedrukt in de z-score. Een positief getal betekent dat de beleggingen het beter deden dan de benchmark. Een negatief getal betekent dat de beleggingen het juist slechter deden. De kosten tellen mee in de berekening. De z-score over 2024 was -0,05. De z-score kan per jaar flink verschillen. Daarom is er ook een gemiddelde z-score over vijf jaar: de performancetoets. Wanneer de uitkomst van de performancetoets onder de -1,28 uitkomt, staat het werkgevers vrij om (op basis van het Vrijstellingsbesluit) een alternatief te zoeken voor het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds. Ons fonds moet dan een werkgever vrijstelling geven van deelname aan ons fonds als de werkgever hierom vraagt én als hij aan een aantal voorwaarden voldoet. De performancetoets wordt berekend uit de z-scores over de jaren 2020 tot en met 2024 en bedraagt 0,50. Daarmee scoort het fonds ruim boven het vereiste minimum van -1,28.

2.8 Pensioenregeling

Kenmerken regeling

De pensioenregeling van BPF Banden en Wielen zag er op 31 december 2024 op hoofdlijnen als volgt uit:

Regeling voor werknemers

Pensioensysteem	Geïndexeerd middellood
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Opbouw% ouderdomspensioen	1,6%
Opbouw% partnerpensioen	70% van de opbouw ouderdomspensioen, met dien verstande dat: a) in 2019, 2020 en 2021 30% van het partnerpensioen op risicobasis is. De overige 70% van het partnerpensioen blijft op opbouwbasis. b) vanaf 2022 50% van het partnerpensioen op risicobasis is. De overige 50% van het partnerpensioen blijft op opbouwbasis.
Maximumsalaris	€ 137.800 (2024)
Franchise	€ 14.960 (2024)
Maximum pensioengrondslag	€ 122.840 (2024)
Pensioenpremie	28,3% van de pensioengrondslag (2024)

Het pensioenfonds kent een vrijwillige individuele regeling, de ANW-hiaatregeling. Deze regeling is bedoeld voor partners die bij overlijden van de deelnemer geen recht hebben op een (volledig) ANW-pensioen. Het pensioenreglement is te vinden op www.bandenpensioen.nl.

Premiebeleid

De aangesloten ondernemingen moeten voor elke werknemer/deelnemer van 18 jaar en ouder, een doorsneepremie aan het pensioenfonds betalen voor deelneming aan de pensioenregeling van het fonds. Per deelnemer bedraagt de premie een percentage van de vastgestelde pensioengrondslag. Bij de vaststelling van de doorsneepremie houdt het fonds onder andere rekening met de leeftijdsopbouw van de actieve deelnemers. Jaarlijks kijkt het fonds of de doorsneebijdrage moet worden aangepast.

Met de premie die het fonds ontvangt moeten alle kosten kunnen worden betaald. De kostendeekkende premie is een meetlat waaraan het pensioenfonds jaarlijks moet toetsen of de ontvangen premie toereikend is. Het is toegestaan om bij die toets uit te gaan van een gedempte kostendeekkende premie in plaats van de “zuivere” kostendeekkende premie. Het verschil is dat voor de vaststelling niet uitgegaan wordt van de renteterminstructuur als rekenrente voor de vaststelling van de premie, maar van een verwacht pensioenfondsrendement. Het fonds maakt gebruik van deze mogelijkheid en gaat voor de premie van de basisregeling uit van een zogenoemde reële rendementscurve op basis van verwachte maximale rendementen en een afslag voor indexatie op basis van verwachte

prijsinflatie zoals opgenomen in artikel 23a van het Besluit FTK. Het verwachte netto beleggingsrendement voor 2024 (1,95%) is toegenomen met circa 0,8%-punt in vergelijking tot het verwacht netto beleggingsrendement dat is gehanteerd bij de premie 2023 (gemiddeld netto beleggingsrendement 1,15% in 2023). In 2024 was de feitelijke premie voor de basisregeling 28,3% van de pensioengrondslagsom. In de premie voor de basisregeling is een kostenopslag van 2,0% van de pensioengrondslagsom opgenomen ter dekking van de uitvoeringskosten. De bedragen van de kostendeekkende premie, de gedempte kostendeekkende premie en de feitelijk ontvangen premie worden hieronder schematisch weergegeven.

(* € 1.000)	2024	2023
Kostendeekkende premie	40.954	36.308
Gedempte kostendeekkende premie	37.458	42.534
Ontvangen doorsneepremie	48.553	43.760
Ontvangen doorsneepremie	48.553	43.760
Dotatie bestemde premiereserve	-11.095	-1.226
Feitelijke premie ten behoeve van toetsing	37.458	42.534
Samenstelling kostendeekkende premie		
Actuarieel benodigd	33.194	28.978
Opslag vereist vermogen	5.079	5.042
Opslag uitvoeringskosten	2.681	2.288
	40.954	36.308
Samenstelling gedempte premie		
Actuarieel benodigd	19.352	22.688
Opslag vereist vermogen	2.961	3.948
Opslag uitvoeringskosten	2.681	2.288
Voorwaardelijke onderdelen	12.464	13.610
	37.458	42.534
Samenstelling feitelijke premie		
Actuarieel benodigd	19.352	22.688
Opslag vereist vermogen	2.961	3.948
Opslag uitvoeringskosten	2.681	2.288
Voorwaardelijke onderdelen	12.464	13.610
Premiemarge	11.095	1.226
Dotatie bestemde premiereserve	-11.095	-1.226
	37.458	42.534

Toeslagbeleid en toeslagverlening

Het verlenen van toeslagen op de pensioenen is voorwaardelijk. De hoogte van de toeslag (en de premie) in enig boekjaar is afhankelijk van de (geschatte) beleidsdekkingsgraad aan het einde van het voorgaande boekjaar. Daarbij blijft het vermogen tegenover de bestemde premiereserve buiten beschouwing. De hieronder opgenomen staffel dient als leidraad voor het bestuur bij de vaststelling van het toeslagniveau. Het bestuur heeft de vrijheid om hiervan af te wijken als het vindt dat de situatie van het fonds daartoe aanleiding geeft. Het bestuur zal nooit besluiten om een hogere toeslag te verlenen dan is toegestaan op grond van de wet- en regelgeving ('toekomstbestendig indexeren', TBI).

Beleidsdekkingsgraad	Toeslag
Lager dan 110%	Nihil.
Tussen 110% en wettelijke grens voor volledige toeslagverlening	Deel dat toekomstbestendig (conform wettelijke bepalingen) kan worden verleend
Boven de wettelijke grens voor volledige toeslagverlening	Volledige toeslagverlening + eventueel inhaaltoeslagen en herstel van kortingen

Het voorwaardelijke toeslagenbeleid luidt als volgt:

1. Het voorwaardelijk toeslagenbeleid wordt vormgegeven via financiering van de toeslagen uit het eventuele overrendement. Er is daarom geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre er in de toekomst toeslagen worden verleend. Er is geen reservering voor toekomstige toeslagen;
2. Het uitgangspunt voor de toeslag is de stijging van de gepubliceerde consumentenprijsindex (CPI) voor alle bestedingen afgeleid (2015= 100), over de periode oktober tot oktober voorafgaande aan de datum waarop de toeslag wordt verleend, zoals deze voor de eerste maal wordt gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Indien de prijsindex negatief is wordt geen toeslag verleend;
3. De toeslagambitie bedraagt 100% van de stijging van de CPI.

Het bestuur heeft conform het toeslagbeleid, zoals vastgelegd in de ABTN en de regels van toekomstbestendig indexeren, besloten om de pensioenen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2025 niet te verhogen. De achterstand in de toeslagverlening vanaf 1 januari 2015 bedraagt op dit moment voor de deelnemers 29,7% (was 27,36% vorig jaar) en voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden 29,7% (was 27,36%). Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag. Met ingang van 2016 wordt de inhaaltoeslag op individueel niveau bijgehouden.

Bestemde premiereserve

Fluctuaties in de uitvoeringskosten en de opbouw van het deelnemersbestand leiden tot bewegingen in de gedempte kostendeckende premie (uitgedrukt in de pensioengrondslagsom). Dat kan betekenen dat er in het ene jaar een positieve premiemarge is, terwijl in een ander jaar een premietekort zou resulteren in een korting van de pensioenopbouw. Dat is ongewenst. Daarom wordt een bestemde premiereserve gevormd. Daaraan wordt een positieve premiemarge toegevoegd. Indien er sprake is van een negatieve premiemarge, wordt dit van de bestemde premiereserve onttrokken. Aan de bestemde premiereserve wordt jaarlijks (een deel van) het behaalde fondsrendement (positief of negatief) toegevoegd. Het vermogen tegenover de bestemde premiereserve wordt buiten beschouwing gelaten bij de vaststelling van de (beleids)dekkingsgraad. De hoogte van de premiereserve is in paragraaf 2.2 Kerncijfers opgenomen.

Mutatieoverzicht deelnemers

	Actief	Slaper	Pensioen- gerechtigd	Totaal
Stand per 31 december 2023	6.623	11.513	1.789	19.925
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	2.005	-519	-11	1.475
Ontslag met premievrije aanspraak	-2.039	1.924	27	-88
Waardeoverdracht	-	-55	-	-55
Ingang pensioen	-37	-92	197	68
Overlijden	-10	-34	-61	-105
Afkoop	-	-24	-43	-67
Andere oorzaken ¹⁾	594	2	-9	587
Stand 31 december 2024³	7.136²⁾	12.715	1.889	21.740

- 1) Dit betreft onder andere de volgende mutaties: wijziging onderneming, expiratie van pensioen, conversie na echtscheiding en einde studie.
- 2) Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling: 292.
- 3) In bovenstaande tabel zijn de aspiranten niet meegenomen. Aspiranten bouwen geen aanspraken op en worden daarom niet beschouwd als deelnemer.

Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	1.352	1.277
Partnerpensioen	502	477
Wezenpensioen	35	35
Totaal	1.889	1.789

2.9 Communicatie

Communicatie en deelnemersbetrokkenheid

In het afgelopen jaar heeft het pensioenfonds belangrijke stappen gezet in de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, zoals vastgelegd in de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Een essentieel onderdeel van dit proces was het risicopreferentieonderzoek (RPO), waarin de risicobereidheid en voorkeuren van deelnemers in kaart zijn gebracht. Dit onderzoek biedt waardevolle inzichten in de verwachtingen van onze deelnemers en vormt een belangrijke basis voor de verdere invulling van het nieuwe pensioencontract.

Naast het RPO heeft het fonds in 2024 een breed deelnemersonderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de informatiebehoeften, het begrip van het pensioenstelsel en de communicatievoorkeuren van de deelnemers. De resultaten van deze onderzoeken zijn geïntegreerd in het nieuwe communicatieplan, dat gericht is op transparantie, eenvoud en persoonlijke relevantie. De komende periode blijven wij investeren in een continue dialoog met onze deelnemers. Dit doen wij door proactief in te spelen op vragen, verwachtingen

te managen en deelnemers te ondersteunen bij het maken van keuzes rondom hun pensioen. Het vertrouwen van onze deelnemers staat hierbij centraal.

Nieuw communicatiebeleidsplan

In 2024 is een eenjarig communicatieplan van toepassing geweest met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit plan is een voortzetting van het meerjarenbeleidskader, dat van 2021 tot en met 2023 van kracht was.

In 2024 is het fonds bezig geweest om het nieuwe communicatieplan NPS op te stellen. Dit plan omvat de hele periode van de transitie, vanaf ingangsdatum van Wtp tot en met een aantal maanden na de feitelijke overgang. Het plan is opgesteld in lijn met de Leidraad Communicatieplan van de AFM waarin wordt benadrukt dat pensioeninformatie begrijpelijk, gelaagd en doelgroepgericht moet zijn. Met dit communicatieplan legt het fonds de basis voor een evenwichtige en transparante overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het fonds onderscheidt verschillende min of meer homogene communicatiedoelgroepen, waarin deelnemers zitten die ongeveer dezelfde impact ondervinden van de nieuwe regeling en waarvoor het fonds eenzelfde kernboodschap heeft. Op die manier kan het fonds de communicatiestrategie effectief vormgeven en verfijnen.

Het fonds onderscheidt de volgende doelgroepen:

- actieve deelnemers
- jonge actieve deelnemers (t/m 44 jaar)
- oudere actieve deelnemers (45 tot 68 jaar)
- alle uitkeringsgerechtigden
- alle gewezen deelnemers (slapers)

Binnen de groep actieve deelnemers wordt gedifferentieerd. De knip wordt bij de leeftijd van 45 jaar gelegd omdat deelnemers vanaf die leeftijd in aanmerking komen voor compensatie als gevolg van het afschaffen van de doorsnee-systematiek.

Per doelgroep zijn daarom concrete meetbare doelen geformuleerd, onderverdeeld in mate van vertrouwen, kennis, begrip, houding en gedrag. Deze zijn (mede) gebaseerd op de resultaten van het kwalitatieve deelnemersonderzoek dat in november 2024 uitgevoerd is:

- doelgroep **vertrouwt** erop dat het pensioenfonds het nieuwe reglement zorgvuldig en evenwichtig inricht en dat de persoonlijke belangen optimaal behartigd worden.
- de doelgroep heeft een positieve grond**houding** ten opzichte van het nieuwe stelsel.
- de doelgroep **weet** hoe pensioenopbouw in de nieuwe regeling gaat plaatsvinden.
- de doelgroep **begrijpt** informatie over de omzetting van aanspraak naar vermogen in de transitie.
- de doelgroep onderneemt **actie** en bezoekt de mijn-omgeving om actie te ondernemen.

In het communicatieplan worden 3 fasen onderscheiden, elk met een eigen substrategie:

Fase 1: Voorbereiding - van ingang WTP tot publicatie Transitieplan

Deze fase kenmerkt zich door het generiek informeren van de doelgroepen. Dat houdt in dat we doelgroepen voorbereiden op de aanstaande algemene verandering en deze in houding veranderbereid te maken. Deze fase is inmiddels afgerond.

Fase 2: Aankondiging - van publicatie Transitieplan tot ingangsdatum nieuwe regeling

In deze fase kennen we de kaders van de nieuwe regeling en wordt geleidelijk duidelijker hoe het fonds deze kaders uitwerkt en wat de persoonlijke gevolgen zijn voor de doelgroep. In deze fase wordt de communicatie steeds persoonlijker en steeds meer gericht op actie (als dat nodig is).

Fase 3: Diepgaande informatie - van vlak voor ingangsdatum nieuwe regeling tot 6 maanden daarna

In deze fase ronden we de overgang af en wordt er omgeschakeld naar een nieuw normaal. Na deze fase is er geen projectcommunicatie meer, maar is communicatie weer vast onderdeel van het fondsbeleid.

Communicatiestrategie

Voor het fonds is de deelnemer altijd het vertrekpunt. Het wil hem of haar of hen open laten staan voor informatie over het eigen pensioen, bewust maken van het te verwachten pensioen en (indien nodig) aanzetten tot het ondernemen van actie en het maken van de juiste keuzes.

Onze communicatiestrategie richt zich op:

- Vroegtijdige betrokkenheid van deelnemers: Wij informeren deelnemers niet alleen over de uiteindelijke keuzes, maar nemen hen stap voor stap mee in het transitieproces.
- Eenvoudige en heldere taal: Complexe financiële termen worden vermeden, zodat informatie toegankelijk is voor alle deelnemers.
- Dialoog en maatwerk: Door middel van persoonlijke pensioenoverzichten, webinars en interactieve tools ondersteunen wij deelnemers bij het maken van keuzes die passen bij hun persoonlijke situatie.

Activiteiten

Naast alle reguliere activiteiten op het gebied van communicatie en het hierboven genoemde RPO en het deelnemersonderzoek hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Er zijn 2 Bandenbulletins verstuurd naar alle actieve en gepensioneerde deelnemers van het fonds. De volgende onderwerpen zijn hierin aan bod gekomen:
 - Voortgang nieuwe pensioenregeling
 - Verschil tussen pensioenleeftijd 68 en AOW-leeftijd

- Gevolgen van partnerschap en trouwen op pensioengebied
 - UPO
 - Terugkoppeling van de resultaten uit het risicopreferentieonderzoek
 - Risicohouding
 - Uitleg over waarom het fonds niet heeft kunnen indexeren in de afgelopen jaren
 - Het indienen van het overbruggingsplan
- In juni is het overbruggingsplan ingediend bij DNB. Vervolgens is binnen een week communicatie hierover op de website geplaatst. De aanbevelingen die de AFM naar aanleiding van de communicatie over het overbruggingsplan in 2023 gedaan heeft zijn hierin meegenomen. Later is er per e-mail een nieuwsbrief uitgegaan waarin zowel het overbruggingsplan als de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel aan bod is gekomen.
- In oktober is er een digitale nieuwsbrief verstuurd over het transitieplan. Dit om de deelnemers te informeren over het transitieplan en de toen lopende achterbanraadpleging
- In het kader van de transitie is in oktober een oproep op de website geplaatst aan oud-deelnemers en gepensioneerden om gebruik te maken van het hoorrecht. Het hoorrecht geeft oud-deelnemers en gepensioneerden het recht om hun mening te geven over het concept-transitieplan voordat belangrijke beslissingen worden genomen. Er hebben zich weinig geïnteresseerden gemeld, zij zijn geïnformeerd dat er helaas te weinig belangstelling is om een vereniging op te richten.
- In december 2024 is het transitieplan en de samenvatting van het transitieplan gepubliceerd op de website. Dit is met een nieuwsbericht op de website kenbaar gemaakt.
- Communicatie over toeslagbesluit 2025: Op de website is een nieuwsbericht gepubliceerd over het besluit om de pensioenen per 1 januari 2025 niet te verhogen. Dit besluit is ook toegelicht in de digitale nieuwsbrief voor werknemers en in het Vaco magazine voor werkgevers.
- Het communicatieplan 2021-2023 is geëvalueerd en de actiepunten die hieruit voortgekomen zijn zullen gedurende 2025 worden gemonitord.

2.10 Beleggingen

Invulling portefeuille

Hieronder is de stand van de portefeuille per 31 december 2024 weergegeven, gebaseerd op de beleggingsrapportage van de vermogensbeheerder. De bedragen en de verdeling kunnen enigszins afwijken van de bedragen in de jaarrekening.

Beleggingscategorie	Vermogen (mln EUR)	Weging
Totale portefeuille	874,40	100%
<i>Matching Portefeuille</i>		
Vastrentende waarden en rente overlay	299	34,20%
Liquiditeiten	7,6	0,90%
Totaal matching	306,6	35,10%
<i>Rendementsportefeuille</i>		
Aandelen	227,5	26,00%
Aandelen ontwikkelde landen	184,9	18,30%
Aandelen opkomende landen	42,6	7,10%
Onroerend goed	80,6	9,20%
Onroerend goed beursgenoteerd	49,1	10,50%
Onroerend goed niet beursgenoteerd	31,6	
Vastrentend	232,7	26,60%
Hypotheken	92,4	8,20%
Bedrijfsobligaties IG	61,0	6,80%
Hoogrentend onderhandse leningen	35,1	1,50%
Hoogrentend landen	43,7	4,40%
Alternative Credit	0,6	3,70%
Liquiditeiten	27,9	3,20%
Valuta afdekking	-0,9	-0,10%
Totaal rendementsportefeuille	567,8	64,90%

Macro-economische ontwikkelingen

2024 was een sterk jaar op financiële markten. Economische groei verraste positief en centrale banken verlaagden beleidsrentes. Aandelen presteerden in 2024 over het algemeen beter dan obligatiecategorieën.

De economie bleef in 2024 vrij sterk, vooral in de VS. In het eerste kwartaal verdreven goede economische data enige recessiezorgen. Tegelijkertijd was de inflatie in het begin van het jaar nog dermate hoog dat er zorgen waren of centrale banken de rentes tijdig zouden kunnen verlagen. Waar de economie in de VS haar kracht behield, ondanks tijdelijke arbeidsmarktzorgen in de zomermaanden, versterkte het Europese momentum licht richting een trendmatig niveau. Dalende inflatie zorgde ervoor dat beleidsrenteverlagingen mogelijk werden: de ECB (in juni) en de Bank of England (in

augustus) verlaagden de beleidsrente voor het eerst met 0,25% en de Fed volgde in september met 0,50%. In 2024 verlaagden de ECB en de Fed de rente met 1,0% en de BoE met 0,5%, hetgeen steun bood aan markten.

De monetaire ingreep die het meeste stof deed opwaaien, was de beleidsrenteverhoging in Japan naar 0,25% in juli. Hierop apprecieerde de Japanse yen 8% tegenover de dollar, wat op zijn beurt het omkeren van carry-trades¹ tot gevolg had. Dit leidde tot de nodige volatiliteit op internationale financiële markten. In reactie hierop liet de Bank of Japan weten, bij eventuele nieuwe monetaire verstrakkingen, de stabiliteit van financiële markten in ogenschouw te zullen nemen.

In Frankrijk waren er politieke uitdagingen rond de begroting en overheidsschuld. De minderheidsregering van premier Barnier kon niet rekenen op steun en na diens val verlaagde Moody's de rating van Frankrijk naar Aa3. De risico-opslag op Franse staatsobligaties liep uit ten opzichte van Duitsland en naderde die van Italië, terwijl Italië een lagere kredietrating (Baa3, BBB) heeft en een nog hogere schuldquote (ca. 140%) dan Frankrijk (ca. 110%). Desondanks was de reactie van financiële markten gematigd in vergelijking met de eurocrisis in 2012. De economie van Frankrijk noch de Europese economie zat in een recessie en de ECB had bewegingsruimte om, indien nodig, zuurstof te geven aan de economie en financiële markten middels beleidsrenteverlagingen. Bayrou was aan het einde van het jaar als opvolger van Barnier benoemd en voorlopig is een noodwet van toepassing voor de begroting van 2025.

De Chinese economie had het in 2024 moeilijk door een combinatie van uitdagingen. Een zwakke huizenmarkt, vergrijzing van de bevolking, schulden van lokale overheden, de hoge jeugdwerkloosheid en het lage consumentenvertrouwen hadden een negatieve invloed op het groeitempo van de economie. De overheid kwam daarop in actie en kwam in het derde kwartaal met een aankondiging van (fiscale) stimuleringsmaatregelen. Financiële markten reageerden initieel positief, later verslechterde het sentiment doordat de aangekondigde steunmaatregelen onvoldoende concreet werden.

In november kregen met name VS aandelen een impuls door de verkiezing van Trump, wat zicht gaf op mogelijke belastingverlagingen en minder regulering. Deze euforie ebde in december weg door gestegen rentes (sinds medio september). Enerzijds door degelijke groei, anderzijds door eventuele inflatoire gevolgen van het beleid van Trump omtrent invoertarieven en immigratiebeperkingen. Dit leidde tot minder verwachte Fed-renteverlagingen voor 2025 en zo sloot de tienjaars-rente in de VS, maar ook in Duitsland en het VK, het jaar 2024 hoger af dan dat het begon.

¹ Een carry trade is een beleggingsstrategie waarbij een belegger geld leent in een valuta met een lage rente, in dit geval de Japanse yen, en het vervolgens ergens anders in investeert (aandelen of bijvoorbeeld een valuta met een hogere rente). Het risico is als, in dit geval, de Japanse yen sterk apprecieert aangezien het terugbetalen van de lening dan duurder wordt. Dit is wat in augustus 2024 gebeurde.

Vastrentende waarden

Nadat beleidsrentes de voorgaande jaren stegen, zorgde dalende inflatie ervoor dat in 2024 beleidsrenteverlagingen mogelijk werden. In juni verlaagde de ECB de beleidsrente voor het eerst met 0,25%, gevolgd door de Bank of England in augustus met hetzelfde percentage. De Fed volgde in september met 0,50%. In 2024 verlaagden de ECB en de Fed de rente met 1,0%, terwijl de BoE de rente verlaagde met 0,5%. De dalende rente was een steun voor financiële markten. De beleidsrente van Japan liet een tegenovergestelde beweging zien, met een verhoging naar 0,25% in juli doordat de inflatie en economische groei een stijgende trend lieten zien.

Risicovolle beleggingscategorieën zoals high yield bedrijfsobligaties en staatsobligaties opkomende landen presteerden beter dan veiligere staatsobligaties ontwikkelde landen. Stijgende lange rentes drukten de rendementen van staatsobligaties. Bedrijfsobligaties presteerden beter door minder rentestijging voor kortere looptijden en dalende risico-opslagen. Dat laatste gaf meer steun aan risicovollere high yield bedrijfsobligaties dan aan kredietwaardigere IG bedrijfsobligaties. De appreciatie van de US dollar, ten opzichte van de euro, ondersteunde categorieën met een hogere US dollar blootstelling.

Aandelen

De stijging van aandelen ontwikkelde markten werd voornamelijk gedreven door de VS. De winstgroei in de VS steeg en beleggers zijn positiever geworden door de mogelijke positieve impact van kunstmatige intelligentie op productiviteits- en winstgroei. Aandelen Noord-Amerika was de sterkst presterende beleggingscategorie over 2024, met name gesteund door de blootstelling naar de grootste wereldwijde technologie-aandelen (de 'Magnificent Seven'). Tevens ondersteunden lagere rentes de koersen, aangezien groeiaandelen hier meer van profiteren. Overige aandelenregio's uit ontwikkelde markten, inclusief Europa, bleven achter op Noord-Amerika, door een minder sterk draaiende economie en minder blootstelling naar grote technologiebedrijven, maar stegen evenzo 9% (in euro unhedged) of meer.

Hoewel aandelen uit opkomende markten achterbleven bij de ontwikkelde aandelenregio's, stegen zij eveneens (met zo'n 15% in euro unhedged). Dit werd mede veroorzaakt door relatief sterke groeicijfers en Chinese stimuleringsaankondigingen in september. De aandelen uit opkomende markten stegen ondanks zorgen omtrent Amerikaanse invoertarieven. Deze zullen in eerste instantie vooral gericht zijn op China, maar als de Amerikanen aanwijzingen zien dat de Chinese handel zich verplaatst via andere landen, dan kunnen ook voor die landen snel heffingen worden ingevoerd.

Onroerend goed

Beursgenoteerd vastgoed is vanwege de relatief hoge mate van schuldfinanciering gevoelig voor oplopende rentes en strengere kredietvoorwaarden van banken. Stijgende lange rentes drukten de rendementen van beursgenoteerd vastgoed, hoewel de kortlopende beleidsrentes in 2024 daalden. Het totale rendement van de wereldwijde

index was positief (9% in euro unhedged), met in de VS een sterker resultaat dan in Europa.

Niet-beursgenoteerd vastgoed is eveneens gevoelig voor oplopende rentes en kredietvoorwaarden van banken, gelijk aan beursgenoteerd vastgoed. Herwaarderingen vinden bij niet-beursgenoteerd vastgoed echter vertraagd plaats ten opzichte van beursgenoteerd vastgoed. Dit had als gevolg dat niet-beursgenoteerd vastgoed gedurende het jaar 2022, toen renteniveaus sterk toenamen, nog onvoldoende geherwaardeerd was en er een correctie in 2023 plaatsvond. Net als de wereldwijde trend ondergaat de Europese vastgoedmarkt een cyclisch herstel, waarbij de prijsherziening grotendeels achter de rug is. Het rendement voor Europees niet-beursgenoteerd vastgoed en Nederlandse woningen was positief in 2024.

Binnen Europees niet-beursgenoteerd vastgoed behaalden alle sectoren een positief rendement. Kantoren bleef achter waarbij oudere kantoorruimten het nog moeilijk hadden, hoewel er nog selectieve mogelijkheden zijn in moderne, duurzame kantoren in bepaalde Europese markten. De sectoren winkels en logistiek deden het beter in 2024. Binnen logistiek geldt dat de oververhitting in de markt, die aanwezig was na de covidpandemie, nu wat meer normaliseert en het nieuwe aanbod blijft over het algemeen beperkt, met een positief effect op de huurgroei. De (huur)woningsector blijft gesteund door een sterke netto vraag bij een achterblijvend aanbod (door hoge bouwkosten en regelgeving) en hoge huizenprijzen in de verschillende landen.

Valuta ontwikkelingen

In 2024 was er sprake van een sterke appreciatie van de US dollar ten opzichte van de euro, met circa 6%. De dollar steeg met name in het vierde kwartaal van 2024, rondom de verkiezing van president Trump, vanwege de verwachting dat rentes in de Verenigde Staten hoger blijven dan eerder gedacht. Ook de Britse pond steeg in 2024 ten opzichte van de euro (+5%), terwijl de Japanse yen in waarde daalde ten opzichte van de euro (-4%).

Het pensioenfonds dekt de blootstelling van de beleggingen aan de Amerikaanse dollar, de Japanse yen en het Britse pond voor 50 procent af. Per saldo droeg de valuta-afdekkingsstrategie in 2024 negatief bij aan het rendement.

Portefeuilleontwikkelingen

Portefeuillesamenstelling

Per eind januari 2024 is de beleggingsportefeuille geherbalanceerd naar nieuwe beleggingsrichtlijnen die per 31 januari 2024 zijn ingegaan.

Als onderdeel van deze herbalancering heeft het pensioenfonds de draai naar het Hard Currency fonds van State Street binnen de categorie Emerging Markets Debt (staatsobligaties van opkomende landen) gemaakt. Hiermee is een belangrijk geconstateerd risico in de in 2023 uitgevoerde ESG risicobeheeranalyse gemitigeerd: op

basis van deze analyse is gebleken dat de netto-risico's van een aantal risicofactoren momenteel buiten de risicobereidheid van het pensioenfonds lagen, omdat het in 2022 vastgestelde landenbeleid nog niet volledig was geïmplementeerd. Dit betreft bijvoorbeeld de risico's ten aanzien van de schending van mensen- en arbeidsrechten en het beleggen in bedrijven met onvoldoende governance. Via de draai naar het Hard Currency fonds van State Street zijn deze netto-risico's binnen de risicobereidheid van het pensioenfonds gebracht. Halverwege 2023 had het pensioenfonds al een vergelijkbare stap gezet binnen Emerging Markets Debt Local Currency.

In september 2024 heeft het pensioenfonds besloten om de renteafdekking te verhogen van 70% naar 80%. Deze verhoging is per eind september 2024 geïmplementeerd. De dekkingsgraad van het pensioenfonds is met name gevoelig voor bewegingen van rentes en zakelijke waarden. Als rente en/of zakelijke waarden (incl. vastgoed en alternatieve beleggingen) zich negatief ontwikkelen dan kan dit de dekkingsgraad flink verlagen, wat onwenselijk is. De wens van het fonds is om een voldoende hoge dekkingsgraad te hebben bij invaren naar het nieuwe pensioenstelsel. De geplande invaardatum is 1 januari 2026.

Het pensioenfonds heeft daarom onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het dekkingsgraadrisico te verminderen. De meest efficiënte manier om dit risico te verminderen bleek het verhogen van de renteafdekking van 70% naar een hoger niveau. Andere manieren om het dekkingsgraadrisico te verminderen werden als minder aantrekkelijk beschouwd. Het verlagen van de blootstelling naar aandelen kan de dekkingsgraadrisico's ook verlagen, maar gaat ten koste van het verwacht rendement en heeft impact op de premie. Aandelen- of rente-opties (ook wel niet lineaire afdekking genoemd) zijn ook een mogelijkheid, maar de complexiteit en de hoge kosten hiervan worden als een te groot nadeel beschouwd.

Er is gekozen voor een verhoging van de renteafdekking naar 80%. Voor een verdere verhoging zou een deel van de rendementsportefeuille verkocht dienen te worden, wat als onwenselijk wordt beschouwd gegeven de verwacht impact op het verwachte rendement.

Rendement

Alle rendementen die hier worden benoemd zijn netto rendementen. Het rendement op de beleggingsportefeuille van het Fonds bedroeg in 2024 8,5%. Het rendement bleef achter bij de gecombineerde benchmark van de rendements- en matchingportefeuille (9,0%). De beleggingsportefeuille van het Fonds bestaat uit een matchingportefeuille en een rendementsportefeuille. Het achterblijven van het rendement bij de normportefeuille laat zich verklaren door het relatieve rendement van deze portefeuilles.

Het rendement van de matchingportefeuille (6,8%) was positief in 2024, dat werd veroorzaakt door de daling van de swaprente. Het rendement van de matchingportefeuille bleef 1,0% achter bij het rendement van de benchmark van de matchingportefeuille (+7,8%). Reden hiervoor is dat een deel van de matchingportefeuille wordt ingevuld via staatsobligaties, terwijl de benchmark is gebaseerd op een volledige afdekking via

renteswaps. Omdat de spread op staatsobligaties in 2024 sterk is opgelopen ten opzichte van de swaprente, heeft dit een significant negatieve impact op het relatieve rendement gehad.

Het rendement op de rendementsportefeuille was positief (+9,4%). Binnen de rendementsportefeuille was het rendement op aandelen zeer hoog (+20,7%). Het rendement op de meeste andere categorieën in de rendementsportefeuille was positief. Uitzondering was het rendement op beursgenoteerd vastgoed, dat negatief was in 2024 (-6,6%). Dit was ook de belangrijkste oorzaak van de lichte underperformance van 0,3% ten opzichte van de normportefeuille (9,7%).

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Een belangrijk thema voor het pensioenfonds en haar deelnemers is verantwoord beleggen. In 2021 heeft het fonds haar eigen beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) opnieuw vastgesteld, in een nieuwe versie van het MVB-beleid van het fonds. In de nieuwe versie van het MVB-beleid spelen het thema Klimaat en een “best-in-class” aanpak een belangrijke rol:

- Het fonds heeft een concrete klimaatdoelstelling voor de komende jaren afgesproken, op basis van de zogenaamde “Paris Aligned benchmark”. Het risico van klimaatverandering wordt direct gereflecteerd in de Sustainable Development Goals (SDG's) nummers 7 (betaalbare en schone energie) en 13 (klimaatactie).
- Binnen een “best-in-class” aanpak wordt ernaar gestreefd om alleen te beleggen in ondernemingen die goed scoren op het gebied van MVB. Dit gaat duidelijk verder dan het uitsluiten van ondernemingen.

Het MVB-beleidsdocument van het fonds omvat een uitwerking van de missie en visie van het fonds ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen, en een gedetailleerde beschrijving van de manier waarop het beleid wordt uitgevoerd en van de wijze waarop wordt gerapporteerd en verantwoording wordt afgelegd over het uitgevoerde beleid.

Missie/visie en beleggingsbeginselen

Algemeen uitgangspunt van het te voeren beleid op langere termijn is om de pensioenregeling onder een breed scala van omstandigheden overeenkomstig de ambitie (koopkrachtbestendig pensioen) uit te voeren. Om nu en in de toekomst alle pensioenen te kunnen uitkeren, worden de ingelegde pensioenpremies zo goed mogelijk belegd. Een deel van de (toekomstige) pensioenuitkeringen moet worden gefinancierd uit rendement op het opgebouwde vermogen. Het vermogen wordt wereldwijd belegd, gespreid over diverse beleggingscategorieën, met als doel binnen gekozen risicogrenzen een optimaal resultaat te behalen. Voor een pensioenfonds is het beleggingsbeleid, naast de andere financiële sturingsmiddelen, voor het verschaffen van een goed en betaalbaar pensioen van cruciaal belang. De visie van Bpf Banden en Wielen is dat ESG beleggen bijdraagt aan haar langetermijn doelstelling en onderdeel is van haar fiduciaire taak.

Het belang van maatschappelijk verantwoord beleggen is vastgelegd in de volgende investment belief (de investment beliefs zijn vastgelegd in het Strategische Beleggingsbeleid):

Duurzaam beleggen loont op langere termijn

Het fonds gelooft in maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). MVB gaat verder dan alleen financieel risico en rendement. MVB is tevens een manier om reputatierisico voor het pensioenfonds te beheren en om een maatschappelijke bijdrage te leveren, op een manier die past bij het pensioenfonds.

Op langere termijn is de wereld en daarmee het pensioenfonds gebaat bij een samenleving, waarin met respect wordt omgegaan met mens en milieu en waarin voldoende aandacht wordt gegeven aan het goed besturen van ondernemingen en andere instituties. Het pensioenfonds gaat er vanuit dat op langere termijn duurzame beleggingen uiteindelijk een hoger rendement genereren.

Consequentie: *Het fonds heeft haar eigen beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) vastgesteld. In de beleggingsprocessen van het fonds – met name bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders – wordt het effect van MVB factoren op de beleggingsrisico's en het rendement expliciet meegewogen.*

Dit betekent dat:

- Het fonds zich bewust is van de invloed die zij als belegger kan uitoefenen (ook al is deze soms bescheiden) en het als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid ziet om hier bewust invulling aan te geven.
- Het fonds gelooft dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen dan bedrijven die dat niet doen.
- Het fonds ook oog heeft voor de mogelijke negatieve consequenties die een (te) strikt MVB-beleid kan hebben op de omvang van het belegbaar universum, het kostenniveau en het rendement en risico, en niet koste wat het kost MVB beleggingen zal doorvoeren.

Het fonds belegt het vermogen op een maatschappelijk verantwoorde wijze, in de overtuiging dat dit niet ten koste gaat van financieel rendement en zelfs een positieve bijdrage kan leveren. Het bestuur staat regelmatig stil bij deze overtuiging en waar mogelijk wordt het vermogen ingezet om bij te dragen aan de verduurzaming van de maatschappij en zal in 2025 een evaluatie van het MVB-beleid uitvoeren, inclusief een evaluatie van het MVB-risicoraamwerk. Daartoe zijn in het verslagjaar de nodige voorbereidingen getroffen. Het fonds wil de keuzes die het maakt namelijk baseren op de input van de betrokkenen bij het fonds, zoals het bestuur, de deelnemers, het verantwoordingsorgaan en de sociale partners. In 2024 heeft het fonds via een enquête de mening van belanghebbenden gevraagd over maatschappelijk verantwoord beleggen. Deze input zal dienen voor de update van het MVB-beleid in 2025.

Verwachte ontwikkelingen in 2025

Per eind januari 2025 heeft het pensioenfonds de regioverdeling binnen aandelen aangepast, van 80% aandelen ontwikkeld en 20% aandelen opkomend naar een verhouding van 90% aandelen ontwikkeld en 10% aandelen opkomend, op basis van een in 2024 uitgevoerde evaluatie. De nieuwe verdeling komt overeen met een verdeling op basis van marktkapitalisatie. Het pensioenfonds ziet een allocatie op basis van marktkapitalisatie als het startpunt van een passieve invulling. Door het oplopen van een aantal risico's zien we geen reden meer om daar vanaf te kijken. De energietransitie en klimaatverandering kunnen een negatieve impact op de reële groei van opkomende landen hebben, vanwege de grotere afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, CO₂-intensievere industrieën en grotere kwetsbaarheid t.a.v. temperatuurstijgingen. De rendementen van aandelen opkomend zouden in een de-globaliserende wereld lager kunnen uitvallen en een eventuele verdere economische of militaire escalatie tussen China en Taiwan vormt een belangrijk risico.

Het pensioenfonds heeft in 2024 een evaluatie van de categorie LDI (Liability Driven Investments) uitgevoerd. Momenteel vult het Fonds haar rente-afdekking in via de LDI-fondsen van Insight, gecombineerd met rente-afdekking vanuit een staatsobligatiemandaat (bij Van Lanschot Kempen) en vanuit bedrijfsobligaties en hypotheeklen in de rendementsportefeuille. Uit de evaluatie is gebleken dat de Insight LDI-fondsen niet toekomstbestendig zijn. Het Fonds heeft besloten om BlackRock aan te stellen als LDI-manager, dit in een mandaatstructuur ter vervanging van de Insight LDI-fondsen en het staatsobligatiemandaat bij Van Lanschot Kempen. Naar verwachting vindt de transitie naar BlackRock plaats gedurende het tweede kwartaal van 2025.

In 2025 zal B&W verdere stappen zetten in de voorbereiding op de geplande invaardatum van 1 januari 2026 naar een Solidaire Premie Regeling binnen het kader van de Wet Toekomst Pensioenen. Het pensioenfonds zal samen met haar externe adviseurs en de fiduciair manager verder onderzoek verrichten naar:

- de samenstelling van de matchingportefeuille;
- de samenstelling rendementsportefeuille;
- de robuustheid van de gehele portefeuille; en
- het herbalanceringsbeleid.

Ook zal de inrichting van de operationele beleggingsketen verder worden uitgewerkt en worden afgerond, en zal de daadwerkelijke transitie naar de nieuwe portefeuille rondom de invaardatum worden uitgewerkt.

Sustainable Finance Disclosure Regulation

In 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht geworden. De SFDR bevat regelgeving voor financiële instellingen (waaronder pensioenfondsen) voor het verschaffen van informatie omtrent het duurzaamheidsbeleid en de uitvoering hiervan. De implementatie van SFDR bestaat uit twee levels. Per 10 maart 2021 diende het pensioenfonds te voldoen aan level 1 van de SFDR. Level 1 bevat regelgeving over

de wijze waarop duurzaamheidsfactoren zijn meegenomen in het beleid en voor de wijze van rapportage over de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren.

Het Pensioenfonds ziet de pensioenregeling als Artikel 8: 'een product dat ESG promoot'. Daarnaast heeft het Pensioenfonds besloten te gaan rapporteren over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren (zogenaamde Principle Adverse Impact indicatoren, PAI's).

De periodieke rapportage (Annex IV van SFDR) is een verplicht onderdeel voor financiële producten met een artikel 8-categorisatie onder de SFDR wetgeving van de Europese Unie. Deze wetgeving verplicht aanbieders van financiële producten en financiële marktdeelnemers jaarlijks informatie te verschaffen over de duurzaamheidsaspecten van financiële producten die ecologische en/of sociale kenmerken promoten. In de periodieke rapportage (Annex IV) geeft het pensioenfonds verantwoording over de duurzaamheidsprestaties van het financieel product en welke acties en maatregelen het pensioenfonds heeft ondernomen om te voldoen aan de gepromote duurzaamheidskenmerken. Annex IV is een bijlage bij dit jaarverslag.

Per 1 januari 2023 dienden financiële instellingen ook te voldoen aan level 2 van de SFDR. Level 2 bevat onder meer de eis om de classificatie van beleggingen naar duurzaamheid toe te lichten in het jaarverslag.

2.11 Samenvatting actuariel rapport

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

(* € 1.000)	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	16.674	11.277
Premies	12.678	12.493
Waardeoverdrachten	-183	824
Kosten	-	-
Uitkeringen	42	42
Sterfte	942	673
Arbeidsongeschiktheid	-1.205	-522
Reguliere mutaties	151	83
Toeslagverlening	-	-
Overige mutaties	1.188	35
Andere oorzaken	-84	305
Saldo van baten en lasten	30.203	25.210

Kostendekkende premie

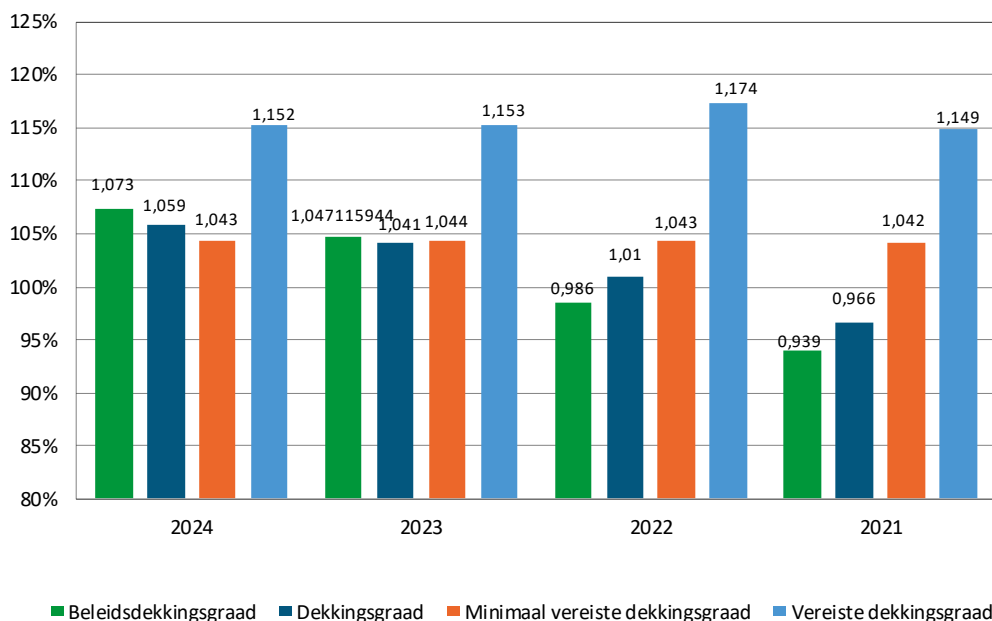
(* € 1.000)	2024	2023
Zuiver kostendeekkende premie	40.954	36.308
Gedempte premie	37.458	42.534
Ontvangen (feitelijke) pensioenpremie	37.458	42.534

Rol en bevindingen van de certificerend actuaris

Deze samenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gestegen van 104,1% ultimo 2023 naar 105,9% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van het fonds steeg in 2024 van 104,7% naar 107,3%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2024 is daarmee hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,3%, maar lager dan de vereiste dekkingsgraad van 115,2%. Hierdoor is er sprake van een tekort. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

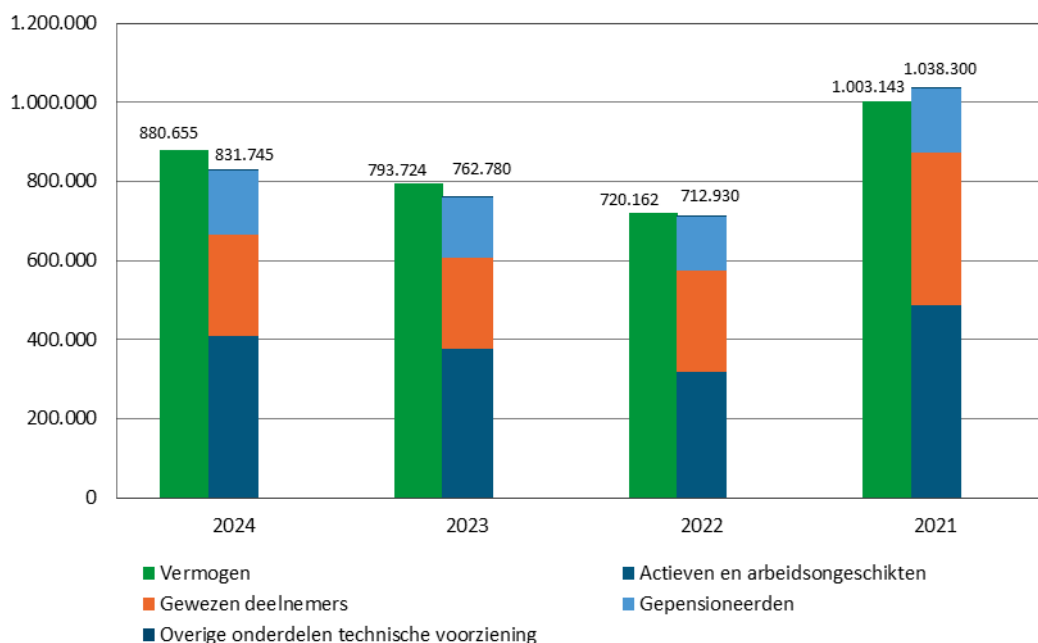

1) Waar hier gesproken wordt over dekkingsgraad wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2023.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

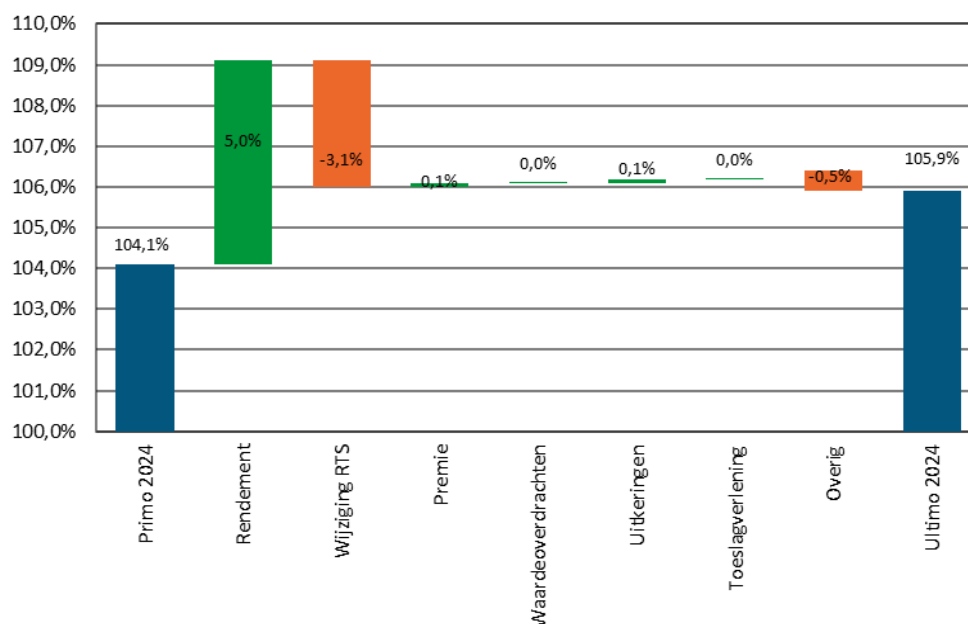
Herstelplan

Het pensioenfonds is sinds 2015 in herstel. Het pensioenfonds heeft in 2023 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Het herstelplan voorzag ultimo 2023 een beleidsdekkingsgraad van 102,4%. De werkelijke beleidsdekkingsgraad van 104,7% lag hoger.

Het pensioenfonds heeft geen geactualiseerd herstelplan ingediend voor 2024. Het pensioenfonds maakt gebruik van het transitie-FTK.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van € 30.203 behaald (2023: € 25.210 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

- 1) De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt in beginsel de DNB-jaarstaat J605, waarbij de post "Beleggingsopbrengsten" op verzoek is gesplitst naar het beleggingsrendement en het effect van de wijziging van de rentetermijnstructuur. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldopost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

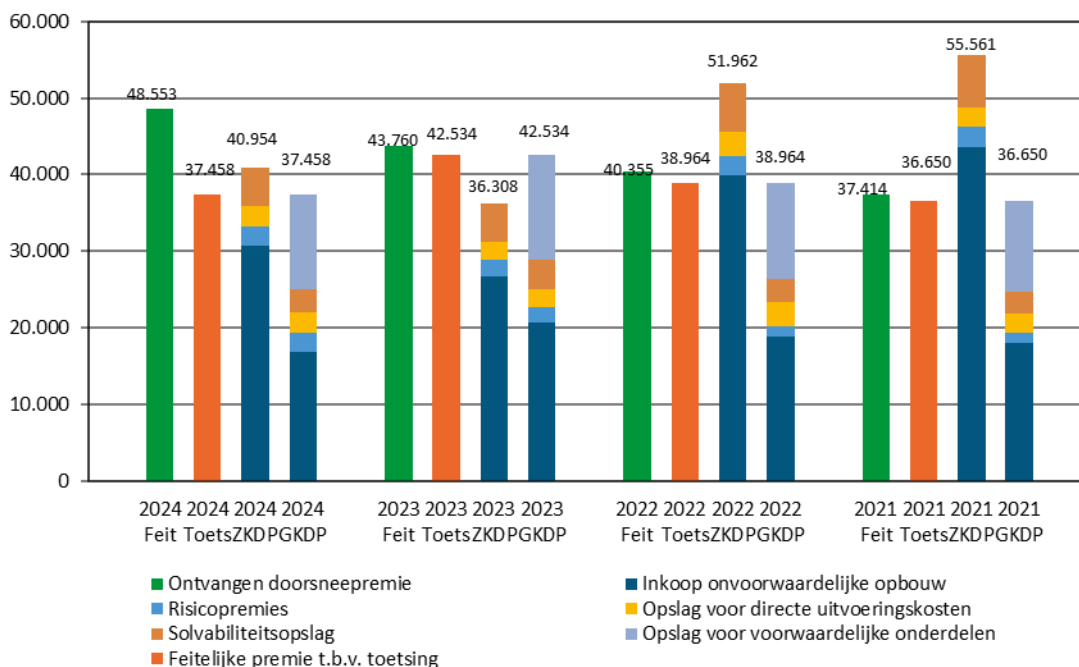
Uit de grafiek blijkt dat de beleggingsopbrengsten positief hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De matchingportefeuille rendeerte positief door de rentedaling en ook in de returnportefeuille werd een positief rendement behaald. Daarnaast heeft de premie bijgedragen aan de stijging van de dekkingsgraad. Deze positieve bijdragen compenseren ruimschoots het negatieve effect van de rentewijziging op de technische voorziening. Door de rentedaling steeg de technische voorziening, waardoor de dekkingsgraad aanzienlijk daalde. De component "overig en kruiseffecten" omvat onder andere het resultaat op kanssystemen.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is conform de actuariële en bedrijfsteknische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. Het verwachte rendement minus de verplichte afslag op de rente voor toeslagen is gebaseerd op de methodiek en de maximale parameters zoals vermeld in art. 23a Besluit FTK. Het rendement op vastrentende waarden is vastgezet op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per 31 oktober 2019.

De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 37.458. De ontvangen doorsneepremie ²⁾ is met € 48.553 toereikend. Het surplus van € 11.095 wordt daarbij toegevoegd aan de bestemde premiereserve. De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke

onderdelen” in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

- 2) De ontvangen doorsneepremie betreft de reguliere opbouw voor de basisregeling, dus exclusief de premie voor de vrijwillige ANW-hiaatregeling. Genoemde regeling wordt niet meegenomen in de kostendekkende premie.

Om inzicht te geven in het effect van de opbouw op de financiële positie van het fonds, tonen we in de volgende tabel de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van het fonds, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van het fonds. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een positief effect gehad op de financiële positie van het fonds van circa 1,0%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	104,10%	101,00%	96,60%	91,80%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	138,90%	139,30%	84,30%	73,80%
Impact opbouw op dekkingsgraad	0,10%	1,50%	-0,50%	-0,70%

De hier getoonde impact van de opbouw op de dekkingsgraad wijkt licht af van het effect van de component “premie” zoals opgenomen in het dekkingsgraadverloop in paragraaf 1.3. Het verloop in paragraaf 1.3 bevat het resultaat exclusief dotatie aan de premiereserve (dit effect is separaat opgenomen). Het totaal van het resultaat op premie

en de dotatie aan de premiereserve komt overeen met de impact zoals hierboven weergegeven.

2.12 Uitvoeringskosten

Het fonds maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling kosten, die onderverdeeld kunnen worden naar kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten voor het vermogensbeheer. De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling bestaan uit kosten van de pensioenadministratie, de communicatie aan deelnemers, controle- en advieskosten alsmede bestuurs- en toezichtkosten. De vermogensbeheerkosten bestaan uit de kosten voor het beheren van beleggingsportefeuilles en de kosten voor het bewaren en administreren van het belegde vermogen, alsmede een deel van de bestuurs- en toezichtkosten. Transactiekosten worden gemaakt om beleggingstransacties tot stand te brengen en uit te voeren.

Het fondsbestuur streeft volledige transparantie na over de gemaakte kosten en spant zich in om de kosten beheersbaar te houden.

De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en de AFM. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken eenvoudig met elkaar worden vergeleken. Kosten worden zoveel als mogelijk direct toegerekend aan pensioenbeheer respectievelijk vermogensbeheer. Indien directe toerekening niet mogelijk is, vindt toerekening plaats op basis van een pro rata schatting. In onderstaande tabel staan de kosten per deelnemer in euro weergegeven.

	2024	2023
Pensioenbeheer (na herallocatie toe te wijzen aan vermogensbeheer in euro per deelnemer)	€ 312	€ 304
Pensioenbeheer exclusief incidentele kosten	€ 232	€ 245
Pensioenbeheer (inclusief gewezen deelnemers)	€ 96	€ 104
Vermogensbeheer (% gemiddeld belegd vermogen):		
Beheerkosten	0,41%	0,43%
Transactiekosten	0,06%	0,07%
Totale kosten vermogensbeheer	0,47%	0,50%

Kosten pensioenbeheer 2024

De kosten van het pensioenbeheer na herallocatie van kosten naar vermogensbeheer bedragen over 2024 € 2.972.449,- (2023 € 2.556.238,-). De kosten voor het project Nieuw Pensioenstelsel (NPS) worden beschouwd als incidentele kosten, totaal € 721.497 in 2024 (exclusief overloop).

De kosten per deelnemer zijn in 2024 met € 330- hoger dan in 2023 (€ 304,-) en de kosten per deelnemer exclusief incidentele kosten zijn in 2024 met € 250 wat hoger dan in 2023 (€ 245,-).

(Kosten)efficiënte besturing en uitvoering is één van de doelstellingen van het fonds. Het besluit om de uitvoering van het pensioenbeheer onder te brengen bij een andere uitvoeringsorganisatie heeft zich bewezen. De advieskosten van het fonds worden gedomineerd door de voorbereidingen op de overgang naar het nieuwe pensioencontract onder de WTP. Van de totale projectkosten in 2024 voor NPS (Nieuw Pensioenstelsel) van (inclusief overloop) bijna € 760 duizend komt meer dan de helft op het conto van de noodzakelijk en bekwame adviseurs. Het bestuur en bestuursbureau heeft onvoldoende capaciteit en geen eigen actuarissen die dit werk zouden kunnen uitvoeren. Verder zit er ruim € 120 duizend in voor de PUO Appel voor het eerste deel van de kosten van de transitie naar het nieuwe stelsel.

Het project NPS blijft tot de transitie datum die gepland is per 1 januari 2026 extra kosten met zich meebrengen.

Bij de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer spelen de aantallen actieve deelnemers en gepensioneerden een rol. Het fonds kent in verhouding tot de actieve deelnemers en gepensioneerden een relatief groot aantal gewezen deelnemers (zogenaamde slapers). Voor de gewezen deelnemers worden ook activiteiten uitgevoerd, zoals de uitvoering van de rechtenadministratie, periodieke communicatie en het vermogensbeheer. Echter, de kosten die worden gemaakt voor de groep gewezen deelnemers worden in de bepaling van de kosten per deelnemer in de aanbevelingen van de Pensioenfederatie niet meegenomen. Daarmee legt het relatief hoge aantal gewezen deelnemers een relatief grote druk op de kosten per deelnemer van het fonds.

In de loop van 2024 is de jaarlijkse benchmarking van kosten over 2023 gemaakt door BELL. De gemiddelde kosten per deelnemer over de jaren 2021-2023 lagen met € 360 hoger dan de mediaan van de peergroup, die uitkwam op € 307 per deelnemer. In de peergroup van 49 pensioenfonds met deelnemer aantallen tussen 4.000 en 20.000 waren er 15 fondsen met hogere kosten en 33 fondsen met lagere kosten per deelnemer dan ons fonds. Het fonds doet nu al een aantal jaren mee met deze benchmark en heeft de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer zien stijgen tot 2022 en dalen over het jaar 2023. Bij de kosten voor vermogensbeheer zit ons fonds in een peergroup van 100 fondsen over drie jaar gemiddeld met 0,40% iets boven de mediaan van 0,33%. 26 Fondsen hebben hogere kosten en 73 fondsen hebben lagere kosten.

Kosten vermogensbeheer 2024

De relatieve totale kosten van vermogensbeheer (beheer en transactiekosten) zijn met 0,47% weer iets lager dan vorig jaar (2023 0,48%). Zowel de beheerkosten als de transactiekosten zijn vergeleken met vorig jaar iets lager uitgevallen. De kosten voor vermogensbeheer zijn hierna in een tabel in duizenden euro's weergegeven en verder uitgesplitst.

In deze tabel staan de kosten vermogensbeheer verder uitgesplitst.

	(* € 1.000)	% Belegd vermogen
Vermogensbeheerkosten		
Fiduciaire beheer	€ 552	0,07%
Beheerkosten LDI mandaat	€ 416	0,05%
Beheerkosten fondsen	€ 1.704	0,21%
Totale beheerkosten	€ 2.672	0,33%
Transactiekosten		
Transactiekosten binnen fondsen en mandaat	€ 245	0,03%
Aan- en verkoopkosten	€ 216	0,03%
Totale transactiekosten	€ 461	0,06%
Overige vermogensbeheerkosten		
Kosten vermogensbeheer pensioenfonds en BB	€ 522	0,06%
Bewaarloon	€ 166	0,02%
	€ 688	0,08%
Totaal	€ 3.821	0,47%

In onderstaande tabel worden ter informatie de gemiddelde beheerkosten per beleggingscategorie weergegeven. Dit zijn alleen de beheerkosten van de categorieën dus exclusief fiduciair beheer. Het grootste deel van de beleggingsportefeuille wordt passief belegd waarbij de beheerkosten laag zijn. Dit betreffen de liquide, aan de beurs genoteerde beleggingen in aandelen, vastrentende waarden en de beleggingen in de matching portefeuille. Niet-beursgenoteerde en minder liquide producten zijn duurder in beheer, maar door het minder volatiele karakter en de illiquiditeitspremie zijn deze beleggingen van grote waarde voor het samenstellen van een robuuste portefeuille. Dit betreft niet-beursgenoteerd vastgoed, hypotheke en direct lending (private leningen aan ondernemingen). Deze laatste categorie kent als enige categorie in onze portefeuille een performance gerelateerde component, die verwerkt is in onderstaande kostentabel.

	Gemiddeld vermogen (€)	Gemiddelde beheerskst (bps)
Aandelen ontwikkelde landen	€ 177.284.451	0,06%
Aandelen opkomende landen	€ 41.140.560	0,12%
Vastrentend investment grade	€ 219.199.768	0,18%
Liquiditeiten	€ 23.051.595	0,05%
OG niet-genoteerd (indirect)	€ 32.267.247	0,89%
Vastrentend hoogrentend	€ 76.167.067	0,91%
LDI-producten	€ 209.765.885	0,20%
OG genoteerd	€ 44.934.957	0,37%
Totaal	€ 823.811.530	0,26%

Voor alle beleggingsfondsen in portefeuille zijn onder ‘beheerkosten’ de kosten verwerkt die binnen de fondsen worden verrekend. In deze kosten zijn eventuele kortingen verrekend. Als maatstaf voor de beheerkosten wordt de Ongoing Charges Figure (OCF) gehanteerd. De OCF bevat de beheervergoeding plus administratiekosten, accountantskosten, custodykosten, kosten voor securities lending, etc. Beleggingsfondsen publiceren de OCF in het jaarverslag. Indien een beleggingsfonds geen OCF maar Total Expense Ratio (TER) rapporteert wordt deze maatstaf gebruikt.

2.13 Governance

Bestuur

Voor het bestuur stond 2024 in het teken van het project NPS; de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Hieronder vallen ook het project Datakwaliteit en het communicatiebeleid NPS.

Andere belangrijkste onderwerpen die in 2024 in het bestuur aan de orde kwamen waren:

- Blijvende monitoring van de financiële positie;
- Implementatie DORA; analyse en maatregelen om te voldoen aan deze wetgeving.
- Communicatiejaarplan en – beleid 2024
- Toeslagverlening per 1 januari 2024
- Beleggingsplan en het besluit om de renteafdekking te verhogen;
- Pensioenpremie 2025;
- Aanpassing klachtenregeling
- Interne audit op sanctiebeleid

Project NPS

Het bestuur heeft nog steeds het voornemen om per 1 januari 2026 over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Om dit te realiseren stond 2024 in het teken van het project NPS. Iedere reguliere bestuursvergadering stond NPS op de agenda en daarnaast zijn een aantal extra vergaderingen geheel gewijd aan NPS. Er is veel vooruitgang geboekt. Zo is het transitieplan door sociale partners opgeleverd. Voor de beleidsvorming van het nieuwe pensioenstelsel is een risicopreferentieonderzoek (RPO) het startpunt. Dit RPO is in 2024 uitgevoerd.

De risicohouding is in oktober vooruitlopend op de definitieve invaarmelding partieel ingediend bij DNB.

Andere stappen die in 2024 zijn gezet is het opstellen van een evenwichtigheidskader, het nemen van een voorwaardelijk besluit inzake het solidariteitsbeleid en inrichting uitkeringsfase, oordeelsvorming over het beleggingsbeleid WTP, beeldvorming over de financiële opzet en het opstellen van een target operating model (TOM).

Aangezien het fonds heeft gekozen voor deelname aan het transitie-FTK is in 2024 wederom een overbruggingsplan ingediend.

Er is dit jaar een flinke stap gezet met het project datakwaliteit, gericht op het kunnen aantonen van de juistheid en volledigheid ten aanzien van de datakwaliteit vóór het invaren. Dit project moet ervoor zorgdragen dat het risico op ernstige financiële en/of operationele schade evenals reputatieschade als gevolg van inferieure datakwaliteit tot een minimum wordt beheerst. We hebben hiervoor een datakwaliteitsraamwerk ('datakwaliteitsbeleid') uitgewerkt, zijnde het geheel aan systemen, processen en voorschriften om de kwaliteit van data aantoonbaar te kunnen borgen. In 2024 zijn fase 1 tot en met 3 uit het kader datakwaliteit van de Pensioenfederatie grotendeels doorlopen en het bestuur heeft dit beoordeeld.

Blijvende monitoring van de financiële positie

Omdat de financiële positie van het fonds de afgelopen jaren zorgelijk was, wordt deze nauwlettend gemonitord. In 2024 heeft de dekkingsgraad zich gelukkig positief ontwikkeld. Ondanks deze verbeterde dekkingsgraad is er nog geen ruimte voor toeslagverlening. In 2023 heeft het fonds gekozen om deel te nemen aan het transitieFTK en heeft in 2023 en 2024 een overbruggingsplan ingediend. Het kortingsbeleid is gelijk verondersteld aan het beleid conform het transitie-FTK, wat betekent dat geen korting wordt toegepast bij een dekkingsgraad boven 90%, tenzij niet kan worden aangetoond dat de dekkingsgraad op de transitiedatum naar verwachting, op basis van de DNB voorschriften, naar de invaardekkingsgraad is toegegroeid. Per 1 januari 2024 en 1 januari 2025 zijn de pensioenen niet gekort.

Implementatie DORA; analyse en maatregelen om te voldoen aan deze wetgeving

De Digital Operational Resilience Act (DORA) is Europese wetgeving dat pensioenfonds voor nieuwe uitdagingen stelt. In 2023 zijn heeft de eerste verkenning plaatsgevonden en in 2024 is een plan van aanpak opgesteld om de DORA maatregelen te implementeren waarbij nauw is samengewerkt met de uitbestedingspartners en er is een projectleider aangesteld, zie hiervoor paragraaf 2.15 (Risicomanagement).

Daarnaast is gestart met het opstellen van een informatieregister, waarin alle relevante gegevens over de ICT-systemen, diensten en leveranciers van het fonds worden gedocumenteerd. Het informatieregister is na afloop van het verslagjaar vastgesteld en ingediend bij de toezichthouder.

Communicatieplan en – beleid 2024

In 2024 is een eenjarig communicatieplan van toepassing met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit plan is een voortzetting van het meerjarenbeleidskader dat van 2021 tot en met 2023 van kracht was.

Besluitvorming inzake toeslagverlening per 1 januari 2024

In 2024 was het, gezien de financiële positie van het fonds, helaas niet mogelijk om toeslag te verlenen.

Beleggingsplan 2025 en het besluit om de renteafdekking te verhogen

In 2023 is besloten om in het beleggingsplan 2024 de renteafdekking te verhogen naar 70%, ten opzichte van het strategische niveau van 60%. In 2024 heeft het bestuur besloten om de renteafdekking nog verder te verhogen naar 80%, om de verder opgelopen dekkingsgraad nog meer te stabiliseren richting het invaren.

Pensioenpremie 2025

De sociale partners hebben besloten de premie voor 2025 te handhaven (28,3% bij een opbouw van 1,6%).

Op basis van de gedempte kostendeekkende premie is deze feitelijke premie namelijk voldoende om de pensioenopbouw te financieren. De premie 2025 heeft wel een negatief effect op de dekkingsgraad (-0,4%). Het bestuur heeft in 2024 gebruik gemaakt van de discretionaire bevoegdheid om het overschot niet geheel te doteren aan de premiereserve, maar gedeeltelijk in het vermogen te laten vallen en hiermee positief bij te dragen aan de premiedekkingsgraad.

Aanpassing klachtenregeling

In 2024 heeft het fonds het klachtenreglement, nadat het verantwoordingsorgaan positief heeft geadviseerd, aangepast. De wijziging betrof de beschrijving van de vervolprocedure na de interne klachtenafhandeling beschreven. Tot 1 januari 2024 kon men bij de Ombudsman pensioenen terecht en vanaf 1 januari bij de GIP.

Interne audit op sanctiebeleid

De interne auditfunctie (SFF IA) heeft op verzoek van het bestuur onderzoek gedaan naar de mate waarin er in opzet afdoende beheersingsmaatregelen zijn om te voldoen aan de sanctiewetgeving. De pensioensector heeft op grond van de Sanctiewet 1977 en EU sanctieverordeningen specifieke verplichtingen waar het gaat om het naleven van sanctiemaatregelen. Sancties zijn dwingende instrumenten die worden ingezet als reactie op schendingen van het internationaal recht of de mensenrechten, of om verandering te brengen in beleid wanneer wettelijke of democratische beginselen niet worden nageleefd. Ook vervullen sancties een rol in de bestrijding van terrorisme. De audit had de vorm van een Quick Scan. De conclusie was dat er afdoende beheersingsmaatregelen zijn om te voldoen aan de sanctiewetgeving. Voor de werkzaamheden, zoals uitgevoerd door de fiduciair is ruimte voor verbetering van externe assurance. Het bestuur is met de fiduciair in gesprek getreden over de opvolging van deze constatering.

Opdrachtaanvaarding

Eind 2024 hebben sociale partners besloten om de pensioenregeling per 1 januari 2025 niet aan te passen en de pensioenregeling die gold in 2023 en de premiebijdrage te handhaven. Om te kunnen beoordelen of het bestuur akkoord kan gaan met de uitvoering van de ongewijzigde pensioenregeling en de opdracht derhalve kan aanvaarden, heeft het bestuur een aantal criteria opgesteld waaraan de premie en de opbouw voor 2025 getoetst moet worden. Het betreft de volgende criteria:

1. Zijn de maatregelen evenwichtig, kan de opdracht aanvaard worden;
2. Uitvoerbaarheid en consistentie (bestendige gedragslijn);
3. Uitlegbaarheid en communicatie;

4. Duurzaamheid, is het voor langere periode houdbaar.

Omdat aan alle vier de criteria wordt voldaan heeft het bestuur de opdracht van de Sociale Partners aanvaard.

DNB en AFM

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. DNB beoordeelt de financiële aspecten. De AFM ziet toe op gedrag en communicatie. In 2024 is DNB in het overbruggingsplan bij DNB ingediend en de partiele indiening van de risicohouding in het kader van WTP.

Thematisch toezicht

Voor 2024 had DNB voor pensioenfondsen de volgende onderzoeksthema's benoemd:

- Nieuw pensioencontract
- ESG risico's
- Cybersecurity

In 2024 heeft DNB het fonds geselecteerd voor een onderzoek naar cybersecurity en met name waarin wij de uitbestedingsrisico's beheersen. Er heeft een risico-identificerend gesprek plaatsgevonden en de vervolgacties zijn opgepakt.

Net als voorgaande jaren ontving het fonds in 2024 algemene verzoeken om mee te werken aan een uitvraag naar de niet-financiële risico's, naar duurzaamheid en ieder kwartaal de uitvraag NPR (nieuwe pensioenregeling) en heeft haar medewerking hieraan naar behoren verleend.

Geschiktheid, educatie en evaluatie

Het geschiktheidsbeleid is vastgelegd in een geschiktheidsplan. Dit plan is in 2024 geavaleerd, hetgeen niet tot een wijziging van het geschiktheidsbeleid heeft geleid. Elk bestuurslid dient, direct bij toetreding, te voldoen aan geschiktheidsniveau A. Indien een aspirant bestuurder dit geschiktheidsniveau nog niet heeft, zal benoeming tot bestuurslid pas plaatsvinden indien de opleiding geschiktheidsniveau A succesvol is afgerond.

Vervolgens worden verdiepende opleidingen gevolgd om op onderdelen naar geschiktheid B te groeien. Permanente educatie werd in 2024 al dan niet online ingevuld door studiedagen en beleids sessies van het fonds alsmede themadagen van o.a. DNB, AFM, de Pensioenfederatie of andere externe partijen.

In 2024 heeft een zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden onder begeleiding van een externe deskundige.

Daarnaast hebben 2 heidagen plaatsgevonden waarbij onder andere de thema's, cybercrime en DORA, communicatie WTP, evaluatie van het bestuursmodel, de toekomst van het pensioenfonds en risicoanalyse pensioenuitbesteding aan bod zijn gekomen. Naast deze heidagen zijn er 7 extra vergaderingen in het kader van WTP geweest in 2024. Vakliteratuur is bijgehouden en seminars en lezingen op pensioengebied bijgewoond.

Diversiteit en inclusie

Het bestuur streeft naar diversiteit en inclusiviteit in de samenstelling van de fondsorganen. Voor zover mogelijk zijn de verschillende gremia complementair samengesteld en vormen een redelijke afspiegeling van het deelnemersbestand.

In het afgelopen jaar heeft het pensioenfonds zich ingezet om diversiteit en inclusie binnen zijn fondsorganen te bevorderen. Het bestuur heeft het schriftelijke beleid geëvalueerd. Dit beleid richt op het vergroten of in stand houden van diversiteit op verschillende maatschappelijke aspecten, waaronder geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Het geëvalueerde beleid benoemt naast diversiteit ook inclusie. Het beleid is in de vorm van een bijlage bij het Geschiktheidsplan vastgelegd. Daarnaast hebben we een geschiktheidsplan opgesteld, dat jaarlijks wordt bijgewerkt. Dit plan bevat ons beleid voor diversiteit en inclusie als bijlage, waardoor het een integraal onderdeel is van onze strategie. Bij het invullen van vacatures hanteren we een planmatige aanpak, waarbij we niet alleen kijken naar de specifieke functie, maar ook naar de structurele en sectorbrede behoeften. We maken gebruik van bestuurslid stagiaires om een meer divers kandidatenbestuurders voor de pensioensector op te leiden. Het diversiteits- en inclusiebeleid is niet slechts een document; het weerspiegelt onze overtuiging dat diversiteit en inclusie essentieel zijn voor een goed functionerend pensioenfonds.

Om de beleidsdoelen te bereiken, hanteert het fonds een planmatige aanpak. Deze aanpak is gebaseerd op verschillende elementen die samen kunnen zorgen voor een structurele verbetering van diversiteit en inclusie. Belangrijke onderdelen hiervan zijn de functieprofielen, profielschetsen en de competentievisie van het Verantwoordingsorgaan (VO). Deze documenten helpen ons om duidelijk te definiëren welke kwaliteiten en ervaringen we zoeken in nieuwe leden, en zorgen ervoor dat we een breed scala aan kandidaten overwegen.

Het rooster van aftreden speelt ook een rol in de aanpak. Door regelmatig te evalueren wanneer leden aftreden, kunnen we proactief plannen voor de opvolging en ervoor zorgen dat we continu werken aan het verbeteren van diversiteit en inclusie. Herbenoemingen worden besproken door de NUB waarbij zorgvuldig wordt overwogen welke kandidaten het beste passen bij onze doelen. Besluitvorming en overwegingen bij benoemingen worden zorgvuldig gedocumenteerd, zodat we transparant kunnen zijn over gemaakte keuzes en de motivatie achter deze beslissingen.

Zelfevaluatie is een ander belangrijk aspect. Door regelmatig te reflecteren op onze prestaties en processen, kunnen we identificeren waar verbeteringen nodig zijn en actie ondernemen om deze door te voeren. Dit borgt dat er ruimte is voor de verschillende perspectieven en inbreng van alle leden van het bestuur.

Het bestuur streeft ernaar dat zowel in het bestuur als in het verantwoordingsorgaan tenminste één man en één vrouw zitten en ten minste één lid boven en één lid onder de veertig jaar is. De eis van geschiktheid prevaleert boven diversiteit.

Het pensioenfonds heeft momenteel twee vrouwen in het bestuur en één vrouw in het Verantwoordingsorgaan (VO), waarmee we voldoen aan de norm voor genderdiversiteit. Deze variatie in geslacht en genderidentiteit draagt bij aan een breed scala aan

perspectieven en ervaringen, wat essentieel is voor een goed functionerend pensioenfonds.

Aan het leeftijdscriterium wordt momenteel niet voldaan. Hoewel we actief proberen jongeren te betrekken bij ons fonds, blijkt het in de praktijk moeilijk om geschikte kandidaten onder de 40 jaar te vinden. We hebben profielschetsen opgesteld die specifiek oproepen tot jongeren. Daarnaast hebben we regelmatig stagiaires in het bestuur om hen de kans te geven ervaring op te doen en zich te ontwikkelen.

De motivatie achter deze afwijking is gebaseerd op de realiteit dat er niet veel jongeren beschikbaar zijn die voldoen aan de vereisten voor een bestuurslid. In gevallen waar we geen geschikte jongere kandidaten kunnen vinden, geven we de voorkeur aan het benoemen van een geschikt bestuurslid van boven de 40 jaar boven het laten openstaan van een vacature. Dit zorgt ervoor dat we continuïteit en kwaliteit binnen ons bestuur kunnen waarborgen, wat uiteindelijk in het beste belang is van onze deelnemers en andere belanghebbenden.

Het bestuur blijft zich inzetten om deze norm te bereiken en blijft actief zoeken naar manieren om jongeren te betrekken bij ons fonds. We herijken ons beleid periodiek en rapporteren in het bestuursverslag over de resultaten van ons diversiteits- en inclusiebeleid.

Beloningsbeleid

Het fonds heeft een beloningsbeleid dat ondersteunend is aan de langetermijnstrategie van het pensioenfonds en is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Het beloningssysteem moet transparant, eenvoudig en uitvoerbaar zijn;
- Het beloningssysteem moet voldoen aan geldende wet- en regelgeving;
- Het pensioenfonds is in beginsel terughoudend als het gaat om variabele beloningen.
Het pensioenfonds betaalt zelf geen variabele beloningen. In overige gevallen, bijvoorbeeld bij uitbestedingsrelaties, mogen variabele beloningen in beginsel niet hoger zijn dan 20 procent van de vaste beloning;
- De beloning staat in redelijke verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde eisen en het tijdsbeslag;
- De beloningen moeten minimaal marktconform en maatschappelijk acceptabel zijn.

Als tegemoetkoming voor de gedragen verantwoordelijkheid en de tijdsbesteding ontvangen bestuursleden een vergoeding. De onafhankelijke bestuursleden, namelijk de uitvoerende bestuursleden en de voorzitter, verrichten hun werkzaamheden op basis van een overeenkomst van opdracht met het fonds. In die overeenkomst is vastgelegd hoeveel tijd zij aan het fonds besteden en welke vergoeding daarbij overeengekomen is. In die gevallen waarin extra beroep gedaan moet worden op de voorzitter of de uitvoerende bestuursleden, maakt het bestuur hierover afspraken met betrokkenen. Dit was in het verslagjaar niet aan de orde.

De niet-uitvoerende bestuursleden die namens werkgever, werknemers en gepensioneerden in het bestuur zitten, kregen in het verslagjaar een vaste vergoeding. Verder kunnen zij, met tussenpozen van minimaal twee jaar, € 500 in het jaar declareren voor de aanschaf van een computer of laptop. Wanneer in voorkomende gevallen een

extra beroep wordt gedaan op de inzet van de niet-uitvoerende bestuursleden zal hiervoor een regeling worden getroffen die overeenkomt met vacatievergoeding conform de SER-normering (SER: Sociaal Economische Raad). In 2023 is besloten om leden van het bestuur en van het VO een tijdelijke vergoeding te geven voor de extra werkzaamheden in het kader van NPS. Deze extra tijdelijke vergoeding in het kader van NPS is in 2024 ook nog van toepassing voor bestuursleden en leden van het VO.

Tot slot hebben alle bestuursleden recht op een kilometervergoeding voor reizen van en naar pensioenfonds gerelateerde bijeenkomsten. In 2024 betaalde het fonds in totaal € 505.561 (bedrag vóór gedeeltelijke herallocatie naar kosten vermogensbeheer) aan bestuursvergoedingen (inclusief VO en auditcommissie).

Gedragscode/ compliance officer

De compliance officer houdt toezicht op de naleving van gedragscode en rapporteert hierover jaarlijks aan het bestuur. Uitgangspunt voor de jaarlijkse compliance rapportage is het toezicht op de gedragsnormen, zoals deze zijn opgenomen in de Gedragscode van BPF Banden en Wielen. Daarnaast wordt over overige compliance-gerelateerde thema's gerapporteerd en bevat de rapportage een lijst van verbonden personen, nevenfuncties en eventuele zakelijke relaties. Het oordeel van de compliance officer in de rapportage 2024 is positief. Gedragsnormen zijn nageleefd, de actualiteit van de fondsdocumenten is op orde, er zijn geen bijzonderheden in de incidenten. Over 2024 zijn door de compliance officer geen bijzonderheden geconstateerd en er worden enkele aandachtspunten gegeven. Vastgesteld is dat in 2024 geen sprake was van insiders.

Privacybeleid

Het fonds verwerkt persoonsgegevens en kent een privacybeleid. In dit beleid geeft het fonds invulling aan de eisen die de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna AVG) stelt ten aanzien van de bescherming van de privacy van alle natuurlijke personen die bij het fonds betrokken zijn.

Wet- en regelgeving

Het pensioenfonds valt onder toezicht van De Nederlandsche Bank. Het toezicht op integer gedrag op de effectenmarkten (gedragstoezicht) en de communicatie met deelnemers vallen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten. Voor de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wordt toezicht gehouden door de Autoriteit Persoonsgegevens.

In 2024 zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. De toezichthouders, hebben geen aanwijzingen aan het fonds gegeven.

Ook is geen bewindvoerder aangesteld en de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds is niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Rapportage Code pensioenfonds en goed pensioenfondsbestuur

Het fonds baseert zich voor de inrichting van de governance en de beleidsbepaling onder meer op de Code Pensioenfonds. Per 1 januari 2024 is een herziene Code Pensioenfonds in werking getreden die de Code Pensioenfonds uit 2018 vervangt. De Code Pensioenfonds 2024 kent vijf thema's voor goed pensioenfondsbestuur. .

Verantwoording vindt plaats aan de hand van de 5 thema's waarin de normen in de Code Pensioenfonds zijn onderverdeeld. De 5 thema's zijn:

1. *Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden* (norm 1 t/m7);
Het pensioenfonds zet zich in om goed zorg te dragen voor het pensioen van belanghebbenden door een solide financiële positie te creëren en verantwoorde beleggingskeuzes te maken met oog voor duurzaamheid. Het fonds stelt klantbewustzijn in de missie centraal. Transparant communiceren met belanghebbenden en hen voorzien van duidelijke en tijdige informatie over hun pensioenrechten en -verwachtingen is een speerpunt voor het fonds. Bij de beleidsbepaling vindt een evenwichtige afweging van de belangen plaats, is oog voor het beheersen van risico's en het inspelen op veranderende wetgeving, met aanvaardbare kosten als randvoorwaarde.
2. *Goed besturen* (norm 8 t/m16); Strategische vraagstukken en besluitvorming worden besproken via de structuur van het BOB-model (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming). Daarnaast worden risico's beheerst en gezorgd voor een open dialoog met deelnemers en toezichthouders. Ter beheersing en voorkoming van belangenverstrengeling, fraude en andere integriteitsrisico's te voorkomen, wordt gewerkt met een gedragscode en kent het fonds een klokkenluidersregeling. Met een open meldcultuur bouwt het fonds aan vertrouwen en verantwoorde governance. Door voortdurende evaluatie van het bestuur blijven we werken aan een solide en betrouwbaar bestuur.
3. *Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen* (norm 17 t/m 23);
Het fonds kent een omgekeerd gemengd bestuursmodel, waarin uitvoering en beleidsvorming door uitvoerende bestuurders enerzijds en toezicht door niet – uitvoerende bestuurders anderzijds evenwichtig zijn belegd.
4. *Verantwoording en inspraak organiseren* (norm 24 t/m 32);
Het Verantwoordingsorgaan (VO) speelt een belangrijke rol in onze oordeelsvorming en wordt als vertegenwoordiging van de belanghebbenden betrokken bij het proces. Dit model zorgt ervoor dat we een breed scala aan perspectieven meenemen in onze besluitvorming, wat leidt tot meer gebalanceerde en weloverwogen beslissingen. Aanvullend kunnen voorkeuren van belanghebbenden via onderzoek worden verkregen. Deze voorkeuren zijn van cruciaal belang voor het fonds, omdat ze helpen bij het maken van strategische beslissingen die aansluiten bij de wensen en behoeften van onze deelnemers en andere stakeholders.
5. *Effectief functioneren van fondsorganen* (norm 33 t/m 49).
Het fonds richt zich op effectief functioneren van de fondsorganen door te zorgen voor een deskundig, evenwichtig en divers bestuur. Het normenkader ligt in beleid vast. Door middel van opleidingen en periodieke evaluaties wordt permanent gewerkt aan verbetering. Het fonds kent een beheerst beloningsbeleid.

Een aantal specifieke normen wordt nog niet of niet volledig door het fonds nageleefd. Het betreft de volgende normen:

Norm	Toepassing	Nadere toelichting	Actie
5. Het pensioenfonds heeft een beleid over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt bij keuzes binnen de pensioenregeling. Het pensioenfonds evalueert periodiek de uitvoering en de effectiviteit van dit beleid en stuurt waar nodig bij.	nog niet volledig	• Beleid per 1 juli 2023 is geweest om te voldoen aan de minimale vereisten • In tweede helft 2024 is de invulling van de open norm nader vormgeven en is gestart met het bepalen van de ambitie die vervolgens in beleid kan worden vertaald	Afronden Fase 2 in Q1 2025 in de heidedag van het bestuur Keuzebegeleiding ambitie keuzebegeleiding bepalen en daar beleid op vastleggen. Aandacht voor periodieke evaluatie van uitvoering en effectiviteit inrichten.
26. Het intern toezicht legt in het bestuursverslag, op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.	nog niet volledig	Een toezichtvisie is weliswaar geformuleerd, maar deze wordt op het moment van schrijven van dit verslag nader uitgewerkt en fijngeslepen.	Aanbeveling: overwegen om zaken als toezichtvisie nader vast te leggen in bijvoorbeeld een Beleidskader intern toezicht ofwel een toezichtvisie toevoegen aan het jaarlijkse toezichtsplan
35. Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste een persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	nog niet volledig	• Twee vrouwen in bestuur, één vrouw in VO • Genderdiversiteit aan voldaan • Aan het leeftijds criterium wordt niet voldaan. • Stagiaires in het bestuur • Profielschetsen oproepen tot jongeren Motivatief afwijking/ leg uit De praktijk is zo dat er niet veel jongeren te vinden zijn. Een geschikt bestuurslid van boven de 40 heeft de	
38. Benoeming en ontslag van de leden van de organen van het pensioenfonds zijn geregeld in de statuten van het pensioenfonds waarbij – behoudens in het geval van beroepspensioenfonds – de procedure voor benoeming en ontslag als beschreven in bijlage 2 wordt gevolgd. Schorsing van de leden van het bestuur, het belanghebbendenorgaan, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht wordt geregeld in de statuten of reglementen van het pensioenfonds	nog niet volledig	• Statuten, die bepalen dat bestuursleden door de NUB worden benoemd en ontslagen • Voorstel ligt er om dit aan te passen en het bestuur te laten benoemen en ontslaan. • Art 24 statuten regelt e.e.a. volgens de ruimte die art 115 PW biedt, nl dat VO leden worden benoemd en ontslagen door werknemers -resp. werkgeversverenigingen. Motivatief afwijking/ Leg uit : Bovenstaande is in 2021 met het VO besproken en het VO was er geen voorstander van om de Code PF i.c. toe te gaan passen en zelf leden te kunnen ontslaan.	

De nieuwe Code vraagt aan pensioenfondsen om over drie normen in verhalende zin te rapporteren. Het betreft de norm 1 over missie, visie en strategie, norm 4 over het verdiepen in de voorkeuren van belanghebbenden en normen 34 en 35 over diversiteit en inclusie. Hieronder geven wij per norm aan waar in het jaarverslag hierover is gerapporteerd.

Norm 1

Aandacht voor missie, visie en strategie: De missie, visie en strategie zijn openbaar gemaakt in het hoofdstuk over Het pensioenfonds.

Norm 4

Kennen voorkeuren belanghebbenden. De belangen van de verschillende stakeholders worden afgewogen bij het bepalen van beleid. Hierover is meer te lezen in het hoofdstuk over Governance, Communicatie en Beleggingsbeleid.

Norm 34 en 35

Het bestuur heeft beleid voor diversiteit en inclusie en kent een planmatige aanpak om de doelen te realiseren. In het hoofdstuk Governance wordt hierover gerapporteerd.

Klachten en geschillen

Een deelnemer kan een klacht indienen op basis van de klachten en geschillenregeling van het fonds als hij van mening is dat bij de uitvoering van de pensioenreglementen zijn rechten zijn geschaad. De klachten- en geschillenregeling is beschikbaar op de website van het fonds. Het pensioenfonds beschouwt iedere uiting van ongenoegen als een klacht. Het gaat hierbij om:

1. Klachten die Appel Pensioenuitvoering afwikkelt;
2. Geëscaleerde klachten die conform de klachtenregeling door de uitvoerende bestuursleden worden afgehandeld en voordien door de interne klachtencommissie;
3. Geschillen die door de deelnemer zijn voorgelegd aan de Ombudsman of de rechter, en vanaf 1 januari 2024 aan de Onafhankelijke geschilleninstantie.

Onderstaande tabel bevat een totaaloverzicht van alle klachten die in 2024 zijn binnengekomen:

Onderwerp	Klachten	Geëscaleerde klachten	Geschillen
Service en klantgerichtheid	0	0	0
Behandelingsduur	0	0	0
Informatieverstrekking	1*	0	0
Deelnemersportaal	0	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0
Pensioenberekening- en betaling	4	1	0
Registratie werknemersgegevens/ datakwaliteit	0	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	1	1	0
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	0	0	0
Financiële situatie	2	0	0
Duurzaamheid	0	0	0
Overig	2**	0	0

*dit betreft een klacht over de beleggingen n.a.v. het RPO. De inhoud van de info wekte de indruk dat we alleen in aandelen zitten.

**Onder de rubriek overig is de klacht van de werkgever geregistreerd.

Het klachtenproces liep afgelopen jaar goed. De klachtenafhandeling en de punten van ongenoegen geven niet direct aanleiding tot verbeteringen in de dienstverlening naar de klant. De wijze van rapporteren over klachten vanuit Appel krijgt steeds meer vorm. Ieder kwartaal wordt de klachtenrapportage geëvalueerd.

2.14 Uitbestedingsbeleid

Het bestuur heeft de uitbesteding van de twee kerntaken van het pensioenfonds, namelijk de pensioenuitvoering en administratie en het vermogensbeheer, ondergebracht bij verschillende partijen. Vanwege kostenefficiëntie en de beheersbaarheid van de controle op de administratie en het vermogensbeheer, vindt het bestuur verdere spreiding van de kerntaken niet wenselijk. Bij deze overweging speelt uiteraard ook de relatief kleine omvang van het pensioenfonds een rol. Het bestuur toetst regelmatig of de met de externe partijen gesloten overeenkomsten nog marktconform zijn. Daarnaast wordt ruimschoots aandacht besteed aan de vastlegging van de afspraken, de dienstencatalogus en serviceafspraken (SLA). Uitbesteding kent risico's. Daarom heeft het bestuur beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Doel is het waarborgen van continuïteit en constante kwaliteit van dienstverlening en activiteiten. In het uitbestedingsbeleid zijn de criteria opgenomen die het fonds heeft vastgesteld voor de selectie van de uitbestedingsrelaties en de normen bepaald die bij de bewaking van de kwaliteit van de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden gelden. In 2024 is getoetst of het uitbestedingsbeleid compliant is aan geldende wet- en regelgeving. Daaruit kwam naar voren dat het uitbestedingsbeleid aanpassing behoeft in verband met de DORA regelgeving en de Code Pensioenfonds 2024 van de Pensioenfederatie. Bovendien kwam DNB n.a.v. de self-assessment informatiebeveiliging eerder dit jaar met een aantal aandachtspunten. Deze punten zijn verwerkt in het aangepaste uitbestedingsbeleid.

Uitbesteding pensioenadministratie

Het bestuur heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering (Appel). Hieronder vallen ook de uitvoerende actuariële werkzaamheden. Er is een overeenkomst inzake pensioenuitvoering inclusief SLA gesloten tussen het fonds en Appel.

Het pensioenfonds heeft vanuit Appel een fondsmanager die verantwoordelijk is voor de pensioenuitvoering en voor het bestuur het aanspreekpunt is. Periodiek werd overlegd over de uitvoering van de SLA en vond evaluatie van de dienstverlening plaats. De uitvoerend bestuurders zijn verantwoordelijk voor de uitbestedingsrelatie. De operationele aansturing ligt binnen het bestuursbureau. Appel bereidt over 2024 de (financiële) jaarverslaglegging van het pensioenfonds voor met ondersteuning van de accountant en de actuaris. Het boekjaar van het pensioenfonds loopt van 1 januari tot en met 31 december. Binnen zes maanden na afloop van het boekjaar overlegt het pensioenfonds een jaarrekening, het jaarverslag en overige gegevens aan DNB. De jaarrekening wordt gedeponereerd bij het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Jaarlijks verstrekt Appel een ISAE 3402-rapportage aan het fonds. De uitvoerende bestuursleden hebben de ISAE 3402-rapportage van Appel over 2024 beoordeeld en dit is teruggekoppeld aan het bestuur. Er zijn geen materiële, impactvolle bevindingen geconstateerd.

Daarnaast geeft Appel jaarlijks een ISAE 3000-statement uit, opgesteld door een externe auditor. Dit statement wordt afgegeven over de opzet en het bestaan van het Interne Beheersingssysteem van Appel van de businessunits

Actuariaat, IBA, Verslaglegging, Communicatie, Excasso, Grootboek en het SLA-proces. Ook deze rapportage is beoordeeld door de UB en zal worden teruggekoppeld aan het bestuur.. Beide rapportages hebben voor het fonds niet tot materiële opmerkingen geleid. Appel voert in 2024 de werkzaamheden uit op basis van het geldende pensioenreglement. Appel legt situaties waarin de pensioenreglementen niet voorzien voor aan het bestuur. Indien het bestuur Appel toestaat in bepaalde situaties volgens een vastgestelde wijze te handelen, legt Appel dit vast in een aanvullende werkinstructie. Het bestuur heeft onder meer de volgende taken uitbesteed aan Appel:

- Het vaststellen welke werkgevers volgens de verplichtstellingsbeschikking en de statuten aangesloten zijn bij het pensioenfonds en welke werknemers diensgevolge verzekerd zijn;
- Het afsluiten van overeenkomsten inzake vrijwillige voortzetting met gewezen werknemers die volledig of gedeeltelijk niet meer onder de verplichtstelling vallen;
- Het afsluiten van overeenkomsten inzake vrijwillige aansluiting met werkgevers die niet (meer) onder de verplichtstelling van het pensioenfonds vallen;
- Het invorderen van de relevante premie;
- Het vaststellen van de pensioenaanspraken en het informeren van de deelnemers hieromtrent. De actieve deelnemers en inactieve deelnemers krijgen jaarlijks een opgave;
- Het vaststellen van de hoogte van de pensioenuitkeringen en het uitbetalen hiervan;
- Het vervaardigen van het concept-jaarverslag inclusief de concept-jaarrekening, evenals het verzorgen van de jaarrapportage aan DNB;
- Het indienen van maand-, kwartaal-, jaar- en overige rapportages bij DNB.

Uitbesteding vermogensbeheer

Het fiduciair beheer van het vermogen is uitbesteed aan Van Lanschot Kempen Investment Management (VLK). De bewaarder is Northern Trust. De fiduciaire beheerdiensten zijn vastgelegd in een overeenkomst met VLK. Jaarlijks worden de beleggingsrichtlijnen, die onderdeel zijn van de beheerovereenkomst opnieuw vastgesteld en getekend. Binnen VLK is een klantteam benoemd dat verantwoordelijk is voor alle contacten met de uitvoerend bestuurder met portefeuille Balansmanagement en voor het beheer van de portefeuille. VLK adviseert het pensioenfonds over de strategisch-dynamische allocatie van de beleggingsportefeuille en draagt op continue basis zorg voor het beheer van de beleggingsrisico's, waarbij afdeckingsstrategieën gelden ten aanzien van rente en valuta. VLK adviseert de selectie en aansturing van de gespecialiseerde managers/beleggingsinstellingen per beleggingscategorie. In de overeenkomst met VLK is een uitgebreide omschrijving opgenomen van de dienstverlening en verantwoordelijkheden van VLK als fiduciair beheerder en vermogensbeheerder en de selectie van de beleggingen door het pensioenfonds. In 2023 is een update van de SLA en de dienstenmatrix uitgevoerd. Als onderdeel van de SLA, is een uitgebreide rapportagestructuur afgesproken.

Onderdeel daarvan vormen:

- Een jaarlijks ISAE 3402 rapport;
- Een rapportage niet-financiële risico's;
- Week, maand- en kwartaalrapportages vermogensbeheer.

De uitvoerend bestuurders bespreken de rapportages en nemen vervolgacties ingeval de bevindingen hiervoor aanleiding geven. De beoordeling en bespreking van het ISAE 3402 rapport over 2024 van VLK heeft slechts tot een aantal zeer minimale en bovendien niet materiële bevindingen geleid die door VLK zijn opgelost.

2.15 Risicomanagement

Inleiding

Wij dragen zorg voor het pensioen van (gewezen) deelnemers. Dit is belangrijk voor nu en in de toekomst. De wereld om ons heen verandert snel door de economie, technologie en maatschappij. Daarom is het goed omgaan met risico's nodig om de belangen van alle betrokkenen te beschermen.

In 2024 had het fonds te maken met veel uitdagingen, die eens te meer bevestigen dat een gedegen integrale risicobeheersing van groot belang is. De financiële markten werden steeds bewegelijker door geopolitieke en economische ontwikkelingen. Daarnaast brengt de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel onzekerheden met zich mee. Ook werd digitale veiligheid steeds belangrijker door toenemende cyberdreigingen. In de volgende paragrafen worden de meest belangrijke strategische en (niet) financiële risico's toegelicht.

Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is een complexe en ingrijpende verandering voor het fonds en haar deelnemers. Dit stelsel introduceert een meer individuele pensioenopbouw, wat de solidariteit en risicodeling op een andere manier vormgeeft dan in het oude stelsel.

Het fonds voerde uitgebreide analyses uit om te bepalen hoe de overgang deelnemers in verschillende leeftijdsgroepen raakt. Hierbij werd nadrukkelijk rekening gehouden met de wettelijke verplichting om te zorgen voor een evenwichtige transitie.

De IT-systemen en administratieve processen worden aangepast om de overstap naar het nieuwe stelsel te ondersteunen. Samenwerking met uitvoeringsorganisatie Appel, Van Lanschot Kempen en Northern Trust speelde hierin een cruciale rol. Daarnaast werden deelnemers geïnformeerd via nieuwsbrieven en onze website.

Operationele risico's

Cyber en informatieveiligheid

Door toenemende digitalisering neemt het risico op cybercriminaliteit toe. In 2024 was er een groeiende dreiging van ransomware-aanvallen en datalekken. Het fonds heeft de IT-systemen verder versterkt met beveiligingsmaatregelen, zoals versleuteling en multi-factor authenticatie.

Daarnaast werden de bestuurders en leden van het bestuursbureau getraind in het herkennen van cyberdreigingen. Met onze uitvoerder zijn afspraken gemaakt om te zorgen dat kwetsbaarheden tijdig worden gesignaleerd en adequate maatregelen worden getroffen

Digitale Weerbaarheid (DORA)

In 2024 bereidde het fonds zich voor op de Digital Operational Resilience Act (DORA). Deze Europese wetgeving verplicht financiële instellingen om hun digitale weerbaarheid te versterken en operationele risico's te beperken.

Het fonds identificeerde de belangrijkste IT-systemen en maakte een plan om deze systemen te beschermen tegen cyberdreigingen.

Daarnaast werden overeenkomsten met externe IT-dienstverleners aangepast om te voldoen aan de DORA-vereisten. Medewerkers van Appel volg(d)en trainingen om snel cyberincidenten te herkennen en te melden.

Het fonds ziet DORA niet alleen als een verplichting, maar ook als een kans om de digitale weerbaarheid te verbeteren en het vertrouwen van deelnemers te versterken.

Uitloop risico voormalige herverzekeraar

Tenslotte wijst het bestuur op een niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (paragraaf 4.5.8), namelijk het afwikkelen van een dossier met een voormalige herverzekeraar waarbij het nog steeds onduidelijk is of er financiële gevolgen uit voortkomen en indien dit het geval is met welke omvang.

ESG- risico's

Maatschappelijk verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van onze beleggingscyclus. De zorgen om het milieu als gevolg van de klimaatverandering en de sociale en bestuurlijke thema's worden steeds groter en vragen om continue, maar ook nieuwe beoordeling van de risico's die daaruit voortkomen voor onze beleggingen. In 2024 zijn deze risico's, die in 2023 waren beschreven, continue in de gaten gehouden en via onze fiduciair manager VLK voor zover mogelijk beheerst door de inzet van instrumenten als uitsluiting, insluiting op basis van ESG criteria en beïnvloeding van bedrijven en overheden, onder meer via gebruik maken van stemrecht. In 2025 zal er een herijking van de ESG risico's en het MVB beleid plaatsvinden.

Strategische risico's

De strategische risico's betreffen de langetermijnvisie en positionering van het fonds. Het pensioenlandschap verandert snel, onder andere door wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen en demografische veranderingen. Dit vraagt om tijdige aanpassingen in beleid en strategie.

Continuïteitsrisico

Het continuïteitsrisico betreft het vermogen van het fonds om op lange termijn te blijven voldoen aan zijn verplichtingen. Factoren zoals een dalend aantal deelnemers, veranderende wetgeving en economische ontwikkelingen kunnen de continuïteit onder druk zetten. Het fonds voert regelmatig scenarioanalyses uit om te bepalen hoe robuust de financiële positie is onder verschillende omstandigheden. Ook wordt verkennend gekeken naar mogelijke samenwerkingen of fusies met andere pensioenfondsen om de schaalvoordelen te benutten.

Kostenrisico

Het kostenrisico heeft betrekking op de stijgende kosten voor pensioenbeheer, toezicht en digitalisering. De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel brengt extra administratieve en IT-kosten met zich mee. Het fonds monitort de kostenontwikkeling zorgvuldig en zoekt actief naar efficiënte oplossingen. Door samenwerking met uitvoeringsorganisaties en het gebruik van nieuwe technologieën worden de kosten zo veel mogelijk beperkt, zonder dat dit ten koste gaat van de dienstverlening aan deelnemers.

Reputatierisico

Ook de reputatie van het fonds speelt een rol bij strategische risico's. Heldere communicatie, transparantie en het nakomen van afspraken zijn van groot belang om het vertrouwen van deelnemers te behouden.

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel heeft grote invloed op de toekomst van het fonds. In 2025 wordt een oriëntatie-traject gestart om de impact van verschillende toekomstbeelden te beoordelen. Hierbij is rekening gehouden met factoren zoals deelnemersaantallen, kostenontwikkeling en samenwerking met andere uitvoeringsorganisaties.

Ook de reputatie van het fonds speelt een rol bij strategische risico's. Heldere communicatie, transparantie en het nakomen van afspraken zijn van groot belang om het vertrouwen van deelnemers te behouden.

frauderisico

Het risico op fraude (fiscaal, intern en/of extern) is onderdeel van het integriteitsrisico. Het integriteitsrisico wordt in zijn geheel ieder kwartaal getoetst binnen de IRM-kwartaalrapportage waarin eerste- en tweedelijns input is verwerkt en met het bestuur wordt besproken. Daarnaast is deze analyse onderdeel van de periodieke SIRA die uitgevoerd wordt door het bestuur van het fonds, waarin verschillende scenario's waarop dit risico zich kan materialiseren en de beheersmaatregelen die zijn getroffen worden beschreven. In 2024 zijn er geen fraude incidenten of vermoedens van fraude geweest. De eerstvolgende SIRA staat in de tweede helft van 2025 gepland. De volgende beheersmaatregelen zijn getroffen om het risico op fraude te mitigeren:

- Integriteit is een vast agendapunt op de bestuursvergadering
- Voorbereiding op betrouwbaarheidstoetsing door DNB voor aanvang bestuurslidmaatschap
- Diverse rapportages van uitbestedingspartijen
- Beoordelen SIRA integriteitsrisico's
- Gedragscode, bestuurdersprotocol en uitbestedingsbeleid

2.16 Vooruitblik 2025

Het bestuur van het fonds richt zich in 2025 onder meer op de volgende aandachtspunten:

- Besluit tot het aanvaarden van de opdracht van sociale partners tot transitie van het huidige naar het nieuwe pensioenstelsel en om in te varen. Vervolgens het indienen bij DNB en de verdere voorbereiding van de implementatie van de Solidaire Premiereregeling (SPR), inclusief uitgebreide communicatie hierover met deelnemers;
- Het monitoren van de dekkingsgraad en de kritische maatstaven van het transitieplan en de sociale partners informeren;
- Verdere uitwerking van keuzebegeleiding;
- Indienen van het derde overbruggingsplan in het kader van het transitie-FTK;
- Implementatie van DORA afronden;
- Verdere oordeelsvorming over de strategie en continuïteit van het pensioenfonds na transitie naar WTP;
- In het kader van de verplichtstelling informatie over de nieuwe regeling delen met vrijgestelde en vrijwillig aangesloten werkgevers;
- Herijken van de ESG risico's en vanuit het deelnemersonderzoek de ambities op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en daarmee het MVB beleid vernieuwen.

2.17 Verslag van het intern toezicht

1. Inleiding

Het intern toezicht van Pensioenfonds Banden en Wielen is belegd bij de niet-uitvoerend bestuurders (NUB). Wij voeren het intern toezicht uit op basis van een toezichtsplan dat jaarlijks wordt bijgewerkt. Wij worden bij de toezichtstaak ondersteund door de auditcommissie (AC) die bestaat uit twee onafhankelijke externe deskundigen. De AC ondersteunt en adviseert ons doorlopend bij het intern toezicht op risicobeheersing, beleggingsbeleid en financiële informatieverschaffing. Aanvullend kan ondersteuning van de AC worden gevraagd op de specifieke toezichtthema's.

De interne toezichtstaak van de NUB is beschreven in het bestuurdersprotocol en in de Pensioenwet en betreft het toezien op:

- Het beleid van het bestuur ;
- De algemene zaken binnen het pensioenfonds;
- Een adequate risicobeheersing;
- De evenwichtigheid van de belangenafweging.

2. Werkwijze

Wij hanteren het normenkader dat gevormd wordt door de Pensioenwet, de statuten en reglementen van het fonds en de Code Pensioenfonds (waarin sinds 1 januari 2024 de VITP-code is geïntegreerd).

Wij leggen over de uitoefening van het intern toezicht verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan, dit gebeurt twee keer per jaar in een gezamenlijke vergadering en in het bestuursverslag. Aan de aangesloten werkgevers en werknemers wordt verantwoording afgelegd middels het bestuursverslag, dat deel uitmaakt van het jaarverslag van het fonds.

De werkwijze die wij bij de uitoefening van onze toezichtstaak hanteren, laat zich kenmerken door een pragmatische en efficiënte insteek.

In ons toezicht focussen wij ons op:

- a) Doorlopende thema's, namelijk adequate risicobeheersing, communicatie en de financiële situatie.
- b) Specifieke thema's. Deze zijn mede gebaseerd op de toezichtthema's van DNB en er wordt gelet op de belangrijkste ontwikkelen binnen het fonds de komende jaren. Bij deze thema's formuleren wij één of meerdere onderzoeksvragen. Deze worden op jaarbasis in overleg met de auditcommissie bepaald en vastgelegd in een jaarplan. In het jaarplan ligt e.e.a. op hoofdlijnen vast, maar aanpassingen gedurende het jaar op basis van nieuwe informatie dan wel nieuwe inzichten is mogelijk. Deze wijzigingen zullen worden gemeld aan bestuur en verantwoordingsorgaan.

Om tot een goede beeld- en oordeelsvorming te komen worden in de NUB- vergaderingen deze toezichtthema's en vragen aan de hand van de notulen van de bestuursvergaderingen besproken. De onderlinge discussie zorgt vervolgens voor een

eerste beeldvorming omtrent een voorlopig oordeel alsmede de formulering van aandachtspunten die de rest van de periode kunnen worden gemonitord ten einde tot een definitief oordeel te kunnen komen. Wij kunnen besluiten om tussentijds bevindingen of aanbevelingen terug te koppelen aan het bestuur. Daarvoor is standaard het agendapunt “vanuit de NUB” opgenomen bij reguliere bestuursvergaderingen.

Daarnaast winnen wij zelfstandig aanvullende informatie in door interviews met diverse betrokkenen bij het fonds, zoals de UB, sleutelfunctiehouders en adviseurs. Jaarlijks wordt bepaald met wie de gesprekken gevoerd gaan worden.

Invulling van de werkwijze in 2024

In 2024 zijn wij vijf maal bijeen geweest voor een reguliere NUB-vergadering en twee maal voor een vergadering in het kader van een benoeming. Daarnaast hebben wij twee keer overleg gehad met het VO; in december om de voorlopige toezichtthema's voor het volgend jaar met elkaar te delen en een update van het toezicht te geven en in het voorjaar om de bevindingen en aanbevelingen te bespreken.

In de NUB-vergaderingen werden de bij hoofdstuk 3 genoemde toezichtthema's en vragen aan de hand van de notulen van de voorafgaande bestuursvergaderingen besproken. De notulen van de vergaderingen van UB (uitvoerende bestuur) en van de NPS-stuurgroep werden als achtergrondinformatie gebruikt. De onderlinge discussie in de vergaderingen zorgde voor de formulering van aandachtspunten en adviezen die tussentijds werden gedeeld met het bestuur. De leden van de auditcommissie gaven daarbij waardevolle adviezen en hebben hun eigen observaties gedeeld, ook over het functioneren van de NUB. Tenslotte hebben 2 leden van de NUB een aantal betrokkenen bij het fonds geïnterviewd; de 2 UB, de sleutelfunctiehouder interne audit, de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de projectmanager WTP (Wet toekomst pensioenen) en de adviserend actuaaris. In deze gesprekken werd ingegaan op hoe het bestuur het afgelopen jaar zijn rol heeft vervuld, met name op de toezichtthema's. Deze input is meegenomen in dit verslag.

Onze bevindingen en conclusies bespreken we eerst onderling en vervolgens met de UB. Uiteindelijk is het verslag vastgesteld in de NUB-vergadering van 16 mei 2025. De observaties en bevindingen zijn besproken met het VO op 3 april 2025.

WTP- werkwijze

Het jaar 2024 heeft grotendeels in het teken staan van Wet toekomst pensioenen (WTP) en het nieuwe pensioenstelsel (NPS) en ook van ons worden hier een aantal zaken verwacht, met name in het kader van verantwoording afleggen over ons toezicht op de besluitvorming rondom de transitie en invaren. Een overzicht van deze taken in het kader van WTP is in het toezichtsplan 2024 opgenomen.

Ten behoeve van de vastlegging van onze beoordeling van WTP-besluiten is een raamwerk opgesteld, waarin alle WTP-onderwerpen die in de voorbereidende transitiefase de revue passeren kunnen worden vastgelegd. Dit helpt ons om per onderwerp een verklaring af te geven. In deze verklaring geven we een oordeel over het proces tot besluitvorming, welke componenten bij de beoordeling aan bod zijn geweest,

wat de overwegingen zijn geweest voor het oordeel en of er nog aanbevelingen of opmerkingen zijn voor het bestuur.

Evaluatie

Wij evalueren periodiek, maar ten minste eenmaal per jaar, als onderdeel van de zelfevaluatie van het bestuur, ons eigen functioneren en deskundigheid. Dit geschiedt ten minste 1 x per drie jaar onder leiding van een externe partij.

In 2024 heeft deze evaluatie plaatsgevonden onder leiding van een externe partij.

Eén van de uitkomsten van deze evaluatie is het tussentijds rapporteren door ons aan het bestuur als daartoe aanleiding is.

3. Onderwerpen intern toezicht 2024

De thema's die wij in 2024 hebben gevolgd en de geformuleerde onderzoeksvragen zijn:

Toezichtsonderwerpen	Onderzoeksvragen
MVB	Is er voldoende aandacht voor de risico's en de kansen van MVB? Worden alle bestuursleden in voldoende mate betrokken en geïnformeerd? Wordt er voldoende countervailing power ingezet bij de bestuursvergaderingen om de adviezen te beoordelen?
WTP/NPS	Wordt er voldoende countervailing power ingezet bij bestuursvergaderingen om de adviezen te beoordelen? Worden de afwegingen voor de gemaakte keuzes voldoende vastgelegd (in notulen)? Krijgt datakwaliteit voldoende aandacht? Is evenwichtigheid voldoende aan bod gekomen bij de keuzes die worden gemaakt? Is de risicobeheersing adequaat? Invaren en aanwending vermogen: Hoe is het besluitvormingsproces invaren verlopen? Is alle relevante informatie meegewogen in het besluit en is de belangenafweging compleet geweest? (zie verder taken NUB in bijlage)
Cybersecurity en DORA	Krijgt Cybersecurity voldoende aandacht? Is er voldoende kennis bij bestuur? Wordt voldoende toegezien op voortgang voldoen aan eisen DORA?
Evenwichtige belangenafweging	Is de belangenafweging compleet geweest? Zijn de afwegingen voldoende vastgelegd?

Governance	Hoe wordt bij de scheiding van rollen goed governance gewaarborgd?
------------	--

Daarnaast zijn er de doorlopende thema's waar wij toezicht op houden, namelijk adequate risicobeheersing, communicatie en de financiële situatie.

4. Observaties, aandachtspunten en aanbevelingen specifieke toezichtsonderwerpen

In dit verslag worden de belangrijkste bevindingen op de genoemde toezichtthema's opgenomen, op basis waarvan wij ook enkele aanbevelingen doen.

MVB

Het thema MVB blijkt in 2024 niet vaak aan de orde te zijn geweest in de bestuursvergaderingen. In het jaarplan stond de evaluatie en update van het MVB beleid voor 2024 op het programma, maar dit is naar de eerste helft van 2025 verschoven, mede omdat er in Q3/Q4 2024 een deelnemersuitvraag gedaan is, die gedeeltelijk ging over MVB, en die input bij de update benodigd is. Wij constateren dat in 2023 de MVB-risico's zijn geïdentificeerd, maar de volgende stap om deze in een risicoraamwerk te plaatsen heeft nog niet plaatsgevonden.

WTP/NPS

De bestuursagenda voor 2024 stond grotendeels in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur heeft een aantal extra vergaderingen en themasessies gehad die geheel in het teken stonden van NPS en het was in iedere reguliere vergadering van het algemeen bestuur een agenda-onderwerp.

De NUB hebben geconstateerd dat er in 2024 grote stappen zijn gezet door het pensioenfonds in het kader van transitie naar het nieuwe stelsel. Wij merken op dat de governance van dit project en de beheersing van de planning zijn verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Zo heeft het pensioenfonds een projectplanning en een mijlpalenoverzicht gemaakt, een projectteam met stuurgroep en werkgroep ingericht. Er is een risk-assessment uitgevoerd en een dashboard opgesteld. Ook de countervailing power van de 2^e en 3^e lijn wordt op de juiste momenten ingezet. Het aanstellen van een (externe) projectmanager heeft hierbij geholpen. Uit de interviews komt naar voren dat het meerwaarde zal hebben voor het project als de projectmanager vaker aanwezig is bij bestuursvergaderingen.

De zorg die wij vorig jaar hebben geuit, dat niet ieder bestuurslid evenveel en in voldoende mate is aangehaakt, hebben wij nu niet meer.

In 2024 zijn een aantal beslissingen in het kader van WTP genomen, waarbij het BOB-model goed is gehanteerd. Uit de notulen en de (verschuivingen in de) planning heeft het bestuur goed in de gaten of een onderwerp rijp is voor besluitvorming of nog niet.

Wij willen wel onze zorg uiten over de tijdsdruk en extra belasting bij adviseurs, bestuursleden en bestuursbureau die met name door WTP wordt veroorzaakt. Behalve

dat de zorgvuldigheid van het besluitvormingsproces daarmee onder druk kan komen te staan, is uitval van key-persons ook een risico.

Risicohouding

Zoals eerder aangegeven hebben wij voor ons toezicht in het kader van WTP een raamwerk opgesteld om onze beoordeling vast te leggen. In 2024 is de risicohouding partieel ingediend bij DNB. Wij hebben een verklaring afgegeven voor het proces omtrent de vaststelling van de risicohouding.

Onze overall constatering was dat het proces van besluitvorming tot vaststelling van de risicohouding door het bestuur goed is doorlopen. Bij de beoordeling zijn de volgende componenten aan bod geweest; de zorgvuldigheid van het proces tot besluitvorming, de governance-opzet van dit besluitvormingsproces en de afweging van belangen.

Wij hebben geconstateerd dat het bestuur, in overleg met VO, de risicohouding op zorgvuldige wijze heeft vastgesteld. Het gevolgde proces om tot de vaststelling van de risicohouding te komen is zorgvuldig geweest en past binnen de gekozen governance opzet. Alle relevante belangen zijn adequaat in de besluitvorming afgewogen.

Deze verklaring betreft de risicohouding an sich en wij zullen bij het invaren over het geheel nog een verklaring/oordeel afgeven.

Cybersecurity en DORA

Het bestuur heeft aandacht voor ontwikkelingen van DORA en er is regelmatig terugkoppeling over of we voldoen aan de eisen die DORA stelt. Het onderwerp Cybersecurity is in 2024 minder aan bod geweest in de bestuursvergaderingen, maar we hebben geconstateerd dat we op schema liggen. Voor beide onderwerpen vinden wij het belangrijk dat er binnen het bestuur voldoende kennis aanwezig moet zijn en blijven.

Evenwichtige belangenafweging

Wij hebben gekeken naar de evenwichtige afweging van belangen bij de besluitvorming van het bestuur. Met name bij besluiten inzake NPS en de premie zijn deze afwegingen van belang. Wij stellen vast dat de belangen evenwichtig zijn afgewogen in zowel de beeldvormende, oordeelsvormende en besluitvormende fases van een onderwerp en dat dit is vastgelegd in de notulen van de bestuursvergadering en het verdere proces van verslaglegging. Ook in interviews wordt genoemd dat er meer aandacht is voor de evenwichtigheidsafweging en dat dit meer lijkt te zijn geïntegreerd in het proces. Wij willen het bestuur wel vragen ervoor te zorgen dat de tijdsdruk van WTP geen impact heeft op de belangenafweging bij besluiten. Blijf hier de tijd voor nemen.

Governance

Bij onze werkwijze om de notulen van de bestuursvergaderingen te bespreken met een 'bril' als toezichthouder en uit de interviews zijn een aantal zaken opgemerkt die betrekking hebben op dit onderwerp governance. Deze opmerkingen hebben met name betrekking op de samenvatting door de voorzitter en de vastlegging in de notulen van afwegingen, acties, besluiten en motivaties en de argumentatie van evenwichtigheid. We zien dat de notulen uitgebreid zijn en op deze punten verbeterd ten opzichte van vorig jaar, maar willen aangeven dat aandacht hiervoor belangrijk blijft.

Wij stellen vast dat bij besluitvormingsprocessen voldoende aandacht is geweest voor het BOB-model.

Wij merken op dat bij het onderdeel besluitvorming in een bestuursvergadering zaken nog vaak op detailniveau worden besproken. Wij vragen aandacht om bespreking op detailniveau tijdens de beeldvormende en oordeelsvormende fase af te ronden.

Evenals vorig jaar willen wij het bestuur er op wijzen, dat met de aandacht die er is voor WTP, om waakzaam te blijven dat meer reguliere onderwerpen voldoende aandacht behouden. Uit de interviews kwam dit aandachtspunt ook naar voren. Het bestuur kan hier bij de halfjaarlijkse evaluatie van de jaarplannen vinger aan de pols houden.

5. Observaties, aandachtspunten en aanbevelingen reguliere toezichtsonderwerpen

Adequate risicobeheersing.

De laatste jaren is de zichtbaarheid van de vastlegging van het risicomanagement in het bestuur toegenomen, zoals de uitgevoerde ERB en de behandeling van IRM-rapportage in het bestuur. De NUB zou graag zien dat de update van de SIRA in 2025 weer verder wordt opgepakt.

Communicatie

We constateren dat er in 2024 voldoende aandacht was in het bestuur voor communicatie, zowel regulier als voor WTP en hebben hier geen aanbevelingen.

Financiële situatie

We constateren dat er in 2024 voldoende aandacht was in het bestuur voor de financiële situatie en hebben hier geen aanbevelingen.

6. Aanbevelingen voor 2025

Op basis van bovenstaande bevindingen hebben we een aantal aanbevelingen geformuleerd. We hebben vastgesteld dat deze ook van toepassing zijn op de doorlopende thema's (adequate risicobeheersing, communicatie en financiële situatie):

- Heb aandacht voor de jaarplanning en de terugkoppeling hiervan. Dit kan helpen om waakzaam te zijn of reguliere onderwerpen in deze drukke tijd voldoende aandacht krijgen.
- Breng de toegenomen tijdsdruk door WTP bij bestuur en bestuursbureau (als apart agendapunt) ter sprake in de bestuursvergadering om de risico's en beheersmaatregelen te bespreken.
- Zorg dat er binnen het bestuur voldoende kennis aanwezig is en blijft op het gebied van DORA en cybersecurity.
- Wij bevelen aan om vanaf deze fase in de transitie de projectmanager WTP vaker aanwezig te laten zijn in de bestuursvergaderingen.

7. Opvolging aanbevelingen jaarverslag 2023

Wij hebben over het jaarverslag 2023 2 aanbevelingen gedaan:

- *Gezien de wisselingen in het bestuur afgelopen en komende periode raden wij aan om in 2024 aandacht te schenken aan het huidige bestuursmodel en dan met name aan de rollen en mandaten.*

Opvolging: Tijdens de heisessie op 7 november heeft een evaluatie plaatsgevonden van het omgekeerd gemengd model om de rollen en verantwoordelijkheden helder te krijgen, eenheid in visie in uitvoering te bewerkstellingen en kansen voor verbetering te benoemen. Daarnaast zijn de profielen en de bestuurssamenstelling besproken.

Wij concluderen dat deze aanbeveling voldoende is opgevolgd.

- *Tijdens de reguliere bestuursvergaderingen de NUB vragen om ook tussentijds een stand van zaken rondom haar toezicht activiteiten te geven.*

Opvolging; Als vast onderdeel op de agenda van een bestuursvergadering een vast algemeen agendapunt 'vanuit NUB'. De voorzitter geeft hier in 2024 regelmatig terugkoppeling van aandachtspunten en suggesties die de NUB hebben vastgesteld. Wij concluderen dat deze aanbeveling voldoende is opgepakt.

8. Algemeen oordeel

Wij constateren dat de beleidsvoornemens van het bestuur ten uitvoer zijn gebracht of gepland zijn en dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarbij is er sprake van een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging. Ondanks de inmiddels wat betere financiële situatie van het fonds, blijft deze in samenhang met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel de komende jaren voor bestuurlijke uitdaging zorgen. Wij zullen de ontwikkelingen ter zake in 2025 vanuit intern toezicht perspectief blijven monitoren.

Wij spreken onze waardering uit voor het vele werk wat met name op het gebied van NPS is verzet. Onze dank gaat uit naar een ieder die hieraan zijn of haar bijdrage heeft geleverd.

Wij bedanken het Verantwoordingsorgaan, de Auditcommissie en het Bestuur voor de prettige samenwerking.

Rijswijk, 12 juni 2025

Namens het niet-uitvoerend bestuur

Wim van den Brink, Voorzitter

2.18 Verslag van het verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het Verantwoordingsorgaan (VO) geeft, conform artikel 115a van de Pensioenwet, een oordeel over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en de overige informatie, waaronder de notulen van het bestuursvergaderingen over 2024, over het door het bestuur gevoerde beleid.

De taken en bevoegdheden van het VO zijn vastgelegd in het Reglement Verantwoordingsorgaan. De taken van het VO liggen onder meer in de sfeer van advisering: het bestuur vraagt het VO om advies bij belangrijke voorgenomen bestuursbesluiten. Het VO kan daarnaast op eigen initiatief adviseren over beleidskwesties. Met het bestuur van het pensioenfonds zijn afspraken gemaakt over de informatie die het VO ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen. We streven naar transparantie en openheid en het bestuur geeft het VO de mogelijkheid om de notulen en andere belangrijke fondsdocumenten van het bestuur in te zien.

Samenstelling verantwoordingsorgaan en wijzigingen

Het verantwoordingsorgaan bestaat sinds juli 2021 uit vier leden:

- Twee leden namens actieve deelnemers;
- Een lid namens pensioengerechtigden;
- Een lid namens werkgevers.

In 2024 heeft een wijziging binnen het VO plaatsgevonden. Per 30 mei 2024 is 1 lid namens de actieve deelnemers benoemd tot aspirant bestuurslid bij het fonds en heeft gelijke tijd het lidmaatschap van het VO beëindigd. De ontstane vacature voor een lid namens de actieve deelnemers is in 2024 niet ingevuld.

Vergaderingen VO

In 2024 heeft het VO vijfmaal een reguliere vergaderingen gehad en tweemaal een vergadering waarbij reguliere zaken én NPS op de agenda stonden. Daarnaast vonden er vier vergaderingen/workshops plaats in het kader van NPS. Met het algemeen bestuur en met het niet-uitvoerend bestuur is met ieder gremium tweemaal gezamenlijk overleg gevoerd. Daarnaast heeft het VO weer deelgenomen in mei aan de jaarlijkse vergadering over het jaarwerk, met een delegatie uit het bestuur, accountant en actuaris.

Dit jaar hebben weer een aantal bilaterale overleggen plaatsgevonden tussen VO- en bestuursleden met dezelfde portefeuille.

Een van de reguliere overleggen van het VO heeft plaatsgevonden op locatie bij Appel, de PUO van het fonds en is gecombineerd met een kennismakingsgesprek met medewerkers van Appel die voor het fonds werken.

Evaluatie van het VO

In 2023 heeft het VO een competentievisie opgesteld en heeft het VO zichzelf, zowel het VO als geheel als de individuele leden, geëvalueerd. In 2024 heeft geen evaluatie plaatsgevonden. Dit is conform hetgeen het VO over evaluatie in de competentievisie

heeft bepaald: Het Verantwoordingsorgaan evalueert eens in de twee jaar zijn eigen functioneren.

Fondsorganisatie en samenwerking met UB en NUB

Het VO heeft aangegeven om met meer regelmaat met het bestuur te overleggen binnen de portefeuilles (de bilaterale overleggen). Deze overleggen hebben ook in 2024 plaatsgevonden en zorgen ervoor dat het VO beter op de hoogte is van wat er speelt bij het bestuur. Met het algemeen bestuur en de niet-uitvoerende bestuursleden (NUB) zijn in 2024 met ieder gremium tweemaal overleggen gevoerd. Het VO had de wens om te spreken met de leden van de Audit Commissie (AC) en in het overleg met de NUB heeft dit plaatsgevonden.

Adviezen verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar heeft het bestuur het Verantwoordingsorgaan conform het reglement en de Pensioenwet in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over:

- Communicatiebeleid en jaarplan 2024. Het VO heeft op 7 februari 2024 besloten om positief te adviseren op het voorgenomen bestuursbesluit tot wijziging en vaststelling van de communicatiebeleid en jaarplan 2024.
- Klachtenregeling. Het VO heeft in haar vergadering van 12 maart 2024 de adviesaanvraag besproken en geconstateerd dat de nieuwe klachtenprocedure goed aansluit op de wet toekomst pensioen. Het VO heeft het bestuur geadviseerd om dit gewijzigde beleid te implementeren.
- Transitie FTK en het Overbruggingsplan. Het VO heeft op 12 juni 2024 besloten positief te adviseren op het voorgenomen bestuursbesluit om in 2024 gebruik te blijven maken van het transitie-FTK en op het overbruggingsplan.

Het VO is in 2024 over diverse zaken geïnformeerd, zoals:

- De premie en pensioenregeling in 2025;
- de indexatie van de beloning van bestuurs- en VO leden in 2025;
- De klachtenrapportage.
- De kosten(benchmark).

Jaarplan VO

Voor 2024 heeft het VO wederom gewerkt met een jaarplan, waarbij het VO een aantal thema's benoemt waar zij zich in het verslagjaar op willen richten. In het jaarplan wordt per thema aangegeven wat de rolverdeling van de leden van het VO daarbij is, welke deelnemersbelangen in het oog worden gehouden en wat het VO nodig heeft voor hun taak.

NPS

Het jaar 2024 stond grotendeels in het teken van het nieuwe pensioenstelsel (NPS). Dit geldt niet alleen voor het bestuur maar ook voor het intern toezicht en het VO. Voor, tijdens en na de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel heeft het Verantwoordingsorgaan diverse bevoegdheden. Naast de reguliere bevoegdheden van het VO zijn er extra bevoegdheden in het kader van WTP, zoals:

1. Adviesrecht over het voornemen tot invaren met inbegrip van het aanwenden van het vermogen van het fonds bij het invaren (artikel 150m lid 4 PW);
2. Adviesrecht over de vaststelling van het overbruggingsplan door het bestuur (artikel 150p lid 5 PW);

Het VO heeft daarnaast een overlegrecht bij de vaststelling van de risicohouding. En recht om (achteraf) een oordeel te geven ten aanzien van (beleids)keuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten.

Oordeel VO

Hieronder wordt eerst per thema de bevindingen en aanbevelingen aangeven en vervolgens enkele algemene constatering en aanbevelingen.

Nieuw pensioenstelsel (NPS)

Het VO heeft geconstateerd dat er in 2024 grote stappen zijn gezet in de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het VO wordt goed betrokken in dit proces, onder andere door de kennissessies met de adviseur. Hierdoor heeft het VO voldoende informatie en beeld van zaken om de bevoegdheden inzake WTP uit te oefenen.

Het VO heeft in 2024 een positief advies uitgebracht op het overbruggingsplan. Het VO is net als vorig jaar van mening dat het gebruik maken van het transitie-FTK past bij het gevoerde beleid van afgelopen jaren om kortingen op pensioen te voorkomen en ziet geen reden om terug te keren naar het FTK.

Het VO heeft zijn overlegrecht uitgevoerd met betrekking tot de risicohouding NPS. Het voltallige VO heeft op 19 september met het bestuur dit overleg gevoerd en de vragen die zij had met betrekking tot het onderbouwingsdocument risicohouding WTP met het bestuur gedeeld en behandeld. Het VO is van mening dat het proces m.b.t de risicohouding en het overlegrecht van het VO zorgvuldig is gelopen.

Gedurende het jaar is de planning WTP bijgesteld en het VO constateert een verhoogd risico dat de beoogde invaardatum niet kan worden gehaald. Deze risico's ziet het VO vooral bij de operationele haalbaarheid, zoals de korter wordende termijn tot invaardatum versus de periode die DNB nodig heeft voor de beoordeling en daarnaast bij de gereedheid van de PUO.

Advies/aanbeveling:

Het VO adviseert het bestuur om go/no go momenten te bepalen om wel of niet in te varen per 1 januari 2026. En het VO vraagt het bestuur om in de planning rekening te blijven houden met de tijd en de informatie die de NUB en het VO nodig hebben voor hun oordeel en advies.

Strategie en toekomst fonds

Het fonds heeft een omgekeerd gemengd model, daar is destijds mede voor de toekomstbestendigheid van het fonds voor gekozen. Het VO heeft afgelopen jaar gemerkt en in de notulen van de bestuursvergaderingen gelezen dat de toekomst van het fonds

aandacht krijgt in de bestuursvergaderingen en dat hier afspraken over zijn gemaakt met sociale partners. Het VO vindt het belangrijk dat dit onderwerp op de agenda van het bestuur blijft.

Communicatie

Het VO is van mening dat de tijdigheid van communicatie naar de deelnemers belangrijk is om onrust te voorkomen en dat communicatie bijdraagt om de evenwichtigheid van besluiten over te brengen. Het VO heeft in 2024 positief geadviseerd op het voorgenomen bestuursbesluit tot wijziging en vaststelling van het communicatiebeleid en - jaarplan 2024. Het VO onderschrijft net als het bestuur dat er sprake is van een overgangsjaar. Dit rechtvaardigt ook de volgens de VO korte horizon van dit communicatieplan. Het VO vindt het ook goed te zien dat in het jaarplan duidelijk naar voren komt met welke middelen er gedurende het jaar naar de specifieke doelgroepen gecommuniceerd wordt. Dit jaar is het VO geïnformeerd over het communicatiebeleid en plan voor 2025 en voor de NPS-periode, zowel in de bilaterale overleggen als met het gehele VO.

Kostenbeheersing

Voor het VO zijn met name de kosten per deelnemer belangrijk, mede in relatie tot de strategie en continuïteit van het fonds. Het VO is geïnformeerd over het resultaat van de kostenbenchmark en is verheugd dat de uitvoeringskosten per deelnemer zijn verlaagd. De projectkosten, dat zijn de kosten voor WTP, zijn hoog. Hiervoor heeft het VO begrip en heeft geconstateerd dat de begroting regelmatig wordt gemonitord en gerapporteerd. Het VO vraagt zich af wat de kosten van de pensioenuitvoering zijn ná de transitie. Het VO verwacht dat de pensioenuitvoeringskosten een belangrijke rol zullen spelen bij de toekomstbestendigheid van het fonds en vraagt het bestuur hier oog voor te blijven houden.

Advies/aanbeveling

Krijg duidelijk wat de kosten zijn van de pensioenuitvoering ná de transitie.

MVB

IN Q4 2024 is door het fonds een uitvraag naar MVB gedaan bij de deelnemers. Dit sluit aan bij de aanbeveling van het VO van vorig jaar: zorg dat het MVB beleid aansluit bij de wensen van de deelnemers. De uitkomsten zijn nog niet gedeeld met het VO. De update van het MVB beleid heeft niet in 2024 plaatsgevonden.

Overig

Overige constatering en aandachtspunten van het VO

- Wij hebben vernomen dat de kwestie met de herverzekeraar nog niet is afgerond, wat ons zorgen baart en we worden graag geïnformeerd over de voortgang. In dit kader willen we ook aandacht van het bestuur vragen voor het de processen tussen PUO en

herverzekeraar.

- De vacature in het VO is nog niet ingevuld. Het VO functioneert met 3 leden, maar ervaart het als zorgelijk dat de invulling niet lukt.

Opvolging aanbevelingen jaarverslag 2023

Wij hebben over het jaarverslag 2023 de volgende aanbevelingen gedaan:

- NPS: Houdt aandacht voor de planning en zorg dat er genoeg ruimte is om deze aan te passen aan mogelijke wijzigingen in regelgeving.
Het VO constateert dat het bestuur veel aandacht heeft voor de planning en dat in 2024 een aantal onderwerpen in de planning zijn verschoven.
- Houdt aandacht voor de betrokkenheid van sociale partners.
Het VO constateert dat in het traject NPS het proces met de sociale partners goed verloopt.
- Communiceer tijdig over de voortgang en gevolgen aan deelnemers, met name de gepensioneerden.
De belangrijkste communicatie op individueel niveau zal in 2025 plaatsvinden.
- Zorg ervoor dat het MVB beleid aansluit bij de wensen van de deelnemers, bijvoorbeeld door dit jaar een MVB-uitvraag te doen.
In 2024 is een deelnemers-uitvraag gedaan met vragen over maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Houd de kosten van communicatie goed in het oog en heb een goed beeld van de kosten van de communicatie in het kader van WTP.
Het VO constateert in het algemeen dat de begroting NPS goed wordt gemonitord en gerapporteerd.
- Het VO beveelt aan om voor de kostenbeheersing goed te monitoren wat de kosten van de pensioenuitvoerder zijn voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. En daarnaast duidelijk te krijgen wat de reguliere kosten van de pensioenuitvoering worden ná de transitie.
Het OV constateert in het algemeen dat de begroting goed wordt gemonitord. De kosten na de transitie blijft een aanbeveling voor 2025.
- Het VO beveelt verder een betere kostenrapportage en een proactieve beheersing van de kosten en vastlegging hiervan aan.
Het VO constateert dat bij de kwartaalrapportage van de kosten een inschatting voor de resterende periode van het jaar wordt gemaakt, waardoor mogelijke overschrijdingen eerder aan het licht kunnen komen.

Reactie op het rapport van het intern toezicht (NUB)

Het VO heeft kennis genomen van het verslag en de toelichting hierop door het intern toezicht. Het VO kan zich vinden in de bevindingen.

Wetgeving en reglementen

Het bestuur houdt zich op een correcte wijze aan de geldende wet- en regelgeving, de reglementen en de statuten van het pensioenfonds.

Oordeel over het handelen van het bestuur in 2024

Het VO is van oordeel dat:

- Het handelen van het bestuur in 2024 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen en het herstelplan;
- Het bestuur in 2024 bij de totstandkoming van besluiten en vaststelling van het beleid op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle betrokken belanghebbenden;
- Het bestuur in 2024 voldoende invulling heeft gegeven aan de beheersing van de diverse risico's;
- Het bestuur hierover in het jaarverslag 2024 voldoende verantwoording aflegt.

Op basis van voornoemde gegevens geeft het VO een positief oordeel over het gevoerde beleid.

Slotwoord

Het VO heeft geconstateerd dat dit verslagjaar grote stappen zijn gemaakt in het project NPS. De relatie tussen bestuur en VO verloopt naar tevredenheid. De VO is verheugd te kunnen constateren dat de aanbevelingen van VO uit 2023 grotendeels zijn opgepakt.

Utrecht, 5 juni 2025

Namens het VO van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche,

C. Bulten
Voorzitter Verantwoordingsorgaan

Reactie van bestuur op het verslag van het VO

Op 5 juni 2025 heeft het bestuur met het verantwoordingsorgaan gesproken over hun oordeel over 2024. Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor dit verslag en de aandachtspunten en aanbevelingen die hierin worden genoemd. Het bestuur zal deze betrekken bij hun werkzaamheden en terugkoppelen aan het verantwoordingsorgaan in hoeverre hier opvolging aan is gegeven. Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor de inzet van de leden van het VO in een jaar waarin veel extra vergaderingen plaatsvonden in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in een samenstelling met één lid minder.

Vastgesteld te Rijswijk op 27 juni 2025.

Het bestuur

W. van den Brink
Onafhankelijk voorzitter

P. de Geus
Uitvoerend bestuurslid

R. Grutters
Niet uitvoerend bestuurslid

M. Simon
Uitvoerend bestuurslid

M. van Straten
Niet uitvoerend bestuurslid

S. Altintas
Niet uitvoerend bestuurslid

L. Seegers
Niet uitvoerend bestuurslid

J. Meijerink- Heuver
Niet uitvoerend bestuurslid

Jaarrekening 2024

3 JAARREKENING

3.1 Balans

(na bestemming van het saldo van baten en lasten)

(* € 1.000)	Ref.	31-dec-24	31-dec-23
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1.		
Vastgoedbeleggingen		80.968	74.695
Aandelen		227.501	175.345
Vastrentende waarden		552.624	516.919
Derivaten		131	1.279
		<u>861.224</u>	<u>768.238</u>
Vorderingen en overlopende activa	2	32.017	24.046
Overige activa	3		
Liquide middelen		5.664	8.113
Totaal activa		<u>898.905</u>	<u>800.397</u>

(* € 1.000)	Ref.	31-dec-24	31-dec-23
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	4		
Algemene reserve		48.805	30.944
Bestemde premiereserve		<u>16.410</u>	<u>4.068</u>
		65.215	35.012
Technische voorzieningen	5		
Voorziening pensioenverplichtingen		<u>831.745</u>	<u>762.780</u>
		831.745	762.780
Overige schulden en overlopende passiva	6		
		1.945	2.605
Totaal passiva		<u>898.905</u>	<u>800.397</u>

3.2 Staat van baten en lasten

(* € 1.000)	Ref	2024	2023
BATEN			
Premiebijdragen van werkgever en werknemers	7	48.656	43.850
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	8	67.189	53.798
		115.845	97.648
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	9	-11.605	-10.656
Pensioenuitvoeringskosten	10	-2.972	-2.555
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor rekening van het pensioenfonds	11		
Pensioenopbouw		-31.091	-27.555
Indexering en overige toeslagen		-	-
Rentetoevoeging		-26.958	-23.697
Onttrekking pensioenuitkeringen		10.870	10.699
Onttrekking uitvoeringskosten		291	267
Wijziging marktrente		-23.557	-19
Overdracht van rechten		455	-2.166
Wijziging actuariële grondslagen		1.234	-124
Overige mutaties		-209	-7.255
		-68.965	-49.850
Saldo overdracht van rechten	12	-640	-7.370
Herverzekering	13	-1.378	-2.312
Overige baten en lasten	14	-83	304
		-85.642	-72.438
Totaal resultaat		30.203	25.210

3.3 Bestemming van het saldo van baten en lasten

(* € 1.000)	2024	2023
Algemene reserve	17.861	23.712
Bestemde premiereserve	12.342	1.498
	30.203	25.210

3.4 Kasstroomoverzicht

(* € 1.000)	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Premiebijdragen	48.055	39.141
Uitkeringen uit herverzekering	606	4.940
Overgenomen pensioenverplichtingen	752	1.744
Uitgekeerde pensioenen	-11.616	-10.636
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.356	-8.906
Premies herverzekering	-2.676	-4.452
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-3.020	-2.386
Overig	122	60
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	30.867	19.505
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen beleggingen	296.136	299.100
Directe beleggingsopbrengsten	3.968	5.290
Aankopen beleggingen	-332.492	-323.726
Kosten van vermogensbeheer	-927	-916
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-33.316	-20.253
Mutatie liquide middelen	-2.449	-748
Verloop liquide middelen		
Stand 1 januari	8.113	8.861
Stand 31 december	5.664	8.113
Mutatie liquide middelen	-2.449	-748

3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

3.5.1 Inleiding

Het pensioenfonds is statutair gevestigd in 's-Gravenhage, heeft de vestiging in Heerlen op de Akerstraat 92. Het doel van het pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen voor de arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomsten en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Banden- en Wielenbranche. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de in de branche verplichtgestelde pensioenregeling.

3.5.2 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. Het bestuur heeft op 12 juni 2025 de jaarrekening vastgesteld.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "schattingswijzigingen".

3.5.3 Algemene grondslagen

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt

het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post “nog af te wikkelen transacties”. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingswijzigingen 2024

Prognosetafel

In 2024 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2024, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met € 1.039 als gevolg van deze schattingswijziging.

De overgang naar actuele ervaringssterfte heeft geleid tot een verlaging van de technische voorziening met € 18.

De overgang naar de actuele gehuwdheidsfrequentie op basis van de tabel “CBS 2024, inclusief samenwonend” heeft geleid tot een verlaging van de technische voorziening met € 51.

De schattingswijziging van het leeftijdsverschil man-vrouw heeft geleid tot een verlaging van de technische voorziening met € 126.

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening in 2024 zijn als mutatie in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

3.5.4 Specifieke grondslagen Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Overlopende activa en passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Reële waarde

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. De meerderheid van de financiële instrumenten bestaat uit participaties in beleggingsfondsen en wordt gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Voor een ander groot deel van het fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijn-karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken van de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds. Voor 2015 is niet belegd in direct vastgoed.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de beursnotering per balansdatum. De reële waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening courantsaldi worden tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Herverzekeringen

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn herverzekerd op basis van kapitaaldekking. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van beschikbare informatie. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de bestemde premiereserve op het gewenste niveau is gebracht.

Bestemde premiereserve

Fluctuaties in de uitvoeringskosten en de opbouw van het deelnemersbestand leiden tot bewegingen in de gedempte kostendeekkende premie (uitgedrukt in de pensioengrondslagsom). Dat zou kunnen betekenen dat er in het ene jaar een positieve premiemarge (het verschil tussen de vaste premie en de gedempte kostendeekkende premie bij de geambieerde pensioenopbouw) is terwijl in een ander jaar een premietekort zou resulteren in een korting van de pensioenopbouw. Dat is ongewenst. Daarom wordt er vanaf 1 januari 2015 een bestemde premiereserve gevormd. Daaraan wordt een positieve premiemarge toegevoegd. Indien er sprake is van een negatieve premiemarge, wordt een gedeelte van de bestemde premiereserve onttrokken. De onttrekking is gelijk aan een naar evenredig deel van de bestemde premiereserve doch maximaal gelijk aan de absolute waarde van de negatieve premiemarge. De onttrekking is beschikbaar als premie voor de financiering van de jaarlijkse pensioenopbouw. Aan de bestemde premiereserve wordt jaarlijks (een deel van) het behaalde fondsrendement toegevoegd. Het vermogen tegenover de bestemde premiereserve wordt buiten beschouwing gelaten bij de vaststelling van de (beleids)dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum opgebouwde pensioenaanspraken en rechten. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Dit betreffen alleen onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen en er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen.

Voor de vaststelling van de pensioenvoorziening worden de mannelijke en vrouwelijke deelnemers afzonderlijk per geboortjaar en per deelnemerscategorie gegroepeerd. De voorziening is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde bedragen aan uitgesteld en ingegaan ouderdoms- en partnerpensioen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Het arbeidsongeschiktheidsrisico is verzekerd.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2024.

Overlevingstafels

De Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) van het AG (2023: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2024), waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijds- en geslachtsafhankelijke factor die is gebaseerd op de ervaringssterfte op basis van een externe maatstaf. Bij het ingegane wezenpensioen is de sterftekans van de wees verwaarloosd.

Partnerfrequentie

Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt gebruik gemaakt van de tabel op basis van “CBS 2024, inclusief samenwonend”. In 2023 werd gebruik gemaakt van de tabel op basis van “CBS 2020, inclusief samenwonend”. In verband met de uitruil van het uitgestelde partnerpensioen, dat wordt opgebouwd vanaf 1 januari 2001, is de partnerfrequentie voor zowel mannen als vrouwen op 1 gesteld vanaf leeftijd 65 tot de pensioenleeftijd. Boven de pensioenleeftijd neemt de partnerfrequentie af volgens de overlevingstafel van de partners.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 2 jaar ouder dan de verzekerde vrouw. Met ingang van 2024 is de opslag boven op het veronderstelde leeftijdsverschil van twee jaar vervallen. In 2023 was een opslag van 2% gehanteerd op de reservering voor het latente partnerpensioen van de vrouwelijke hoofdverzekerde van wie zowel het ouderdompensioen nog niet is ingegaan als reeds is ingegaan.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 0,35% (2023: 0,35%) van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 67 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers en ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen worden geen revalideringskansen in aanmerking genomen.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Dit betreft de kostenoverslag ter grootte van 2,5% (2023: 2,5%) van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie en excassokosten. De doorlopende (administratie)kosten worden bestreden vanuit de opslag in de bijdrage.

Gehanteerde marktrente

De gehanteerde marktrente die gebaseerd is op de Ultimate Forward Rate methodiek zoals opgenomen in de rentetermijnstructuur gepubliceerd door DNB. De afgeleide rente ultimo 2024 is 2,05% (2023: 2,24%).

Leeftijd

De leeftijd voor de vaststelling van de voorziening wordt in maanden nauwkeurig bepaald.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

3.5.5 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico pensioenfonds

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de voorlopige loonsomopgaven van de werkgevers, tenzij definitieve loonsomopgaven al zijn verwerkt in dat boekjaar.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de éénjaarsrente primo boekjaar (2024: 3,439%, 2023: 3,264%) berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Jaarlijks wordt 2,5% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,5% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Overige mutaties pensioenverplichtingen

Dit betreft wijziging van de ervaringssterfte.

Kostenopslag

De kostenopslag is 2,5% van de netto technische voorziening. Gedurende het jaar is deze opslag niet gewijzigd.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen

3.5.6 Grondslagen kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

3.5.7 Toelichting op de balans

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds (1)

2024							
(* € 1.000)	Vastgoed	Aandelen	VRW	Derivaten	Totaal	Derivaten (negatief)	Totaal
Beginstand	74.695	175.345	516.919	1.249	768.208	30	768.238
Aankopen	22.175	38.053	266.174	6.515	332.917	-	332.917
Verkopen	-13.100	-23.759	-261.860	-3.439	-302.158	-	-302.158
Herwaardering	-2.802	38.067	31.391	-5.242	61.414	1.018	62.432
Overige mutaties	-	-205	-	-	-205	-	-205
Stand per 31 december	80.968	227.501	552.624	-917	860.176	1.048	861.224

2023							
(* € 1.000)	Vastgoed	Aandelen	VRW	Derivaten	Totaal	Derivaten (negatief)	Totaal
Beginstand	42.613	201.446	456.740	965	701.764	118	701.882
Aankopen	45.760	42.272	217.670	5.120	310.822	0	310.822
Verkopen	-8.405	-103.543	-176.879	-5.386	-294.213	0	-294.213
Herwaardering	-5.273	34.929	19.388	550	49.594	-88	49.506
Overige mutaties	-	241	-	-	241	-	241
Stand per 31 december	74.695	175.345	516.919	1.249	768.208	30	768.238

Er zijn geen directe beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Methodiek bepaling marktwaarde

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

Voor 2024 kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

(* € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2024
Vastgoedbeleggingen	49.060	-	-	31.908	80.968
Aandelen	227.464	-	-	37	227.501
Vastrentende waarden	218.297	-	-	334.327	552.624
Derivaten	-	-	-917	-	-917
Totaal belegd vermogen	494.821	-	-917	366.272	860.176

Voor 2023 kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

(* € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2023
Vastgoedbeleggingen	36.504	-	-	38.191	74.695
Aandelen	175.103	-	-	242	175.345
Vastrentende waarden	278.806	-	-	238.113	516.919
Derivaten	-	-	1.249	-	1.249
Totaal belegd vermogen	490.413	-	1.249	276.546	768.208

Vorderingen en overlopende activa (2)

(* € 1.000)	2024	2023
Aangesloten ondernemingen	1.144	1.228
Deelnemers pensioenfonds	1	2
Nog te factureren premie	8.026	7.340
Af te rekenen beleggingstransacties	9.660	2.619
Verzekeringsmaatschappijen	8.701	8.507
Verzekeringsmaatschappijen zieken	2.493	1.995
Rente vastrentende waarden	790	1.331
Te ontvangen waardeoverdrachten	-	10
Dividendbelasting	1.154	989
Overlopende activa	48	25
Stand per 31 december	32.017	24.046

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar met uitzondering van de vordering op herverzekeraars met betrekking op langdurig zieken.

Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa (3)

(* € 1.000)	2024	2023
Depotbanken	4.381	7.027
ING Bank N.V.	1.283	1.086
Liquide middelen	5.664	8.113

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

Stichtingskapitaal en reserves (4)

Algemene reserve

(* € 1.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	30.944	7.232
Resultaat boekjaar	17.861	23.712
Stand per 31 december	48.805	30.944

Bestemde premiereserve

(* € 1.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	4.068	2.570
Resultaat boekjaar	12.342	1.498
Stand per 31 december	16.410	4.068

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

De dekkingsgraad is ultimo jaar als volgt:

	2024	2023
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,3%
Vereiste dekkingsgraad	115,2%	115,3%
Beleidsdekkingsgraad	107,3%	104,7%
Aanwezige dekkingsgraad	105,9%	104,1%

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden -/- bestemde premiereserve) / Technische voorzieningen x 100%.

Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad op basis van het vereist eigen vermogen is er sprake van een tekort.

Herstelplan

Het pensioenfonds is sinds 2015 in herstel. Het pensioenfonds heeft in 2023 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad.

Het pensioenfonds heeft geen geactualiseerd herstelplan ingediend voor 2024 en 2025. Het pensioenfonds maakt gebruik van het transitie-FTK.

Technische voorzieningen (5)

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen is als volgt:

(* € 1.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	762.780	712.930
Pensioenopbouw	31.121	27.082
Indexering en overige toeslagen	-	-
Rentetoevoeging	26.958	23.697
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-10.900	-10.049
Onttrekking pensioenuitvoeringskosten	-291	-267
Wijziging marktrente	23.557	18.824
Saldo waardeoverdrachten	-455	-8.194
Wijziging actuariële grondslagen	-1.234	124
Overige mutaties	209	-1.367
Stand per 31 december	831.745	762.780

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

(* € 1.000)	2024	2023
Actieve deelnemers	408.621	377.793
Gewezen deelnemers	258.066	230.277
Pensioengerechtigden	162.555	152.705
Overigen	2.503	2.005
Stand per 31 december	831.745	762.780

Overige schulden en overlopende passiva (6)

(* € 1.000)	2024	2023
Negatieve derivaten	1.048	30
Collateral	-	1.630
Nog af te wikkelen beleggingstransacties	-	42
Uitkeringen	9	-
Belastingen en sociale premies	236	229
Te betalen waardeoverdrachten	244	218
Pensioenuitvoeringskosten	408	456
Stand per 31 december	1.945	2.605

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3.5.8 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft vanaf 1 januari 2023 een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Appel Pensioenuitvoering B.V. voor de pensioenuitvoering en deze overeenkomst heeft een looptijd van 5 jaar (tot 1 januari 2028). De prognose van de jaarlijkse kosten van deze overeenkomst bedragen € 1.081.000. Verder heeft het fonds een uitbestedingsovereenkomst gesloten met VLK en met Northern Trust. Deze overeenkomsten zijn maandelijks opzegbaar. De fiduciaire fee voor VLK bedraagt circa € 552.000 en de jaarlijkse vergoeding voor Northern Trust circa € 170.000.

Verder is het pensioenfonds contractuele verplichtingen aangegaan met herverzekeraars:

- Arbeidsongeschiktheidsrisico: dit risico is op basis van arbeidsongeschiktheidsrentes net als vorig jaar herverzekerd bij NNre. Deze overeenkomst loopt tot transitiedatum uiterlijk tot en met 31 december 2027. De premie in 2024 bedroeg € 1.343.000.
- Overlijdensrisico: dit risico is op basis van overlijdenskapitalen vanaf 1 januari 2023 herverzekerd bij NNre. Deze overeenkomst loopt tot transitiedatum en uiterlijk tot en met 31 december 2027. De premie in 2024 bedroeg € 1.333.000.
- ANW-hiaat: dit risico betreft een vrijwillige verzekering, waarbij deelnemers het ANW-hiaatarisico kunnen verzekeren. De premie komt voor rekening van de deelnemer. Dit contract is stilzwijgend voor een jaar verlengd.

Afstemming met herverzekeraar

Nog voor de afronding van het jaarverslag 2023 heeft de voormalige herverzekeraar SCOR een herbeoordeling van claims en uitkeringen inzake premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (PVI) aangekondigd. In het verslag 2023 is vermeld dat een eventuele financiële impact van de stellingname door de herverzekeraar niet gegeven was en niet vast te stellen was. Gelet op de onzekerheden was het op dat moment niet mogelijk een betrouwbare schatting te maken of en zo ja, in hoeverre de uitstroom van financiële middelen zou plaatsvinden ten gevolge van de opstelling van de voormalige herverzekeraar. Na beantwoording van alle inhoudelijke vragen en verzoeken van het bestuur tot levering van meer specifieke informatie en duiding en indiening van uitloop claims aan deze voormalige herverzekeraar is er nog geen duidelijkheid over een eventuele omvang van de herbeoordeling van claims en de geldelijke gevolgen hiervan. Na balansdatum heeft het bestuur er bij de voormalige herverzekeraar op aangedrongen uitstaande claims te honoreren en duidelijk te maken of en zo ja hoeveel van de claimbedragen worden herbeoordeeld. Een afspraak met de voormalig herverzekeraar, die tot doel had om dit dossier voor afronding van het jaarverslag te kunnen sluiten, is door de herverzekeraar echter uitgesteld. Dat laat onverlet dat het bestuur het waarschijnlijk acht dat de uitstaande claims alsnog gehonoreerd worden.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Er zijn geen investerings- of stortingsverplichtingen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

3.5.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

3.5.10 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het (na afdekking) loopt op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische beleggingsmix om te bepalen of het fonds in een tekortsituatie verkeert.

Voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. In dit standaardmodel worden de risicofactoren aangeduid als S1 tot en met S10. Per risicofactor wordt uitgerekend welke buffer het pensioenfonds nodig heeft voor het betreffende risico. Vervolgens wordt rekening gehouden met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico (S1), het aandelen- en vastgoedrisico (S2) en het kredietrisico (S5). Tevens wordt rekening gehouden met de veronderstelling dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

De volgende tabel toont de uitsplitsing van de vereist eigen vermogens op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024 van 15,2% en ultimo 2023 van 15,3%. Voor de procentuele buffers per risicofactor geldt dat rekening is gehouden met de toerekening van de correlatie- en diversificatie-effecten aan de individuele risicobuffers.

Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

(* € 1.000)	2024		2023
Voorziening pensioenverplichtingen	831.745	(a)	762.780
Buffers:			
S1 Renterisico	20.701		29.713
S2 Risico aandelen en vastgoed	94.975		80.968
S3 Valutarisico	36.149		30.846
S4 Grondstoffenrisico	-		-
S5 Kredietrisico	22.158		21.364
S6 Verzekeringstechnisch risico	26.975		24.739
S10 Actief beheerrisico	3.155		2.728
Correlatie-effect	-77.510		-73.617
Totaal S (vereiste buffers)	126.603	(b)	116.741
Vereist vermogen	958.348	(a+b)	879.521
Aanwezig vermogen	896.960		797.792
Tekort	61.388		81.729

Dekkingsgraden	2024	2023
Dekkingsgraad	105,9	104,1
Beleidsdekkingsgraad	107,3	104,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,4
Strategisch vereiste dekkingsgraad	115,2	115,3

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 107,3%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2023 van 104,7%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 2,6%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het pensioenfonds kent een langere looptijd voor de pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

In jaren	2024	2023
Duration vastrentende waarden (incl. derivaten)	27,7	24,5
Duration van de pensioenverplichtingen	23,3	23,1

Het pensioenfonds heeft in 2024 de strategische afdekking van het renterisico verhoogd van 70% naar 80% op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van

hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft. De strategische renteaftdekking van 80% op basis van de swapcurve is eind 2024 equivalent met een renteaftdekking van eveneens 80% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteaftdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 80,4% eind 2024.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 18.301 (2,2%) en voor het strategisch renterisico 20.701 (2,5%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoedaandelen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door onder meer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende aandelen en vastgoedcategorieën getoond.

De segmentatie van de aandelen en vastgoed naar categorie is als volgt:

	2024	2023
Niet-beursgenoteerd vastgoed	83.568	77.548
Beleggingsfondsen	-	-
Private Equity	1.210	697
Ontwikkelde markten (Mature markets)	183.959	140.796
Opkomende markten (Emerging markets)	36.089	29.198
	304.826	248.239

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 92.837 (11,2%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 94.975 (11,4%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luidt. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar blootstelling naar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Indien de afdekking van het risico hoger dan 100% is loopt het fonds juist risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Strategisch streeft het fonds naar een afdekking van 50% van de valuta-exposure naar de Amerikaanse dollar,

de Britse pond en de Japanse yen. Andere buitenlandse valuta worden niet afgedekt. Eind 2024 zou dit betekenen dat strategisch 60,1% van de niet-euro belangen wordt afgedekt.

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2024:

In miljoenen euro	Aankopen	Verkopen
Euro	81.618	-1.485
US dollar	1.491	-60.953
Britse ponden	-	-16.628
Japanse yen	-	-4.960
	83.109	-84.026

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 31.382 (3,8%) en voor het strategisch valutarisico 36.149 (4,3%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende-waardenportefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese staatsobligatie met een AAA-rating wordt in het standaardmodel als kredietrisicovrij beschouwd. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als zeer risicovol beschouwd.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

(* € 1.000)	2024	2023
AAA	96.045	65.863
AA	64.424	119.593
A	33.182	46.479
BBB	47.962	36.606
Lager dan BBB	14.432	12.893
Geen rating	32.664	18.125
	288.709	299.560

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

(* € 1.000)	2024	2023
Resterende looptijd < 5 jaar	165.054	148.415
Resterende looptijd > 5 jaar, < 10 jaar	65.879	54.437
Resterende looptijd >= 10 jaar	57.776	96.708
	288.709	299.560

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentendewaardenportefeuille. Naarmate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 17.973 (2,2%) en voor het strategisch kredietrisico van 22.157 (2,7%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 26.975 (3,2%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 26.975 (3,2%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van

concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient enkel kwalitatief toegelicht te worden.

Dit betreft per 31 december 2024 de volgende posten:

Vastgoed	2024	2023
<i>Per regio:</i>		
Europa	80.222	75.169
Noord-Amerika	1.732	1.358
Azië	214	101
Overige	1.400	920
	83.568	77.548

Onroerende zaken	2024	2023
<i>Per sector:</i>		
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	83.568	77.548
Aandelen	2024	2023
<i>Per regio:</i>		
Europa	73.478	59.043
Noord-Amerika	93.535	67.299
Azië	23.302	16.436
Overige	30.943	27.913
	221.258	170.691

Aandelen	2024	2023
<i>Per sector:</i>		
Financiële instellingen	45.363	27.608
Informatietechnologie	38.278	30.889
Industriële ondernemingen	24.852	18.056
Cyclische consumentengoederen	28.317	19.215
Niet-cyclische consumentengoederen	16.574	14.603
Energie	1.961	2.167
Farmacie	29.275	28.255
Telecommunicatie	25.048	19.652
Materialen en basisindustrieën	6.908	6.751
Nutsbedrijven	4.643	3.042
Andere sectoren	39	453
	221.258	170.691

Vastrentende waarden	2024	2023
<i>Per regio:</i>		
Europa	242.422	225.048
Noord-Amerika	9.509	7.472
Azië	11.950	8.087
Overige	24.828	58.953
	288.709	299.560

Vastrentende waarden	2024	2023
<i>Grote posten > 5%:</i>		
BlackRock ICS Euro Liquidity Fund		62.782
Obligaties iShares ESG Screened Euro		29.155
Staatsobligaties Duitsland	15.784	27.760
Staatsobligaties Nederland	10.137	25.277
Staatsobligaties Frankrijk	7.949	-
Staatsobligaties Oostenrijk	6.979	14.410
Staatsobligaties België	5.916	-

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille (inclusief vastgoedbeleggingen) indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 3.760 (0,5%) en voor het strategisch actief beheer risico van 3.155 (0,4%).

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruik gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico verlagend effect.

Bij het pensioenfonds is dit voor de feitelijke beleggingsportefeuille 71.669 eind 2024 en voor de strategische beleggingsportefeuille 77.509.

3.5.11 Verbonden partijen

Er is enkel een relatie tussen het fonds en de aangesloten werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

3.5.12 Toelichting op de staat van baten en lasten

Premiebijdragen van werkgever en werknemers (7)

(* € 1.000)	2024	2023
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	48.553	43.760
ANW-Hiaatverzekering	103	90
	48.656	43.850

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 28,3% (2023: 28,3%) van de som van de pensioengrondslagen.

Kostendekkende premie

(* € 1.000)	2024	2023
Zuiver kostendekkende premie	40.954	36.308
Gedempte premie	37.458	42.534
Ontvangen (feitelijke) pensioenpremie	37.458	42.534

De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

(* € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	33.194	28.978
Opslag vereist vermogen	5.079	5.042
Opslag uitvoeringskosten	2.681	2.288
	40.954	36.308

De gedempte premie is als volgt samengesteld:

(* € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	19.352	22.688
Opslag vereist vermogen	2.961	3.948
Opslag uitvoeringskosten	2.681	2.288
Voorwaardelijke onderdelen	12.464	13.610
	37.458	42.534

De feitelijke premie is als volgt samengesteld:

(* € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	19.352	22.688
Opslag vereist vermogen	2.961	3.948
Opslag uitvoeringskosten	2.681	2.288
Voorwaardelijke onderdelen	12.464	13.610
Premiemarge	11.095	1.226
Dotatie bestemde premiereserve	-11.095	-1.226
	37.458	42.534

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds (8)

(* € 1.000)	2024	2023
Directe beleggingsopbrengsten	6.629	5.259
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen	61.446	49.496
Kosten van vermogensbeheer	-885	-957
Totaal beleggingsopbrengsten	67.189	53.798

Directe beleggingsopbrengsten

(* € 1.000)	2024	2023
Vastgoedbeleggingen	1.037	884
Aandelen	2.061	1.441
Vastrentende waarden	3.423	2.729
Banken	83	201
Aangesloten ondernemingen	12	3
Waardeoverdrachten	-	-
Overige	13	1
Totaal	6.629	5.259

Gerealiseerde en niet gerealiseerde koersverschillen

(* € 1.000)	2024	2023
Vastgoedbeleggingen	-2.802	-5.273
Aandelen	38.067	34.929
Vastrentende waarden	31.391	19.388
Derivaten	-5.242	550
Valutaverschillen	33	-98
Totaal	61.446	49.496

Directe kosten van vermogensbeheer

(* € 1.000)	2024	2023
Beheerloon	-166	-192
Bewaarloon	-197	-201
Toerekening vanuit uitvoeringskosten	-522	-564
Totaal	-885	-957

De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten zijn verrekend in de aan- en verkoopprijzen en bedragen over het verslagjaar 461 (2023: 500). Het is niet mogelijk om de kosten toe te rekenen naar de desbetreffende beleggingscategorie.

Pensioenuitkeringen (9)

(* € 1.000)	2024	2023
Ouderdomspensioen	-9.209	-8.434
Partnerpensioen	-2.052	-1.945
Wezenpensioen en afkopen	-244	-167
Invaliditeitspensioen	-100	-110
	-11.605	-10.656

Pensioenuitvoeringskosten (10)

(* € 1.000)	2024	2023
Administratiekosten	-1.246	-1.354
Governance	-1.242	-1.128
Controlekosten	-110	-105
Advieskosten	-751	-366
Overige kosten	-145	-165
Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	522	564
	-2.972	-2.555

Honoraria accountant (Mazars Accountants N.V.)

(* € 1.000)	2024	2023
Controle van de jaarrekening	-63	-52
Andere niet controle diensten	-	-23
	-63	-74

Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

Verbonden partijen

Er is enkel een relatie tussen het fonds en de aangesloten werkgevers met betrekking tot de financiering van aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Bezoldiging bestuursleden, auditcommissie en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2024 en boekjaar 2023 zijn de volgende vergoedingen betaald:

(* € 1.000)	2024	2023
Bestuursvergoedingen	-460	-460
Vergoedingen auditcommissie	-17	-10
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	-17	-22
	-494	-492

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (11)

(* € 1.000)	2024	2023
Pensioenopbouw	-31.121	-27.082
Indexering en overige toeslagen	-	-
Rentetoevoeging	-26.958	-23.697
Onttrekking pensioenuitkeringen	10.900	10.049
Onttrekking pensioenuitvoeringskosten	291	267
Wijzigen marktrente	-23.557	-18.824
Wijziging overdracht van rechten	455	8.194
Wijziging actuariële grondslagen	1.234	-124
Overige mutaties	-209	1.367
	-68.965	-49.850

Saldo overdracht van rechten (12)

(* € 1.000)	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten	742	1.754
Uitgaande waardeoverdrachten	-1.381	-9.124
	-640	-7.370

Herverzekeringen (13)

(* € 1.000)	2024	2023
Premies herverzekering	-2.676	-2.410
Uitkeringen uit herverzekering	1.299	1.392
Afboeking vorderingen oude jaren	-	-1.293
	-1.378	-2.312

Overige baten en lasten (14)

(* € 1.000)	2024	2023
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	121	35
Gefactureerde boetes	-11	11
Opbrengst overdracht van effecten	-205	242
Diversen	11	16
	-83	304

3.5.13 Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

3.5.14 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABtN. Het voorstel is opgenomen in hoofdstuk 4.3

Vastgesteld te Rijswijk op 27 juni 2025.

Het bestuur

W. van den Brink
Onafhankelijk voorzitter

P. de Geus
Uitvoerend bestuurslid

R. Grutters
Niet uitvoerend bestuurslid

M. Simon
Uitvoerend bestuurslid

M. van Straten
Niet uitvoerend bestuurslid

S. Altintas
Niet uitvoerend bestuurslid

L. Seegers
Niet uitvoerend bestuurslid

J. Meijerink- Heuver
Niet uitvoerend bestuurslid

4 OVERIGE GEGEVENS

4.1 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche te 's-Gravenhage is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4.484.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 134.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel

150p van de Pensioenwet zijn niet alle hiervoor genoemde artikelen van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet, waardoor niet alle artikelen van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Rotterdam, 27 juni 2025

drs. H.L.N. Stofbergen AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

4.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche (hierna ook: “het pensioenfonds”) statutair gevestigd te ‘s-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche op 31 december 2024 en van de staat van baten en lasten over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het pensioenfonds, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande

informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op een bedrag van € 4,4 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal en reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 134.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's en niet naleven van wet- en regelgeving

Frauderisicobeheersing door het pensioenfonds

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en de omgeving waarin zij opereert, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het toezichthoudend orgaan het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

In hoofdstuk 2.5 risicomanagement van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude.

Onze frauderisico-analyse

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording is weerlegd, gezien de aard van de opbrengsten. De opbrengsten bestaan uit

premiebijdragen die per deelnemer over de pensioengrondslag met een vastgesteld tarief wordt berekend en daardoor op objectieve wijze zijn vast te stellen. De beleggingsopbrengsten bestaan uit directe en indirecte (gerealiseerde en ongerealiseerde) beleggingsopbrengsten. De directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder significante schattingselementen. Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsresultaten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de inrichting van het proces en de daarbinnen aangestelde partijen. Ten aanzien van de indirecte ongerealiseerde beleggingsopbrengsten geldt dat deze op eenvoudige wijze af te leiden zijn van de waardering van de beleggingen.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan de risico's van het doorbreken van interne beheersing door het bestuur.

Onze specifieke controle-aanpak voor het frauderisico

Ten aanzien van het risico op doorbreking van de interne beheersing door het bestuur hebben wij werkzaamheden uitgevoerd zoals het toetsen van de aanvaardbaarheid van de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht.

Verder hebben wij geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving. Tevens hebben we elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen in onze controlewerkzaamheden. Ook hebben wij de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur en toezichthoudend orgaan.

Onze specifieke controleaanpak voor het risico op het niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben gesprekken gevoerd met het bestuur en het toezichthoudend orgaan om inzicht te verkrijgen in welke mate er is voldaan aan wet- en regelgeving. Ook hebben wij communicatie met De Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM) doorgenomen. Wij hebben een schriftelijke bevestiging verkregen van het bestuur dat alle bekende aangelegenheden van vermoede non-compliance aan ons zijn gemeld.

Onze observaties

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude en het niet voldoen aan wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.

Wij hebben de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling met het bestuur besproken en geëvalueerd. Bij deze beoordeling hebben wij in ogenschouw genomen dat de vermogenspositie van het pensioenfonds toereikend wordt geacht. Hierbij hebben wij kennis genomen van het herstelplan. Deze beoordeling levert geen informatie op die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur met betrekking tot de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
Waardering van beleggingen De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en derivaten. In de toelichting behorende tot de jaarrekening heeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet.	Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het: • beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen bij de beleggingsadministrateur; • gebruik maken van de ontvangen SOC 1-rapportage van de beleggingsadministrateur voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening; • voor beleggingen in beursgenoteerde effecten het nagaan van de juiste waardering door een 're-pricing' uit te voeren; • voor beleggingen in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen het kennis nemen van de waarderingsgrondslagen, de laatst

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
	beschikbare jaarrekening en de controleverklaring daarbij; • voor derivaten beoordelen of de gehanteerde waarderingsmethoden en technieken geschikt zijn om binnen de geldende verslaggevingsregels te komen tot de marktwaarde van deze beleggingen. Verder het beoordelen van de uitkomsten van de waarderingsmodellen waarbij wij tevens een eigen waarderingsspecialist hebben ingeschakeld. Toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is in de context van het van toepassing zijnde stelsel van financiële verslaggeving.
Waardering van de technische voorzieningen De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds. In de toelichting behorende tot de jaarrekening heeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de technische voorzieningen uiteengezet.	Bij de toetsing van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaris, hebben wij zijn onafhankelijkheid in de rol van certificerend actuaris vastgesteld en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken. Door ons is tevens nagegaan of: • de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaris worden gehanteerd bij het certificeren van de technische voorzieningen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld; • de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; • de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
	met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; de interne beheersing met betrekking tot mutatieverwerking in de pensioenadministratie is geborgd.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde

verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 27 juni 2025

Forvis Mazars Accountants N.V.

drs. C.A. Harteveld RA

4.3 Periodieke SFDR-rapportage

Bijlage IV

Model voor de periodieke informatieverstrekking voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 549300R0Y1LOS65XHC05

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevatte geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Ecologische en/of sociale kenmerken

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ Ja	☒ ☐ Nee
☐ Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan: ☐ Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen. ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie	☐ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken, en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaal aandeel duurzame beleggingen van ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ☒ Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.	

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het financiële product promoot ecologische karakteristieken die verband houden met:

- de mitigatie van klimaatverandering en de adaptatie aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen;
- de transitie naar een circulaire economie.

Het financiële product promoot sociale kenmerken die verband houden met:

- fatsoenlijk werk;
- adequate levensstandaard en welzijn voor eindgebruikers;
- andere sociale onderwerpen zoals gendergelijkheid en bredere diversiteitskwesties.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe wordt voldaan aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

De duurzaamheidsindicatoren die worden gebruikt om de realisatie van elk van de gepromote ecologische karakteristieken of sociale kenmerken door dit financiële product te meten, presteerden als volgt. Alle waarden zijn gebaseerd op de posities en beschikbare gegevens per 31 december van het betreffende jaar.

Milieu-indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Scope 1-broeikasgasemissies	ton CO ₂ e	9.050,08	7.699,10	40%	51%
Scope 2-broeikasgasemissies	ton CO ₂ e	4.905,58	5.057,44	40%	51%
Scope 3-broeikasgasemissies	ton CO ₂ e	150.082,13	142.750,22	40%	51%
Totale broeikasgasemissies	ton CO ₂ e	162.976,21	155.678,51	40%	51%
Koolstofvoetafdruk	ton CO ₂ e per miljoen EUR van belegging	225,11	186,10	40%	51%
Broeikasgasen-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	Gewogen gemiddelde ton CO ₂ e per miljoen EUR omzet	727,52	753,94	45%	56%
Aandeel van de beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel van de beleggingen, %	2%	3%	46%	56%
Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel van de beleggingen, %	70%	62%	36%	46%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaatimpacten - Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	2,08	0,89	40%	52%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaatimpacten - Industrie	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,33	0,29	40%	52%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaatimpacten - Winning van delfstoffen	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,04	0,84	40%	52%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaatimpacten - Vervoer en opslag	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,32	1,82	40%	52%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaatimpacten - Distributie van water, afvalwaterbeheer en sanering	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	2,22	1,42	40%	52%
Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel van de beleggingen, %	14%	20%	45%	55%

Sociale indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	Gewogen gemiddelde, aantal	0,03	0,02	45%	54%
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	46%	56%
Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel van de beleggingen, %	29%	0%	46%	56%

Betrokkenheid indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Entertainment voor volwassenen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	1%
Conventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	1%	1%	52%	60%
Alcohol	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	3%	3%
Controversiële wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Conventionele wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	1%
Gokken	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	0%	0%
Stroomopwekking	Aandeel van de beleggingen, %	1%	0%	9%	12%
Thermische kolen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	52%	60%
Tabak	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Onconventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	52%	60%

- Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.
- Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.
- Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheids factoren?

Met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren is rekening gehouden in de algemene beleggingsaanpak, het due diligence-proces en de beleggingsprocedures wat betreft screening, monitoring en rapportage. We hebben een combinatie van eigen data en data van derden gebruikt om beleggingen te identificeren die een ongunstige invloed hebben op duurzaamheidsfactoren en ernstige schade (kunnen) veroorzaken.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

OESO	UNGP
Ja	Ja

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

☒ Ja
☐ Nee

Belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding corruptie en omkoping.

Het financiële product heeft bij de beoordeling van de (voorgenomen) beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van specifieke duurzaamheidsindicatoren. Deze indicatoren worden gebruikt om te beoordelen in hoeverre de beleggingen bijdragen aan de gepromote ecologische karakteristieken en sociale kenmerken, inclusief indicatoren van belangrijke nadelige effecten. Dit omvat verschillende fasen in het beleggingsproces, waaronder screening, monitoring en rapportage. We verwijzen naar de tabel met indicatoren voor nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren die eerder in dit document is vermeld.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste emittenten	Sector	Land	% Activa
Germany	Staatsobligatie	Duitsland	2,4%
Netherlands	Staatsobligatie	Nederland	1,8%
France	Staatsobligatie	Frankrijk	1,3%
Alphabet Inc.	Communicatie- diensten	Verenigde Staten	1,1%
Austria	Staatsobligatie	Oostenrijk	1,1%
Sumitomo Mitsui Banking Corp. (Brussels Branch)	Financiële dienstverlening	België	1,0%
Belgium	Staatsobligatie	België	1,0%
NVIDIA Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	0,9%
Microsoft Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	0,8%
Novo Nordisk A/S	Gezondheidszorg	Denemarken	0,7%
National Australia Bank Limited, London Branch	Financiële dienstverlening	Verenigd Koninkrijk	0,7%
Société Anonyme de Gestion de Stocks de Sécurité	Overige	Frankrijk	0,7%
Goldman Sachs International Bank	Financiële dienstverlening	Verenigd Koninkrijk	0,7%
Tesla, Inc.	Duurzame consumenten- goederen	Verenigde Staten	0,7%
Linde Finance B.V.	Basisindustrie	Nederland	0,7%

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 januari 2024 t/m 31 december 2024.

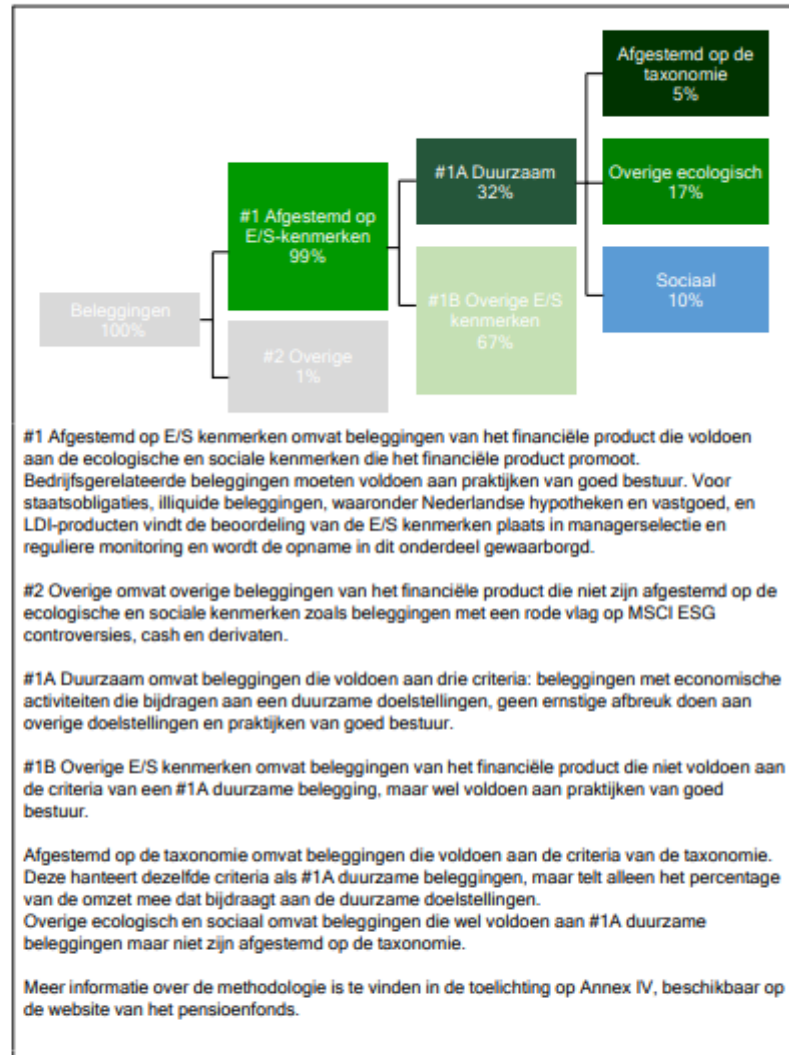
De activa-allocaatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen belegt, weergeeft;
- de kapitaaluitgaven (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegt, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de operationele uitgaven (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegt, weergeven.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocaatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Algeestemd op E/S-kenmerken	Duurzaam	Overige E/S kenmerken	Algeestemd op de taxonomie	Overige ecologisch	Sociaal	Overige
Alle	99%	32%	67%	5%	17%	10%	1%
Communicatie-diensten	3%	1%	2%	0%	1%	0%	0%
Duurzame consumpten-goederen	4%	1%	3%	0%	1%	0%	0%
Niet-duurzame consumpten-goederen	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Energie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Financiële dienstverlening	15%	3%	12%	0%	3%	0%	0%
Gezondheidszorg	4%	4%	0%	0%	1%	3%	0%
Industrie	4%	2%	2%	0%	1%	0%	0%
Informatie-technologie	5%	3%	2%	1%	2%	0%	0%
Basisindustrie	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Vastgoed	7%	6%	0%	2%	3%	1%	0%
Overige	52%	10%	42%	0%	5%	5%	1%
Nutsvoorzieningen	1%	1%	0%	1%	0%	0%	0%

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Heeft dit financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

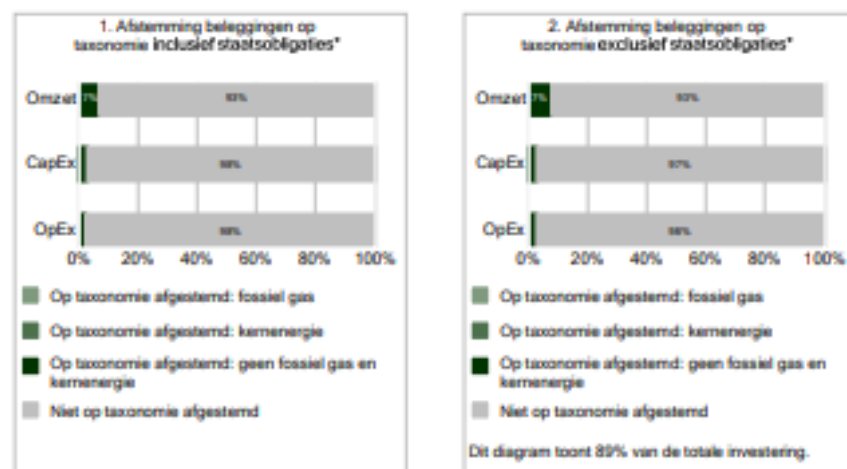
☒ Ja

☐ In fossiel gas

☒ Kernenergie

☐ Nee

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Er is geen geschikte methode is om te bepalen of staatsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie. Daarom toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van staatsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor de beleggingen van het financiële product exclusief staatsobligaties.

*In deze grafieken omvatten 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?
1%

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?
Vorige jaar was het 3%

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?
17%

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?
10%

Welke beleggingen zijn opgenomen onder "#2 Overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?
#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren. Deze categorie bestaat voornamelijk uit de liquiditeitsposities van het pensioenfonds, alsmede beleggingen die voor risicoafdekking zijn bedoeld, waaronder financiële derivaten.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

De maatregelen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken komen voort uit het MVB-beleid. De toepassing in de afgelopen referentieperiode lichten wij kort toe:

- ESG integratie: het pensioenfonds heeft via de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld hoe duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces van zijn externe vermogensbeheerders zijn geïntegreerd.
- Screening: onderzoek naar de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren in de portefeuille. Daarvoor baseerde het pensioenfonds zich op 'UN Global Compact' principes en andere controversiële activiteiten. Daarnaast zijn alle beursgenoteerde deelnemingen gescreend op de vereisten van goed bestuur.
- Uitsluiting: het pensioenfonds sloot bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij ongewenste activiteiten zoals beschreven in het uitsluitingsbeleid. Dit waren onder andere bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot uit of met betrokkenheid bij de productie of verkoop van controversiële wapens. In het overzicht van duurzaamheidsindicatoren is de betrokkenheid in bepaalde CO₂-intensieve sectoren weergegeven.
- Dialoog: het pensioenfonds voerde via de fiduciair vermogensbeheerder de dialoog met een aantal bedrijven over specifieke zaken zoals klimaatverandering of de schending van arbeids- en mensenrechten. Voor sommige dialogen werd via een collectieve initiatief met andere financiële instanties samengewerkt, bijvoorbeeld Climate Action 100+ en Nature Action 100+.
- Via uitoefening van het stemrecht was het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en heeft het pensioenfonds invloed uitgeoefend.
- Best-in-class: met deze aanpak belegt het pensioenfonds alleen in bedrijven die goed presteren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het pensioenfonds heeft de best-in-class benadering voortgezet gedurende gerapporteerd jaar.
- Positieve selectie: het pensioenfonds draagt bij aan positieve oplossingen. In de beleggingsportefeuille zijn bedrijven geselecteerd die een positieve bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Gedurende gerapporteerd jaar heeft het pensioenfonds dit beleid voortgezet.

